

**T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SOSYAL HİZMET ANA BİLİM DALI**

**EVLİ KADINLARIN CİNSELLİĞE BAKIŞ AÇISI: MALAZGİRT
İLÇE ÖRNEĞİ**

Elif GÜNDÜZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Danışman: Doç. Dr. Fikret EFE

HAZİRAN - 2022

T.C.
SAKARYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

EVLİ KADINLARIN CİNSELLİĞE BAKIŞ AÇISI:
MALAZGİRT İLÇE ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Elif GÜNDÜZ

Enstitü Anabilim Dalı : Sosyal Hizmet

“Bu tez 01/06/2022 tarihinde online olarak savunulmuş olup aşağıdaki isimleri bulunan jüri üyeleri tarafından Oybirliği ile kabul edilmiştir.”

JÜRİ ÜYESİ	KANAATI
Prof. Dr. Mehmet Zafer DANIŞ	Başarılı
Doç. Dr. Fikret EFE	Başarılı
Dr. Öğr. Üyesi Fatma KAHRAMAN GÜLOĞLU	Başarılı

ETİK BEYAN METNİ

Enstitünüz tarafından Uygulama Esasları çerçevesinde alınan Benzerlik Raporuna göre yukarıda bilgileri verilen tez çalışmasının benzerlik oranının herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve Etik Kurul Onayı gerektiği takdirde onay belgesini aldığımı beyan ederim.

Etik kurul onay belgesine ihtiyaç var mıdır?

Evet

Hayır

(Etik Kurul izni gerektiren araştırmalar aşağıdaki gibidir:

- Anket, mülakat, odak grup çalışması, gözlem, deney, görüşme teknikleri kullanılarak katılımcılardan veri toplanmasını gerektiren nitel ya da nicel yaklaşımlarla yürütölen her türlü araştırmalar,
- İnsan ve hayvanların (materyal/veriler dahil) deneysel ya da diğer bilimsel amaçlarla kullanılması,
- İnsanlar üzerinde yapılan klinik araştırmalar,
- Hayvanlar üzerinde yapılan araştırmalar,
- Kişisel verilerin korunması kanunu gereğince retrospektif çalışmalar.)

Elif GÜNDÜZ

01/06/2022

ÖNSÖZ

Lisansüstü eğitimim boyunca ve “Evli Kadınların Cinselliğe Bakış Açısı: Malazgirt İlçe Örneği” adlı çalışmamın başlangıcından bitişine kadar her aşamasında bilgisi, olaylara bakış açısı, tavsiyeleri ve eleştirileriyle bana yol gösteren, bu süreç boyunca maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen, tüm emekleri için çok değerli danışmanım Doç. Dr. Fikret EFE’ ye teşekkürlerimi sunuyorum.

Elif GÜNDÜZ

01/06/2022

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR	iii
TABLO LİSTESİ	iv
ÖZET	vi
ABSTRACT	vii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE	7
1.1. Cinsiyet Kavramı	7
1.1.2. Cinsiyet İle İlgili Kuramlar	7
1.2. Cinsellik	11
1.2.1. Cinsellik İle İlgili Yapılan İlk Araştırmalar	11
1.2.2. Yirminci Yüzyıl Cinsellik Araştırmaları	15
1.3. Kadın ve Cinsellik	18
1.4. Geleneksel Topumlarda Kadın ve Cinselliği	19
2. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ	24
2.1. Araştırmanın Modeli	24
2.2. Araştırmanın Hipotezleri	25
2.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi	26
2.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları	27
2.4.1. Kişisel Bilgi (Anket) Formu	27
2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları	27
3. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM	28
3.1. Kadınlara İlişkin Tanımlayıcı Bulgular	28
3.2. Kadınların Kaldığı Hanelere İlişkin Bulgular	30
3.3. Kadınların Evliliklerini Gerçekleştirme Şekillerine İlişkin Bulgular	33
3.4. Kadınların Çocuk Sahibi Olma Durumuna İlişkin Bulgular	34
3.5. Kadınların Hamilelik Süreci ve Sonrasında Cinsellikle İlgili Yaşadıkları Problemler	35
3.6. Kadınların Cinsellikle İlgili Bilgileri Edinme Durumları	38
3.7. Cinselliğin Evlilikte Önem Durumuna İlişkin Bulgular	39
3.8. Cinselliğin Evlilikte Güç Olarak Görülme ve Kullanılma Durumu	40

3.9. Cinselliğin Gerçekleşme Faktörleri ve Cinsellikte Kadının Konumu.....	42
3.10. Cinsellikte Kadının Konumuna İlişkin Bulgular	43
3.11. Cinsiyete Göre Cinsel Birlikteliğe Zorlama Durumu	45
3.12. Cinsel Birlikteliğe İsteksiz Olunması Halinde Tavır Alma Durumu	46
3.13. Cinsel Birliktelik Esnasında Eşlerin Davranış Durumu	48
3.14. Kadınların Öğrenim Durumlarının Cinsellik Üzerindeki Etkileri	49
3.15. Kadınların Çalışma Durumlarının Cinsellik Üzerindeki Etkileri	57
3.16. Aile Tiplerinin Cinsel Birlikteliğin Sıklığı ve Zamanı Üzerindeki Etkileri	59
3.17. Hanenin Isınma Sisteminin Cinsellik Üzerindeki Etkileri	61
3.18. Evliliğin Gerçekleşme Şeklinin Cinsellik Üzerindeki Etkileri	62
3.19. Cinsellik ve Cinsel Birliktelik Üzerinde Etkili Olan Diğer Faktörler	65
SONUÇ.....	69
KAYNAKÇA.....	79
EKLER.....	82
ÖZGEÇMİŞ	86

KISALTMALAR

- ASDEP** : Aile Sosyal Destek Programı
AEP : Aile Eğitim Programı
CETAD : Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Merkezi
TÜİK : Türkiye İstatik Kurumu
VB. : Ve Benzeri
WC : Water Closet

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: Kadınların Öğrenim Durumu.....	28
Tablo 2: Kadınların Çalışma Durumu.....	29
Tablo 3: Aile Tipi Durumu.....	30
Tablo 4: Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Durumu	31
Tablo 5: Yaşanılan Konutların Oda Durumu	31
Tablo 6: Yaşanılan Konutların Wc Ve Banyo Durumu	32
Tablo 7: Konutun Isınma Sistemi Durumu	32
Tablo 8: Evde Çocukların Odalarının Olma Durumu	33
Tablo 9: Kadınların Evliliğinin Gerçekleşme Durumu	34
Tablo 10: Çocuk Olma Durumu	35
Tablo 11: Kadınların Sahip Olduğu Çocuk Sayısı Durumu	35
Tablo 12: Hamilelik Döneminde Cinsellik İle İlgili Problem Yaşama Durumu	36
Tablo 13: Doğum Sonrası Problem Yaşama Durumu	37
Tablo 14: Çocuk Olduktan Sonra Cinsel İstekte Ki Değişim Durumu.....	38
Tablo 15: Kadınların Cinsellik İle İlgili Bilgileri Edinme Durumu	39
Tablo 16: Cinselliğin Evlilikteki Önem Durumu	40
Tablo 17: Kadınların Cinselliği Güç Olarak Görme Durumu	41
Tablo 18: Cinselliği Güç Olarak Kullanma Durumu	41
Tablo 19: Cinsel Birlikteliğin Gerçekleşme Sıklık Durumu	42
Tablo 20: Birlikteliğin Hangi Vakitlerde Gerçekleşme Durumu	43
Tablo 21: Birliktelikte Kadının İsteğinin Önemi Durumu	44
Tablo 22: Kadının Cinsel İsteğini Söyleyebilme Durumu	45
Tablo 23: Kadın İstemezse Eşinin Cinsel İlişkiye Zorlama Durumu	45
Tablo 24: Kadınların Eşlerini Cinsel İlişkiye Zorlama Durumu	46
Tablo 25: Kadının İsteksiz Olması Halinde Eşinin Tavır Alma Durumu	47
Tablo 26: Tavır Alma Şekillerinin Durumu	47
Tablo 27: Eşinin İsteksiz Olması Halinde Kadınların Tavır Alma Durumu	48
Tablo 28: Tavır Alma Şekillerinin Durumu	48
Tablo 29: Eşlerinin Cinsel Birliktelik Sırasında Nasıl Davrandıkları Durumu	49
Tablo 30: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Cinselliğin Evlilikte Önem Durumu.....	50
Tablo 31: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Bilgileri Edinme Kaynak Durumu	51

Tablo 32: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Cinselliği Güç Olarak Kullanma Durumu	53
Tablo 33: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Güç Olarak Kullanma Sıklık Durumu	54
Tablo 34: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Kadının İsteğinin Önem Durumu	55
Tablo 35: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Cinsel İsteğini Söyleyebilme Durumu	56
Tablo 36: Kadının İşine Bağlı Olarak Çocuktan Sonra Cinsel İstek Durumu	58
Tablo 37: Aile Tipine Bağlı Olarak Cinsel Birlikteliğin Sıklık Durum.....	59
Tablo 38: Aile Tipine Bağlı Olarak Cinsel Birlikteliğin Zaman Durumu	60
Tablo 39: Çocukların Oda Durumuna Bağlı Olarak Birlikteliğin Sıklık Durumu	61
Tablo 40: Konutun Isınma Sistemine Bağlı Olarak Birlikteliğin Sıklık Durumu	62
Tablo 41: Evliliğin Gerçekleşme Şekline Bağlı Olarak Cinselliğin Önem Durumu	63
Tablo 42: Evliliğin Şekline Bağlı Olarak İlişkide Kadının İsteğinin Önem Durumu....	64
Tablo 43: Özel Günlerde Cinsel İlişkide Bulunma Durumu.....	65
Tablo 44: İlişkide Bulunmama Neden Durumu.....	66
Tablo 45: Anal ve Oral Seks Talebi ve Cinsel İlişkide Bulunma Durumu	67
Tablo 46: İlişkide Bulunmama Neden Durumu.....	67

ÖZET

Başlık: Evli Kadınların Cinselliğe Bakış Açısı: Malazgirt İlçe Örneği

Yazar: Elif GÜNDÜZ

Danışman: Doç. Dr. Fikret EFE

Kabul Tarihi: 01/06/2022

Sayfa Sayısı: vii (ön kısım) + 81 (ana kısım) + 5 (ek)

İnsan, yaşamı boyunca bazı temel ihtiyaçlara gereksinim duyar. Bu ihtiyaçlarını karşılaması yaşamını sürdürebilmesi açısından önemlidir. Bireyin en temel ihtiyaçlarına baktığımızda; besin, su, hava ihtiyacı, uyku, cinsellik ve boşaltım gibi unsurlar yer almaktadır. Fizyolojik ihtiyaç dendiğinde akla ilk beslenme, su, uyku gibi unsurlar gelse de en az bunlar kadar önemli olan cinsellikte bu ihtiyaçlar kadar önemlidir. Birey temelde fizyolojik ihtiyaçlarını gidermeden diğer ihtiyaçlarını karşılamakta sorun yaşamaktadır. Birey için, cinsellik olgusunu kavramak ve sorunsuz gidermek yaşamının devamında oldukça önemli bir unsurdur.

Bu araştırmada amaç, Malazgirt ilçesinde yaşamını sürdüren evli kadınların, araştırmacının da öznesi olduğu cinselliğe bakış açısını öğrenmek ve bu bakış açısının oluşmasında etkili olan düşünceleri, bilgi edinme kaynaklarını ve yaşadıkları problem gibi faktörlerin önemine dikkat çekmektir. Araştırmanın evrenini Muş iline bağlı Malazgirt ilçesinde yaşayan evli kadınlar, örneklemini ise bu evrenden kolaylama rastlantısal seçilen 242 evli kadın oluşturmaktadır. Araştırmanın amacı doğrultusunda, nicel araştırma kullanılmıştır. Buna göre, anket formu kullanılarak öğrencilerden nicel veri elde edilmiştir. Nicel verilerin analizinde, frekans tabloları ve ilişkili olduğu düşünülen değişkenlerinde testinde ki kare bağımsızlık testi kullanılmıştır. Bulgular, istatistik programı ile sistematik hale getirilmiştir. Verilerin analizi sonucu, kadınların önemli ölçüde çoğunluğunun cinselliği önemsiz bulduğu, bu düşüncelerinin üzerinde eğitim durumlarının etkili olduğu, cinsellik ile ilgili bilgi kaynaklarının yetersiz olduğu, evliliklerinin oluşma şeklinin cinsellik algısı üzerinde öneminin bulunmadığı, kadınların cinsellik konusunda kendilerini eşlerine karşı ifade edemedikleri ve eşlerinin daha baskın olduğu, kadınların cinsellik ile ilgili düşüncelerinde kültürün yanında dinin de etkisi olduğu tespit edilmiştir. Alınan sonuçların ardından, kadınların bilgi eksiklerinin giderilmesi ve problem yaşadıkları sorunların çözülebilmesi için kendilerine düzenli olarak eğitim verilmeli ve bu eğitimlerin yaygınlaştırılmasının önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Kadın, Cinsellik, Malazgirt

ABSTRACT

Title of Thesis: Perspective of Married Women on Sexuality: The Case of Malazgirt

Author of Thesis: Elif GÜNDÜZ

Supervisor: Assoc. Prof. Fikret EFE

Accepted Date: 01/06/2022   **Number of Pages:** vii (front part) + 81 (main part)
+ 5 (additional)

Man needs some basic needs throughout his life. Meeting these needs is important for survival. When we look at the most basic needs of the individual; elements such as food, water, air need, sleep, sexuality and excretion are included. Although factors such as nutrition, water and sleep come to mind when it comes to physiological needs, they are as important as these needs in sexuality, which are at least as important. The individual basically has problems in meeting his other needs without meeting his physiological needs. For the individual, grasping the phenomenon of sexuality and eliminating it without any problems is a very important element in the continuation of his life.

The aim of this research is to learn the perspective of married women living in Malazgirt district on sexuality, which is also the subject of the researcher, and to draw attention to the importance of factors such as the thoughts, sources of information and the problem they experience, which are effective in the formation of this point of view. The population of the research consists of married women living in the town of Malazgirt in the province of Muş, and the sample consists of 242 married women who were chosen randomly from this population. For the purpose of the research, quantitative research was used. Accordingly, quantitative data were obtained from the students by using the questionnaire form. In the analysis of quantitative data, the chi-square test of independence was used in the test of frequency tables and related variables. The findings were systematized with the statistical program. As a result of the analysis of the data, it was found that a significant majority of women found sexuality unimportant, their educational status was effective on these thoughts, the information sources about sexuality were insufficient, the way their marriage was formed did not have an importance on the perception of sexuality, women could not express themselves against their spouses about sexuality, and their spouses were more dominant. It has been determined that, besides culture, religion also has an effect on women's thoughts about sexuality. After the results obtained, women should be given regular training in order to eliminate their lack of knowledge and to solve the problems they experience, and it is thought that it is important to disseminate these trainings.

Keywords: Marriage, Woman, Sexuality, Malazgirt

GİRİŞ

Hayatın önemli bir unsuru olan cinsellik; biyolojik, psikolojik, sosyal, kültürel, geleneksel, ahlaki, dini, antropolojik ve ekonomik boyutları olan bir etkileşimdir. İnsan psikolojisinin kaynağı olan; temel tutumlar kişilik özellikleri, duygular, bilişsel işlevler, geçmiş yaşantılar, travmalar, öğrenilmiş davranış modelleri vb. cinselliğe yaklaşımımızı ve seçimlerimizi belirler (Bilgin & Kömürcü, 2016).

Kadınlar yaradılışları boyunca algılanışları hep erkekler üzerinden yapılmış olup kendilerine has özellikleri eksiklik olarak atfedilmiş, bundan kaynaklı olarak hayatlarının her parçasında problem yaşamışlardır. (Komut, 2011). Yaşam boyunca kadın, yaşadığı toplumun kabulleri ile anlamlandırılıp konumunu bulan ve bazen kadını ön planda tutan düşünceye göre kültürün temeli bazen de toplumların bilgi birikimini sonradan gelecek olan kuşaklara aktarılmasını sürekli sağlayan aracı olarak değer kazanmıştır. Kadına atfedilen anlamlara baktığımızda çok fazla unsur olduğunu görmek mümkündür; öncelikle neslin devamı ve korumasını sağlayan unsur, doğurganlık anlamlarının yanı sıra narin/yumuşak, güçsüz ve bir grubu yönetmekte zorlanan, korunmaya ihtiyacı olan bir varlık, bazen topluma mal olmuş konularda günah keçisi, bazen ise bir kurban olarak nitelendirilmiş, bazen yoldan çıkaran, şeytani özellikleri olan kirliliği bir varlık, bazen ise dinen erkeklerle var olan eksik olarak görülmüştür (Akyüz, 2018).

Birçok toplumda hayatın neredeyse her alanında öncelikli olarak var olan erkek egemenliğinden kaynaklı kadının geri planda kaldığı dünyamızda, kadın kendine atfedilmiş sorumluluklarla var olmaya devam etmiştir. Kadınlar cinsiyetlerinden kaynaklı olarak ikinci plana atılmış ve kendilerine biçilmiş annelik ve evin hanımı görevlerini üstlenmiştir. Cinsellik konusunda durumun farksız olduğu, kadının bu durumda da ikinci planda kaldığı ve özellikle yaşadığımız toplumda bu konuya tabu olarak bakıldığı, bu konu üzerine konuşulmaktan kaçınıldığı bilinse bile cinsellik gibi öznesi kadın olan bir alanın göz ardı edilmemesi ve bu konudaki suskunluğun araştırılmasının gerekliliği önem arz etmektedir (Komut, 2011).

İnsanlığın var olduğu ilk günden beri insanoğlu dünyaya gözlerini açtığı ilk andan itibaren kendisine roller biçilir. Sahip olduğu cinsiyetinin rolleri var olmaya başladığı toplumların gelenek ve kültürleri doğrultusunda cinsiyetlere yüklediği anlamlar

doğrultusunda oluşmaya başlar. Kadın toplumda var olabilmek için kendisine atfedilen değerleri yerine getirmesi beklenir. Zamanla kadına verilen değer ölçüleri değişir ve bu değerler eşine olan saygısı ve doğurduğu erkek çocuğuyla şekillenir. Bu yargıların gelişimi ve uygulanışı yaşadığımız ülkede de mevcut olduğu görülmektedir. Değişen ve dönüşen dünyayla birlikte bu geride kalmış düşüncelerin birçoğunun hala bazı toplumlarda kendini gösterdiği, özellikle kadının cinselliği konusu hala ülkemizde tabu olarak görüldüğü bilinmektedir. Özellikle kadınların kendilerini bu konuda rahatça ifade edememeleri problemlerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Cinsellik konusunda ifade edilebilirlikte oluşan sıkıntılara bilgilendirme yoluyla müdahale edilmeli ve sorunların çözülmesi gerekmektedir.

Araştırmanın Konusu

Birçok toplumda hayatın neredeyse her alanında öncelikli olarak var olan erkek egemenliğinden kaynaklı kadının geri planda kaldığı dünyamızda, kadın kendine atfedilmiş sorumluluklarla var olmaya devam etmiştir. Kadınlar cinsiyetlerinden kaynaklı olarak ikinci plana atılmış ve kendilerine biçilmiş annelik ve evin hanımı görevlerini üstlenmiştir. Bu durum ülkemizde ve toplumlarımızda da farklılık göstermemektedir. Kadınların değişmez unsuru olduğu cinsellik alanında ki suskunluğu irdelenmesi gerekmektedir. Toplumsal yapı ve kabullerin kadınların üzerinde ki etkilerini yıkmaya çalışırken engellendiği bir dönemden geçmekteyiz. Özellikle alışlagelmiş kalıpların fazlasıyla hüküm sürdüğü, kadının konumunun ataerkil aile yapısına göre şekillendiği, toplumsal cinsiyetin kadının rollerini katı bir biçimde belirlediği ve kadının ikincil planda olduğu Malazgirt ilçesinde; kadınların evlilik hayatları boyunca çoğu zaman cinsellikte karar verici bir pozisyonda olamaması, toplumsal beklentileri karşılayacak düzeyde cinselliği yaşamaya çalışmaları; ilçede yaşamlarını sürdüren bu kadınların cinselliği yaşama biçimleri, bu konuda ki davranışları doğal olarak sosyal hizmetin bakış açısına girmektedir. Bu kapsamda; ilçede yaşayan evli kadınların cinsellikle tanışması, cinsellikte kendine biçtiği rol, cinselliği bir güç olarak kullanması gibi önermeler sosyal hizmet disiplini açısından değerlendirilmiş olup bu kapsamda ulaşılan bilgiler raporlaştırılmıştır.

Araştırma kendilerini muhafazakâr olarak tanımlayan, kadınların iş gücü içerisinde çok az olduğu, cinselliğin çoğu zaman tabu olarak bilinip konuşulmadığı Malazgirt ilçesinde

gerçekleştirilmiş, farklı eğitim düzeyi ve yaş grubunda olan evli kadınların cinsellik hakkında fikirleri alınıp yaşadıkları problemler hakkında veri elde edilmiş bunun yanı sıra gözlem ve doküman incelemesi aracılığı ile elde edilen verilerin bir araya getirilip değerlendirilmesi yapılmıştır.

Araştırmanın Önemi

Kadının öznesi olduğu cinsellikte, gerek geleneksel bir toplum olmanın gerek cinselliğin tabu olarak görülmesinin etkisiyle ilçede yaşayan kadınların bu konuda fikrinin sorulmaması ve yaşadıklarını dile getirmekte zorlandığı görülmektedir fakat bu konularda karşılaşılan problemlerin tanımlanmasında ve sorunların çözümünün sürdürülebilir kılınmasında sosyal hizmet disiplininin üstlenebileceği rol ve sorumluluklar tanımlanabilmiş değildir. Kadınların kendi bedenleri ve sürdürdükleri evlilikte cinsellik ile ilgili fikirlerini, cinsel istek ve arzularını özgürce ifade edebilmeleri, kadınların görünürlüğünün sağlanması ancak kadın ve cinselliğine yönelik yapılan araştırmalarla mümkündür. Konuyla ilgili sorunların tespitine yönelik alanda araştırmaların ve yayınların bulunmaması, sorunların sürdürülebilir çözümlerinin gerçekleştirilememesinde sosyal hizmet disiplinin müdahale alanlarına ilişkin çalışma sayısının yok denecek kadar az olmasıdır.

Malazgirt Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Murat Bölümü'nde yer alan Muş İli'ne bağlı bir ilçedir. 2021 yılı itibariyle ilçenin nüfusu 48.192 kişiden oluşmaktadır. Bu nüfusun 24.588' i (% 51,02) erkek, 23.604'ü (%48,98) kadındır. İlçede yaşayan ailelerin yaşam koşulları ve tutumlarını görmek amacıyla ASDEP kapsamında evlere yapılan ziyaretlerde evlerin genel olarak üç oda bir salondan oluştuğu, köy ve merkeze bağlı bazı mahallelerinde alt yapı çalışmalarının daha yapılmadığı, bazı evlerde wc' nin dışarıda bulunduğu, kışın ise köylerin tamamı ve ilçe merkezinde olan evlerin çoğunluğunun kış aylarında ısınmayı soba ile sağladığı, yaz aylarında aile bireylerinin özel alanı bulursa bile kışın genellikle bu alanın çok fazla kısıtlı olduğu, kış aylarında kullanıma açık olan tek bir odanın kaldığı araştırmacı tarafından görülmüştür. İlçe merkezinde maddi yönden durumu iyi olan aileler dışında genellikle çocukların kendilerine ait odaları ve özel alanlarının bulunmadığı, ailelerin mahrem alan konusunda çoğu zaman problem yaşadığı anlaşılmıştır. İlçede yaşayan ailelerin genel yapısında erkek egemenliği bulunmakta olup bunun yanı sıra bazı ailelerde baba

figürünün yanında büyük erkek çocuğu da söz sahibi olmaktadır. Ayrıca ilçede yaşamını sürdüren ailelerde kız çocuğu yaşça erkek kardeşlerinden büyük olsa bile kardeşlerine ağabey gibi saygı göstermek zorundadır. Eğer erkek çocuğu evli olup aileyle birlikte yaşıyorsa birçok ailede oğullarının eşi evliğinin ilk yıllarında ailenin erkek üyeleriyle sınırlı iletişim kurabilir ve ailenin sadece kadın bireylerinin yanında yemek yemesi veya çay içmesi uygun görülmektedir. İlçede yaşayan ve bu kurallara uyan gelin ve kızlar her zaman daha değerli ve üstün tutulmaktadır. Ailelerde yaşlı büyük kadınlar dışında diğer kadınlar genellikle söz sahibi olmamakla birlikte kendi düşüncelerini rahatça ifade edemedikleri görülmüştür. Bu sebeplerden kaynaklı ataerkil aile yapısının baskın olduğu ve kadının konumunun ikincil olduğu Malazgirt ilçesinde, kadınların neler yaşadığı, aile içerisinde konumları ve özgürlüklerini konu alan çalışmaların yok denecek az olması ilçede yaşayan kadınların konumlarının bilinirliğini engellemektedir.

Bu çalışma ataerkil aile yapısının baskın olduğu ve kadının konumunun ikincil olduğu Malazgirt ilçesinde kadınlar ile ilgili çalışmaların yetersizliği ve Malazgirt İlçesinde kadının cinselliği ile ilgili yapılmış bu tür bir çalışmanın bulunmaması, kadınların mevcut durumunu, cinsellik ile ilgili fikirlerini ortaya çıkararak, bu alanda ki bilgi birikimine katkı sağlayacak olması, ilçede yaşayan kadınların durumlarının görünürlüğünü sağlaması açısından önem taşımaktadır. Bunun yanı sıra bu çalışma Doğu Anadolu bölgesinde mevcut olan il ve ilçelerde yaşamını sürdüren kadınların evlilikte konumlarının bilinirliğine ve fikirlerini ifade edebilme durumlarının açığa çıkmasına katkı sağlayacağından dolayı da önem arz etmektedir. Ayrıca çalışmamız geleneksel sosyal yapının ve kültürün hala etkin olduğunu gözlemlediğimiz Malazgirt'te yaşayan kadınların cinsellik anlayışlarını öğrenilmesine katkı sağlaması, sonraki çalışmalara yol açması ve konuya ilgi uyandırması, araştırmacıları cesaretlendirmesi bakımından önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı

Yaşam boyunca kadın, yaşadığı toplumun kabulleri ile anlamlandırılıp konumunu bulan ve bazen kadını ön planda tutan düşünceye göre kültürün temeli bazen de toplumların bilgi birikimini sonradan gelecek olan kuşaklara aktarılmasını sürekli sağlayan aracı olarak değer kazanmıştır. Kadına atfedilen anlamlara baktığımızda çok fazla unsur

olduğunu görmek mümkündür; öncelikle neslin devamı ve korumasını sağlayan unsur, doğurganlık anlamlarının yanı sıra narin/yumuşak, güçsüz ve bir grubu yönetmekte zorlanan, korunmaya ihtiyacı olan bir varlık, bazen topluma mal olmuş konularda günah keçisi, bazen ise bir kurban olarak nitelendirilmiş, bazen yoldan çıkararak, şeytani özellikleri olan kirliliği bir varlık, bazen ise dinen erkeklerle var olan eksik olarak görülmüştür (Akyüz, 2018)

Özellikle ataerkillik ve gelenekselliğin baskın olduğu toplumlardan birine örnek olan Malazgirt İlçesinde cinselliğin tabu olarak görülmesi, bu konuda fikir beyan etmenin ayıp olduğu algısının var olması, bireylere özellikle çocukluk dönemlerinde cinsellik ile ilgili konuların konuşulması ayıp olarak kodlanması, bu algının kişide süregelmesi ve yetişkinlik dönemlerinde de devam etmesi, cinselliğin; bireylerin hakkında konuşmaya çekindiği konular arasında yer almasına sebep olmuştur. Bu nedenle araştırmanın amacı, evli kadınların cinselliğe bakış açılarının tespiti, mahrem alan olarak nitelendirdikleri ve paylaşımlarının kolay olmadığı cinsel kültür davranış kalıplarının öğrenilmesi ve bu faktörleri Malazgirt ilçesi özelinde incelemek ve ortaya koymaktır. Bununla birlikte Malazgirt ilçesinde yaşayan evli kadınların bedenleri ve evliliklerinde cinsellik bağlamında ne kadar söz sahibi oldukları çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Kadın üzerine nicel ve nitel yöntemle hazırlanmış fazlaca araştırma olmasına rağmen kadının cinselliği ile ilgili araştırmaların yok denecek kadar az olması, kadının cinselliği konusunun büyük önem arz etmesine rağmen bu konunun toplumumuz tarafından tabu olarak kabul görülmesi nedeniyle bilgi edinme konusunda zorlanması bu konunun araştırmalarda fazlaca ele alınmamasına sebep olmuştur. Bu çalışmamızın literatüre kaynaklık etmesi ve bu konu üzerine daha fazla bilgilerin edinilmesine katkıda bulunması araştırmamızın bir diğer önemli amaçlarından biridir.

Araştırmanın Yöntemi

Çalışmamız nicel bir araştırma olup veri toplama aracı olarak anket formundan yararlanılmıştır. Araştırmamızın evreni Malazgirt ilçesi ile sınırlı olup çalışmamız bu ilçede yaşayan evli kadınlara yöneliktir. Kişilerin seçiminde kolaylama rastlantısal örneklem kullanılmıştır. Kategorik veri ve sıralamalı ölçek türü kullanılmış olan araştırmada, değişkenler arasındaki ilişkiyi ölçmek için ki kare testi yapılmıştır. Bununla birlikte öncesinde oluşturulan hipotezlerle elde edilen verilerin ilişkisi ortaya

ıkarılmıştır. Elde edilen anket sonuçları, bilgisayar ortamına aktararak SPSS programı ile analiz edilmiş, ulaşılan frekans tabloları ve karşılaştırmalı tablolar ilişkili olduğu dūřnūlen değişkenlerin testinde ki kare bağımsızlık testi kullanılmış olup bilgiye çevrilmiş ve çıkarımlar elde edilmiştir. Örneklem içerisinde yer alan kadınların bu alışamaya gōnūllūluk esasına dayalı bir şekilde katılmasına dikkat edilmiştir. Araştırmanın yōntemi ile ilgili daha kapsamlı bilgiler araştırmanın metodolojisi bōlūmūnde yer verilmiştir.

1. BÖLÜM: KAVRAMSAL VE KURAMSAL ÇERÇEVE

1.1. Cinsiyet Kavramı

Toplumda kişilere kadın veya erkek olarak tanımlanmış olan, kişilerin üreme sistemlerinin biyolojik açıdan farklı olmasına dayanan ayırt edici yapıya cinsiyet denir. Günümüzde ülkelerin vatandaşlarını tanımak için kullandıkları kimlik belgelerindeki cinsiyet kavramı bu tanıma dayanmaktadır (Karagöz, 2021).

1.1.2. Cinsiyet İle İlgili Kuramlar

1.1.2.1. Psikanalitik Kuram

Freud cinsiyet tanımını yaparken libido kavramından yararlanmaktadır. Biyolojik bir kavram ve cinsel bir uyarım olan libidoyu Freud fallosentriği merkez alarak tanımlamıştır. Freud, psikoseksüel gelişim kuramını; beş döneme ayırmıştır. Bu dönemlerin ilki olan oral dönem; 0-18 ay arası olarak tanımlamakta olup bu dönemde bebeklerin ağız yoluyla gerçekleştirdiği, emme ve ağza alma gibi eylemlerden haz sağladığını, ikinci dönem olan anal dönemi; 1,5-3,5 yaş arası olarak tanımlamakta olup bu dönemde çocukların dışkılamalarının önemli olduğunu, haz kaynaklarının anüsten kaynaklandığını, üçüncü dönem olan fallik dönem; 3-5 yaş arası olarak tanımlamakta olup bu dönemde çocuklar için cinsel organının önemli olduğunu, dördüncü dönem olan latent dönem; 5-13 yaş arası olarak tanımlamakta olup çocukların cinsel ilgilerinin ve güdülerinin azaldığını ve son dönem olan genital dönemi ise 12-13 yaş ve sonrası olarak tanımlamakta olup cinsel dürtülerin yeniden ortaya çıktığını açıklamıştır (Karagöz, 2021).

Freud'a göre bireylerin toplumsal cinsiyet kimliklerinin oluşmasında üç dönem etkindir (Karagöz, 2021). İlk dönemi oral ve anal dönem oluşturmakta olup bu dönemde çocukların cinsiyetleri erkek, buna bağlı olarak toplumsal cinsiyet rolleri de erkeksidir. Bu dönemde beslenme süresi ve zamanı, tuvaletin ne zaman ve nereye yapılacağı gibi konularda çocuklar ve ebeveynleri arasında çatışmalar ortaya çıkmakta olup sonuca vardırıldığında ego gelişimi oluşmaktadır. İkinci aşamayı ise fallik dönem oluşturmakta olup bu dönemde baskın olan duygu erkekliktir, sevgi objesi anne olmakla birlikte çocuklarda cinsel kimlikler oluşmaya başlamaktadır. Bu dönemde erkeklerde penisini

kaybetme korkusu (kastrasyon kaygısı), kızlarda ise penis sahibi olma arzusuyla kıskanma duygusu(elektra kompleksi) oluşmaktadır. Son aşamayı ise ödipal dönem oluşturmakta olup erkeklerin ödipal karmaşasını sorunsuz çözümlendiğinde üst benlik (süper ego) gelişir (Karagöz, 2021). Çocuklar bu yaşadıkları karmaşaları sorunsuz çözümlediklerinde toplumsal cinsiyet kimliklerini elde ederler (Yılmaz M. , 2014).

1.1.2.2. Biyolojik Kuram

Cinsiyetlerin arasındaki farklılığın beyinden kaynaklandığını, cinsiyetlere göre beyin işlevlerinin de farklı olduğunu söylemektedir. Kadın ve erkeklerde var olan hormonlar ile yapılan çalışmalar sonucunda her iki cinsten de bulunan androjen hormonunun davranışları etkilediği ve farklılığın bundan kaynaklandığını söylemektedir (Karagöz, 2021).

1.1.2.3. Sosyobiyolojik Kuram

Sosyobiyolojik kuram kadın ve erkek farklılıklarını evrimsel ve genetik faktörlerle ortaya koymaktadır. Evrimsel psikolojiye baktığımızda cinsiyet rollerinin; insanların evrende yer alan diğer canlılar gibi yaşamlarını sürdürmek ve nesillerin devamlılığı için genlerini kuşaktan kuşağa aktarmaya çalışmasıyla ortaya çıktığını belirtmiştir. Cinsiyetlere göre roller farklılaşmaya başlamış ve kadın ve erkeğe farklı görevler düşmüştür. Kadınlar neslin devamlılığı için yeni nesiller dünyaya getirmiş olup onların bakım ve sorumluluğunu almış olup erkekler ise yapısal olarak daha güçlü ve dayanıklı olduğu için savaşma eylemini gerçekleştirmiştir. Bu kurama göre cinsiyetlerin yapısal özelliklerinden kaynaklı olarak kadınların erkeklere göre daha erken üreme işleminin sonlanması, erkeklerin ise kadınlara göre daha ileri yaşlara kadar üreme işlemini gerçekleştirmesi kadın ve erkekler arasında farklılıklar meydana getirmiş olup farklı sorumluluklar yüklemiştir. Kadınların yumurta sayısının sınırlı olması ve çocuk doğurma sürecinin belli bir yaşa kadar devam edebilmesi nedeniyle kadınlara çocuklarını doğup ve büyütme rolü biçilmiştir. Kadınlar çocuklarının bakım ve sorumluluğunu yerine getirebiliyorsa eşleri kendilerine atfedilmiş savaşçı rolüyle daha fazla çocuk sahibi olmak adına yeni kadınlar arayacaktır. Bu anlayış kadınların tek eş ve erkeklerin ise çok eşli olmasının doğal bir süreç olduğunu savunan düşünceleri destekler niteliktedir. Cinsiyetlere göre durumlara farklı uyumluluklar

gerçekleştirmişlerdir. Evrimsel olarak kadının çocuk doğurması ve bu süreçteki aşamalara uyum sağlaması, erkeğin ise bu süreçte kadının eksiklikleri ve bakımını gerçekleştirmesi cinsiyetlerin rollerine göre adaptasyonlarına örnek verilebilir. Bu adaptasyon sürecinde kadın ve erkeklerin psikolojileri de farklılık göstermektedir. Kadın ve erkeklerin arasında ki bu farklılıklar onların karşılaştırılmasını gerektirmemekle birlikte aralarında üstünlük ve güçsüzlük kavramlarını da doğurmamaktadır (Dökmen, 2004).

1.1.2.4. Sosyal Öğrenme Kuramı

Sosyal öğrenme kuramı kişilerin davranışlarının anlamlandırılması kadın veya erkek rollerinin uygulanması ve devam ettirilmesini açıklar. Cinsiyetlerin gerçekleştirdiği davranışların olumlu dönütleri kişilerin bu davranışları kazanılıp tekrar edilir. Sosyal öğrenme kuramının bazı temel kurallarına baktığımızda; Sosyalleşmek bir ömür sürmektedir. Bu yaklaşımla sosyal öğrenme kuramcıları ile feminist kuramcıların fikirlerinin birbiriyle uyduğu düşünülmektedir. Sosyal sınıf, etkin köken, aileler ve tarihsel değişkenler cinsiyetlerin sosyalleşmesini etkileyen unsurlardır (Lott & Maluso, 1993). Bu kurama göre cinsiyetler davranış kalıplarını ya kendileri doğrudan deneyerek ya da başkalarının yaptıklarını taklit ederek kazanmaktadır (Karagöz, 2021). Kız ve erkek çocukları davranışları ya başkasını örnek alarak ya da aynı davranışları tekrarlayarak öğrenmekte olup bunun devamlılığını takdirle sağlamaktadırlar (Türk, 2019). Bu kurama göre cinsiyet gelişimi üç faktörde incelenmiştir. Bu faktörler; modelleme, gözlem ve direktif kullanmadır. Bu faktörlerin ilki olan modellemeye baktığımızda; kişiler cinsiyetleriyle ilgili öğrenimlerini çevrelerinde ki kişileri model alarak gerçekleştirmektedirler. İkinci faktör olan gözlemi incelediğimizde; kişiler cinsiyetleriyle ilgili kazanımları diğer insanların edinimlerinden çıkardıkları sonuçlara bakarak elde etmektedirler. Üçüncü ve son olan faktör direktif kullanma ise kişilere davranışlarının kaynağının cinsiyetleri olduğunu bildirir (Türk, 2019).

1.1.2.5. Sosyal Bilişsel Kuram

Sosyal bilişsel kuram; cinsiyet gelişimini üçlü karşılıklı nedensellik modeli ile tanımlamaktadır. Bu model; Belirleyiciler olarak kişisel faktörler (duygusal, biyolojik ve bilişsel olaylar), cinsiyetten kaynaklı davranış örneklerini ve hayatın akışında var

olan sosyal ağları içeren çevresel faktörlerin karşılıklı etkileşimlerinin etkili olduğunu söylemektedir. Etkileşimler durağan bir şekilde ilerlememekte olup değişkenlik gösterebilmektedir. Etkileşimler sürekli tek yönlü olarak ilerlememekte bazen biri diğer değişkenler üzerinde üstünlük kurabilmektedir (Bussey & Bandura, 1999). Sosyobilişsel etkilere baktığımızda bunlar üç türlü olmaktadır. Bunlar; model alma, doğrudan yaşantı ve öğretimdir. Gelişim evrelerinde her zaman aynı oranda etki göstermemekle birlikte bazen biri diğerlerinden daha baskındır. Örnek vermemiz gerekirse; çocuklar belli bir yaş dilimine kadar model alarak öğrenimlerini gerçekleştirirler (Dökmen, 2009).

1.1.2.6. Bilişsel Gelişim Kuramı

Piaget, çocukların yaşlarına göre düşünce şekillerinin niteliksel olarak farklılık gösterdiğini belirtmiştir. Buna örnek verecek olursak; 1,5-7 yaş aralığındaki çocuklara iki farklı dizimlimdeki paraların hangisinin daha fazla olduğu sorulunca çocuklar dizilimde uzun olanı seçmişlerdir. Bu örneği incelediğimizde çocuklar için niteliksel faktörün önemli olduğu görülmektedir. Kohlberg' in görüşüne baktığımızda bilişsel gelişimlerini tamamladıktan sonra çocuklar cinsiyetlerinin gereklerine göre davranmaya başlayacaklardır. Kohlberg çocukların cinsiyetlerine göre gruplandırıldıktan sonra kendilerini hangi cinsiyete yakın hissedersen ona uygun davranmaya başladıklarını dile getirmiştir (Dökmen, 2009). Kohlberg' göre cinsiyete bağlı rol gelişimi çocuklarda üç evreye bağlı olarak gerçekleşmektedir. 2 ve 3,5 yaş aralığında olan çocuklar cinsiyetlerini öğrenip kendilerini erkek veya kız olarak tanımlamaktadır. 3,5 ve 4,5 yaş aralığındaki çocuklar; kendilerine tanımladıkları cinsiyetin geçici olmadığını, zamanla cinsiyetlerinin değişime uğramayacağını anlarlar. 4, 5 ve 7 yaş aralığındaki çocuklar ise kız veya erkek olmanın getirdiği davranış şekillerini öğrenirler ve buna bağlı olarak ait oldukları cinsiyetten beklenen davranışları sergilerler (Yılmaz , 2014).

1.1.2.7. Toplumsal Cinsiyet Şema Kuramı

Şema bilişsel bir yapı olup şemaya uygun bilgiler edinme süreçlerinde hemen kodlanabilmektedir. Bilgi işleme sürecinde birçok uyarının anlamlandırılıp işlenmesi sağlanmaktadır. Cinsiyetlerin kadın ve erkek olarak davranışları gruplandırılıp daha sonrasında işlenmektedir. Kadın ve erkekle ilgili olmayan fakat cinsiyetlere özelde atfedilmiş özelliklerde örneğin; nazik, atılgan gibi anlamlarda cinsiyetlere göre

gruplandırılıp işlenmektedir. Cinsiyete göre ayrımcılık yapan topluluklarda yetişen çocuklar etraflarındaki olayları ve kendi konumlarını yaşadıkları toplumun kabullerine göre şemaya işlemeyi gerçekleştirirler (Dökmen, 2009). Cinsiyet ile ilgili duygu, düşünce ve davranışları toplumsal cinsiyet şeması açıklamaktadır. Cinsiyete ait şemalar örnek verecek olursak; çocuğumuzun arkadaşının doğum günü için hediye aldığımızda, çocuğun cinsiyetini öğrenmek isteriz çünkü hediye nin çocuğun cinsiyetine göre olmasını isteriz (Türk, 2019).

1.1.2.8. Sosyal Rol Kuramı

Eagly toplumda sınıflamaların olduğu ve bu sınıflamalarda erkeklerin kadınlardan üstün olduğu ve daha üst kademelerde yer aldığı dile getirmiştir. Toplumda var olan sınıflamada ki farklılıklar cinsiyetlerin davranışlarında da kendini göstermektedir. Cinsiyetler arasındaki farklılıklar sosyal farklılıklardan ileri gelmektedir. Kadınlar hiyerarşik olarak üst tabakalarda yer aldıklarında cinsiyetler arasındaki bu farklılıkların daha aza inmesini ummaktadır. Kadın ve erkeklerin ev yaşamlarında ve dışarıdaki hayatlarında ki sorumluluklarının ortak bir paydada bölüşerek yapılması cinsiyetler arasındaki ayrımcı kabulleri ortadan kaldırıp daha eşit olmalarını sağlayacaktır (Eagly & Steffen, 1984).

1.2. Cinsellik

Hayatın vazgeçilmez bir unsuru olan cinsellik; biyolojik, psikolojik, antropolojik, ahlaki, dini, sosyal ve ekonomik boyutları olan bir etkileşimdir. Cinsellik, zevk vermeyi ve almayı, üremeyi kapsamaktadır. Cinsellik daha doğmadan başlayıp hayat boyunca devam eden bir unsurdur. Cinselliğe yaklaşımımızı ve seçimlerimizi, insan psikolojisini temelinde var olan tutumlar bireysel özellikleri, duygular, bilişsel işlevler, geçmiş yaşantılar ve travmalar, öğrenilmiş davranış kalıpları gibi unsurlar belirler (Bilgin & Kömürcü, 2016).

1.2.1. Cinsellik İle İlgili Yapılan İlk Araştırmalar

Hipokrat, Aristo, Plato gibi bilim insanları cinsellik ile ilgili araştırmaların temelini oluşturmuştur. Bu bilim insanları yaptıkları araştırmalarında bireylerde görülen cinsellikle ilgili davranışların gözlemlerini dile getirmiş ve cinselliğe, cinsel

işlevselliklerde ki sorunlara, cinsel etiğe, üreme ve aynı zamanda üremenin engellenmesine ilişkin işlemleri konu alan ilk bulguları ortaya atmışlardır. Bu süreci takiben Roma'da yaşayan Galen ve Soranus gibi hekimler de cinsellikle ilgili araştırmalar yapmış olup bilgi birikimini fazlalaştırmışlardır. Bu çalışmalar cinsellik hakkındaki sorulara daha doğru cevaplar vermek adına İslam bilimcilerini bu konu hakkında araştırma yapmaya teşvik etmiştir. Yapılan çalışmalar Latince ve Yunanca yazılmış olan metinler oluşturulmuş, bu metinler 16, 17, 18 yüzyılda tıp eğitimi veren okullarda anatomi üzerine yapılan araştırmaların yeniden yapılmasına neden olmuştur. Sonraki yüzyılda cinsellik ile ilgili merakların çoğalması ve bu konudaki bilgilerin azlığı, özel olarak cinsellik kavramı üzerine çalışılması gerekliliğini gündeme getirmiştir. Cinsellik alanında ilk çalışmalarını yapan araştırmacılar ve çalışma yaptıkları dönemleriyle birlikte sırasıyla aşağıda yer verilmiştir (Greenberg, Bruess, & Conklin, 2011).

Richard Von Kraft – Ebing, 1840–1920 yılları arasında bireylerin üzerinde Victorian'ın belli boyutlarda cinsellik ile ilgili güçlü baskılar uygulamasına rağmen bu konuyla ilgili yazılar yazmıştır. Uygulanan baskılar onu bu konu üzerine yönelmeye itmiş, bu konuda sorun yaşayan insanların problemlerine çözüm bulmaya çalışan bir doktor olmuştur. 1902 yılında yaptığı çalışmalarında bireylerde cinsel birliktelik ile ilgili var olan korkular üzerine odaklanmıştır. Günümüze kadar süregelen erkeklerin kadınlardan daha fazla cinsel özgürlüğünün bulunduğu kabulleri desteklemiştir. Bu kabulleri desteklemesinin nedeni olarak kadınların cinsellik açısından rahat olamamasını göstermiştir. Richard'ın çalışmaları sadece bireyler üzerinde değil tıp doktorlarının üzerinde de etkili olmuştur. Kendisine karşı olumsuz düşüncelerin yaygın olmasına rağmen araştırmacıları fikirleriyle ikna etmeyi başarmıştır. Çalışmaları kendisinden sonra cinsellik üzerine araştırmalar yapacak olan Ellis ve Freud için yol gösterici olmuştur (Greenberg, Bruess, & Conklin, 2011).

Henry Havelock Ellis, İngiliz asıllı psikolog ve doktor olan Ellis 1859–1939 yılları dâhilinde cinsellik üzerine araştırmalar yapmıştır. Araştırmalarında cinselliğin bireyler üzerinde var olan korkularını ve bireylerin uyku sırasında elinde olmadan gerçekleşen ejakülasyon konularını çalışmıştır. Bireylerin cinsellik ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmamasından kaynaklı korkularını dile getirmiştir. 1896-1910 yılları arasında Ellis altı ciltlik Sex Psikolojisi Çalışmaları adlı eserini yayınlamıştır. Ellis'in eserinde özellikle

şu konulara değinmiştir (Greenberg, Bruess, & Conklin, 2011). Bu konulara baktığımızda;

1. Kadın ve erkek için mastürbasyon yapmak olağan bir davranıştır.
2. Her iki cinsiyette de var olan orgazm çoğu zaman aynıdır.
3. Bireylerin cinsel yönelimi cinselliğin evrelerinden sayılmaktadır.
4. Victorian' ın belirttiği fikirlerin aksine kadınlarda cinsel isteği içlerinde barındırırlar.
5. Cinsellik ile ilgili kurallar belirgin değildir. Kişilerin içlerinde yetiştikleri gelenek ve kültürleri bireylerin tutum ve davranışlarında etkilidir.
6. Kadın ve erkeklerin daha küçük yaşlarda cinsellik ile ilgili eğitime ihtiyaçları vardır.
7. Kişilerin cinsel kararları üzerinde belirgin ve yönlendirici yaptırımlar olmamalıdır.

Cinsellik üzerine yaptığı çalışmalarında Ellis cinselliğe pek çok değişken üzerinde tıbbi bakış açıları geliştirmiştir. Bu değişkenlere örnek verecek olursak bunlar; kültürel, antropolojik ve psikolojiktir. Ellis elde ettiği birçok veriyi yaşanmış hikâyelerden ve bunların analizinden elde etmiştir. Bu konudaki çalışmaları popüler hale gelmiştir. Araştırmalarında kendi cinsellik edinimlerini de kullanmıştır. Çalışmalarında uyku sırasında istemsiz meydana gelen mastürbasyon, ejakülasyon konularını işlemiş ve bunların cinsel davranış biçimlerinde geniş değişimler olduğunu belirtmiştir. Araştırmaların da Ellis' in üzerinde durduğu iki önemli unsur vardır. Bu unsurlara baktığımızda; Çalışmalarının sonucunda ulaştığı verileri bilimsel bakış açısıyla elde etmesi ve yaşadığı dönemin kabullerinden ayrı tutmasıdır. Yaşadığı dönemde cinsellikle ilgili olumsuz tutumlar çoğunluktaiken bazı cinsel davranışlarda hastalık olarak görülmekteydi. Cinselliği olağan bir durum olarak kabul edip üzerine araştırma yapılması, günümüz toplumunda cinselliğin olağan bir durum olduğu kanısını oluşturmuştur. Bu konuda araştırma yapan diğer kişiler gibi Ellis' in çalışmaları kendinden sonraki bilim insanlarına yol göstermiştir (Greenberg, Bruess, & Conklin, 2011).

Sigmund Freud, 1856–1939 yılları arasında çalışmalar yapmış bir psikologdur. İnsan gelişimi, kişiliği ve psikolojisi üzerine bugün bile hala fikirlerimizi etkileyen çalışmalar

yapmıştır. Freud cinselliği insan yaşamının ayrılmaz bir parçası olarak görmüş ve bundan duyulan memnuniyetin oldukça fazla olması gerektiğini belirtmiştir. Cinselliğin birincil amacının üreme olmadığını aksine birincil olarak konumlandırabileceğimiz şeyin cinsel zevk olduğunu belirtmiştir. Freud çalışmalarında cinsel istek üzerinde ki ciddi engellemelere karşı dikkat edilmesi gerektiğini söylemektedir. Cinsellik üzerinde bildirdiği en önemli düşünce ise çocukluk döneminde ki tecrübelerin, yetişkinlik döneminde de güçlü bir etkisi olduğudur. Cinsellik hakkında Freud' un çalışmalarında öne sürdüğü fikirler hala günümüzde etkinliğini korumaktadır (Greenberg, Bruess, & Conklin, 2011).

Magnus Hirschfeld, Alman bir doktor olan Hirschfeld; 1868–1935 yıllarında cinsellik ile ilgili çalışmalar yapmış olup transvestite ve transvestizm kavramlarını açıklığa kavuşturmuştur. Araştırmalarında cinsel yönlendirmenin önemini ve cinsel sağlık için dürüstlüğün gerekliliğini belirtmiştir. Cinsellekle ilgili Hirschfeld kitaplar yayınlamış olup cinsel yönelim olan homoseksüellik tartışmalarını hem sosyal yaşamda hem de devlet yönetimine kadar taşımayı gerçekleştirmiştir. Almanya' da 1920 yıllarında ortaya çıkan faşizm akımının etkisiyle yaptığı araştırmalar nedeniyle fiziksel saldırılara maruz kalmış olup kariyerini olumsuz etkileyebilecek politik saldırılara katlanmak zorunda kalmıştır. Yaşadığı olumsuz olaylar sonucunda 1930 yıllarında Fransa' ya sürgün edilmiştir (Greenberg, Bruess, & Conklin, 2011). Bilimsel İnsani Komitenin kurucularından olan Hirschfeld' in hakkındaki şikâyetler nedeniyle işine son verilmiştir. Kurucusu olduğu komite eşcinsellerin haklarını koruyan ilk komitedir. Hirschfeld homoseksüeller ile ilgili istatistiksel veriler elde etmek adına araştırmalar yapmış olup kendi ve diğer bilim insanlarının araştırmalarını yayınladığı ilk Sexoloji Dergisini 1908 yılında çıkarmıştır. Ancak dergi yalnızca bir yıl aktif olarak çıkarılmıştır. 1910 yılında yaptığı çalışmalarla “Travesti” kavramını ortaya koymuş ve bu kavramı homoseksüellikten ayrı tutmuştur. En bilinen çalışması olan “Erkek ve Kadınlarda Homoseksüalite ” adlı eserini 1914 yılında yayınlamış olup 1919 yılında Berlin’ de ilk cinsel bilim enstitüsünü kurmuştur. Fakat enstitü Naziler tarafından 1933 yılında kapatılmıştır. Tekrardan bin dokuz yüz yirmi altı yılında dergi yayınlamaya başlamış olup 5 ciltlik “Cinsel Bilgi” dergisinin son cildini bin dokuz yüz otuzda çıkarttıktan sonra Almanya’dan taşınmıştır (Greenberg, Bruess, & Conklin, 2011).

Katherine Davis, 1860–1935 yılları arasında etkinliğini sürdüren Davis; Amerika’ da doğup eğitimini tamamlamıştır. Yaklaşık 10 yıl kadar üniversitelerde hocalık yapan Davis ekonomi alanında phd derecesine 1900 yılında ulaşmıştır. Kamu sağlığıyla ilgili birçok çalışma yapmış, halk sağlığı konusunda kendini geliştirmiş, kadın hakları konusunda da etkili olmuş olan Davis 1918-1928 yılları arasında “Sosyal Hijyen” topluluğunun Amerika’ da ki bürolarından birinin genel sekreterliğini yürütmüştür. Cinsellik alanında önemli bir çalışma olan “2200 Kadının Sex Hayatındaki Faktörler” adlı araştırmasını 1920 yılında yayınlamış olup kadın sağlığını iyileştirmeye yönelik adımlar atmıştır. Çalışmasının örneklemini ortalama bir öğrenim seviyesi ve sosyal yaşamı bulunan, evli, ten rengi beyaz olan kadınlar oluşturmuştur. Araştırmanın sonucuna baktığımızda; örnekleme oluşturan kadınların %90’ını cinsel istek ve güç açısından eşlerinden daha iyi olduklarını, kadınların %3’ ü ise istek ve gücünün eşiyile aynı oranda olduğunu belirtmiştir. Bir diğer unsur olan masturbasyon hakkındaki kadınların görüşüne baktığımızda % 65’ i bu durumun kendilerinde mevcut olduğunu ama bunu yapmanın onur kırıcı olduğunu belirtmişlerdir (Greenberg, Bruess, & Conklin, 2011).

Clelia Mosher, 1863–1940 yılları arasında etkili olan Amerikalı bir doktordur. Bin dokuz yüz yirmi üç yılında “Kadınlara Fiziksel Özgürlük” adlı çalışmasını yayınlamıştır. Kadın sağlığı, adet dönemi ve ağrılarında bahsetmiştir. Adet ağrılarını en aza indirmek için kendisi ilk kez olarak nefes egzersizlerini kullanmıştır. Victorian döneminde yaşamını sürdürmüş kadınların cinselliği üzerine çalışmalar yapmıştır. Yapmış olduğu bu araştırma cinsel tutum ve davranış üzerine yapılmış olunan ilk araştırmadır. Mosher döneminde çok fazla öne çıkan bu araştırmasında o zamanın kabullerinin aksine araştırmaya katılan 47 kadından 35’ i cinsel birlikteliğinin hoşuna gittiğini, bu kadınlardan 34’ ünün orgazm yaşadığını fakat partnerlerinden daha sonra orgazm yaşadıklarını söylemişlerdir (Greenberg, Bruess, & Conklin, 2011).

1.2.2. Yirminci Yüzyıl Cinsellik Araştırmaları

Bilimsel bulguları; halk tarafından inanılan fakat bilimsel alt yapısı olmayan kabul görmüş görüşlerden ayıran en önemli özellik bu bulguları bilimsel yöntemlere bağlı olarak edinilmesidir. Bilimsel yöntem, elde edinilmiş verilerin öncülüğünde ortaya konulan hipotezlerin doğruluğu ve ya yanlışlığının denendiği yöntemidir. Bu yöntem

hayatı değerlendirmek ya da sorgulamak yerine tanımlamayı amaçlamaktadır. Cinsellik ile ilgili çalışmalar 20. Yüzyılda bu amaç doğrultusunda yapılmaya çalışılmıştır. 20. Yüzyılda cinsellik konusunda araştırma yapmış olan bilim insanları baktığımızda sırasıyla;

Alfred Kinsey, 1894–1956 yılları arasında çalışmalar yapmış olan Kinsey böcek biyologudur. Indiana Üniversitesi'nde ders vermeye başlamasıyla öğrencileri eğitmek için evlilik ve cinsellik üzerine bilgiler toplamaya çalışmış fakat bu konuda yapılan çalışmaların azlığını görmüştür. Çalışmaların azlığı nedeniyle Kinsey bilgi toplamak amacıyla öğrencileriyle bu konu hakkında görüşmeler yapmış olup evlilik ve cinsellik ile ilgili araştırma yapılmasının gerekli olduğuna karar vermiştir (Doğan & Küçükgöncü, 2009).

Kinsey, fark ettiği bu durumdan kaynaklı olarak çalıştığı Indiana Üniversitesi'nde bin dokuz yüz kırk yedi yılında cinsellik araştırmaları enstitüsünü kurmuştur. Cinsellik çalışmalarında bu enstitü günümüzde bile yetkinliğini hala sürdürmektedir. Kinsey' in 1948 yılında çıkarttığı kitap olan İnsan Erkeğinde Cinsel Davranış diğer adıyla Kinsey Raporu; döneminde büyük yankı uyandırmış ve kitleler tarafından büyük ölçüde temin edilmiştir. İkinci raporun da ise Kinsey cinselliği kadınlar açısından değerlendirmiş olup İnsan Kadınında Cinsel Davranış adı altında 1953' te yayınlamıştır. Cinselliği insanların değer yargılarından uzak bir şekilde sadece saf bilimsel yaklaşımla değerlendirmiştir. Kinsey' in kitaplarının çok fazla ilgi görmesi ve kitap içeriği bakımından yeni farkındalıklar ortaya çıkarmıştır (Doğan & Küçükgöncü, 2009). Kinsey' in araştırmalarından elde ettiği bulgular tartışma konusu olmuş ve bu konuda çok fazla eleştirilmeye başlanmıştır. Ayrıca, Kinsey ile ilgili homoseksüalitenin kabul ettirmeye çalıştığı ve kendisinin de homoseksüel bir birey olduğu ortaya atılmasıyla daha ağır eleştirilere maruz kalmıştır. Kinsey' in komünist olma ihtimali düşünölüp kendisine ekonomik yaptırımlar uygulanmış olup kitaplarının yayılması yasaklanmıştır. Öncü olarak görölse de araştırmaları hak ettiği görmemiştir (Doğan & Küçükgöncü, 2009).

William Masters ve Virginia Johnson, insan cinselliği üzerine 1966 yılında cinsel tepkiler alanında gözlemsel çalışmalar yapmışlardır. Bu bilim insanlarının hazırladığı 'İnsan Cinsel Yetersizliği' isimli kitap ile günümüzde de bile kullanılan cinsel terapi yönteminin temelleri atılmıştır (Masters & Johnson, 1966). Jinekolog olan Masters ve

hemşire olan Johnson; cinsiyetleri cinsellik açısından incelemiş olup on binden fazla orgazmı laboratuvar ortamında ölçmüş ve gözlemlemişlerdir. Bu çalışmaya katılmış kişilerde gönüllülük şartı aranmış daha sonrasında katılımcılar araştırmaya dâhil olmak için Masters ve Johnson ile görüşmelerde bulunmuşlardır. Bu çalışmanın sonucunda kadın ve erkeğin cinsellik açısından üstlerine düşen görevlerin aynı olduğuna fakat cinsiyete göre orgazm sayıları, cinsel arzu ve etkinliklerinin tamamen farklı olduğunu söylemişlerdir (Esencan & Beji, 2015).

Margaret Mead, (1901–1978) Antropolog olan Margaret cinsel davranışla ilgili veri toplamak için birden fazla ilkel kültürü incelemiştir. Pasifik Adaları' nı da bazı çalışmalar yürütmüştür. Özellikle çocukluk ve ergenlik dönemine odaklanarak yürüttüğü çalışmalar kültürler arası etkileşimi arttırmıştır. 1928 yılında yaptığı çalışmalar ile ergenlik döneminde ortaya çıkan psikolojik değişimlerin biyolojik kaynaklı olmadığı aksine kültürel alt yapılı olduğunu dile getirmiştir. Mead'in araştırması kadın ve erkeklerin rolleri ile ilgili yaygın olarak benimsenen düşüncelere karşı çıkmış olup bireylerin kültürlerine uygun şekilde hareket ettiklerini söylemiştir. Margaret' in 1936 yılında yayınladığı “Üç İkel Toplumda Cinsellik ve Mizaç” isimli çalışma o yıllarda var olan etnik merkezilikle ilgili bilincini kazandırmıştır (Doğan & Küçükgöncü, 2009).

Helen S. Kaplan, insan cinselliğinin karışık yapısının tamamıyla anlaşılmasında ve ayrıntılı bir şekilde araştırılmasında vaka analizlerinin önemli olduğunu belirtmiştir. Masters ve Johnson tarafından uygulanmaya başlanmış olunan cinsel terapilerin uygulanmaya devam etmesinde ve bu yaklaşımın geliştirilmesinde önemli rol oynamıştır. Araştırmalarını vaka incelemeleri yaparak cinsel terapi alanına yeni gelişmeler sağlamıştır. Helen S. Kaplan, cinselliği etkileyen faktörlere (yaş, duygusal ve ruhsal bozukluklar, evlilik sorunları, kronik rahatsızlıklar vb.) ve kadın-erkeğe ait problemlere, bu problemlerin çözümlerine 1974 yılında yayınladığı “The New Sex Therapy” isimli kitabında yer vermiştir (Esencan & Beji, 2015).

Rosemary Basson, 2000 yıllarda etkin olarak çalışmalar yürütmüştür. Özellikle Helen S. Kaplan' ın kadınla ilgili olan cinsel yanıt döngüsünü tam olarak açıklamadığını öne sürerek bu konuda yeni bir yaklaşım ortaya atmıştır. Basson' a göre; cinsel yanıt döngüsünde kadın ilk olarak nötr başlar, cinsellikle ilgili olmayan ihtiyaçlarının

temelinde cinselliğin olduğunu görür, daha sonrasında cinsel uyarıyı dikkate alıp cevap verir. Bu şekilde cinsel uyarılma sürecine giren kadın cinsel arzusunun farkına varır. Cinsel istek, kadında görülen cinsel eksikliğin ya da bir uyarıcıyı cevaplama sonucu ortaya çıkabilir. Basson' un ortaya attığı cinsel yanıt döngüsü, kadın cinselliğine farklı bir bakış açısı kazandırmıştır. Cinsel isteğe bu modelde bir durum olarak bakılmayıp ona döngü olarak bakılmayı sağlamıştır (Beji & Aşçı, 2011).

Bunların dışında 20. Yüzyılda cinsellikle ilgili yapılan araştırmalara Chicago Üniversitesi Ulusal Görüş Araştırma Merkezinin yaptığı ve sonuçlarını iki kitap haline getirdiği aynı zamanda bu araştırmadan elde edilen sonuçların günümüzde hala en iyi veriler olarak kabul gördüğü bilinmektedir. Kitaplar ise; ilki “Cinselliğin Sosyal Organizasyonu”, ikincisi, “Amerika’da Cinsellik: Eksiksiz Bir Çalışma” adıyla yayınlanmıştır. Bunlar dışında cinsellik alanında yapılan diğer araştırmalara; Janus Raporu (1933), Hunt Raporu (1974), Hite Raporları (1976, 1981) örnek olarak verilebilir.

Cinsellikle ilgili olarak Türkiye’de ki duruma baktığımızda; İstanbul ilinde gerçekleştirilen “Cinselliğe Bakış” sempozyumunda (10 Ekim 2003) Türkiye’ de yaşayan halkın cinselliğe bakış açısı ve bu konuda ortaya çıkan problemler halka sunulmuştur. Bu toplantıda Cinsel Tutum ve Davranışlar Global Gözlem Çalışması’nın çıktıları da sunulmuştur (Beji & Aşçı, 2011).

Türkiye’ de cinsellik alanında en kapsamlı ve büyük kitlelere ulaşan çalışma 2006 yılında yapılan CETAD alan çalışmasıdır. Araştırmada anket ve görüşme olmak üzere iki yöntem beraber kullanılmıştır. T.C. Sağlık Bakanlığı ve Avrupa Birliği desteğinde yürütölen, Cinsel Eğitim, Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD) tarafından gerçekleştirilen araştırmanın sonuçları “Cinsel Sağlık ve Üreme Sağlığı Araştırması 2006” ve “Cinsel Yaşam ve Sorunları” başlıklı iki kitap ve sekiz bilgilendirme dosyası olarak yayınlanmıştır (Esencan & Beji, 2015).

1.3. Kadın ve Cinsellik

Cinsellik, insanların cinsel kimlikleri, öğrenme süreçleri ve arzularından oluşan bir bütündür. Cinsellik, bireylerin mutluluğunu, başarısını ve ilişkilerini etkileyen bir doğal unsurdur (Kadıoğlu & Yıldız, 2007). Incesu’ ya göre; cinsellik hakkındaki bilgiler ve

özellikler çok merak edilmesine rağmen çok fazla konuşulmayan, hakkında çok bilgi sahibi olduğu iddia edilse bile aslında çok az bilinen, konuşulmaktan utanılan hatta konuşulması yasaklanan bir durum olması nedeniyle araştırılması zahmet gerektiren bir konudur (Bozdemir & Özcan, 2011). Ülkemizde kadının cinselliği ne yazık ki çok az bir kesim tarafından tartışılmaya açık olan, genel olarak toplum tarafından tabu olarak kabul edilen bir konudur. Kadınlar cinsellikle ilişkilendirildiğinde genelde olumsuz algılar oluşmakta olup negatif tutumlar sergilenmektedir. Ülkemizde kadının cinselliği ya cinsiyetçi olan kesim tarafından ya da üstü kapalı şekilde kendini göstermektedir (Komut, 2011).

Evelyn Accad'ın "Cinsellik ve Cinsel Politikalar" isimli makalesinde kadınların 3 ana konuda sessiz kaldıklarını belirtmiştir. Bu alanlara baktığımızda; kadın bedeni, bireysel ilişkileri ve cinsel kimlikleridir. Kadınların sessiz kaldığı diğer faktörlere bakacak olursak bunlar; cinsel haz, kadın bedeni, mastürbasyon, doğum, kürtaj ve bekârettir (İlkkaracan, 2004 Akt. (Komut, 2011)). Kadınların bu sessizliğini bozmak ve kendilerini ifade edebilmeleri sağlamalıdır. Öncelikle kadınların kendilerini ilgilendiren ve öznesi olduğu konular hakkında özgürce konuşabilmelidirler. Cinsellik toplumumuz tarafından tabu olarak algılanmış olup tabulaştırılmış diğer alanlarda olduğu gibi sadece sağlık açısından değerlendirilmiş ve tıbbi makalelere konu olmuş diğer alanlar tarafından gerektiği kadar incelenememiştir. Türkiye'de geleneklerden kaynaklı var olan tutumlar ve kadına karşı söylenen sözler kadınlara suçluluk duygusunu yüklemektedir (Komut, 2011).

1.4. Geleneksel Toplumlarda Kadın ve Cinselliği

Kadın cinselliği, hem çevresini etkisi altına alan hem de çevresinden etkilenen ve kadının hayatında belirgin olarak var olan anlamlar bütünü ifade eder (Avcı & Özdedeli, 2015). Bireylerin içinde yaşamlarını sürdürdükleri ortamda baskın olan kabuller onların cinselliğinin şekillenmesinde önemli rol oynar. Cinselliğin kontrol altında tutulması ataerkil toplumlarda görülen ve kadınlar üzerinde baskı kuran bir anlayıştır. İnsanların yaradılışlarından bu zamana kadar ayrımcılığa uğramıştır. Bu ayrımcılıkla beraber birçok konuda cinsel zorlama ve baskılarla karşılaşmıştır. Bunlara örnek verecek olursak aile içinde şiddet, tecavüz, namus cinayetleri gibi konuları dile getirebiliriz. 1953 yılında Kinsey cinselliği kadınlar açısından değerlendirmiş olup

“İnsan Kadınında Cinsel Davranış” isimli kitabında görüşlerini ifade etmiştir. Bu kitap tabu olan birçok konuda (kadın orgazmı, mastürbasyon, evlilik öncesi cinsel ilişki ve aldatma) fikir belirttiği için ilk olma özelliğini kazanmıştır (Avcı & Özdedeli, 2015).

Kültür, tarihsel, toplumsal gelişim aşamasında maddi ve manevi bütün değerlerin ortaya çıkmasında ve gelecek kuşaklara aktarılmasında, bireylerin çevrelerine müdahale edebilecekleri ölçüleri belirleyen araçların ve bir topluluğa ait düşünce ve sanat eserlerinin bütünüdür (Avcı & Özdedeli, 2015). Cinsiyet kültürü ise cinsellik üzerine atfedilmiş tanımlamalardır ve topluluğun kültürünün kadın ve erkeğe biçmiş olduğu değer yargılarıdır. Cinsiyet kültürü kadın ve erkeğin davranışlarını belirleyen, bireyler arasındaki ilişki yumağını düzenleyen önemli bir unsurdur. Toplulukta cinsiyete karşı anlamlandırmaları, bunlara bağlı davranış şekilleri, tutumları, evlilik ritüelleri ve aile tiplerini de kapsayan geniş bir çerçeveyi belirtmektedir. Bireyler yaşamlarına devam ederken bu değerleri görmezden gelmeleri mümkün değildir. Bu sebeple toplumun ve kültürün belirlediği değer yargıları bireyleri kısıtlayıcı ve yol gösterici birçok görevi görürler. Yaşanılan toplum bireylerde kendileri için belirlemiş oldukları davranış ve tutumları uygulamalarını beklerler (Ersoy, 2009). Cinsellik kişinin yaşam koşullarından, çevresinin kabullerinden, etrafında olan bireylerle olan ilişkilerinden etkilenmektedir (Avcı & Özdedeli, 2015). Kadının yaşamında önemli etkileri olan toplum hem cinsellikten etkilenen hem de cinselliği etkileyen bir olgudur (Dinçer, 2007). Kadınların cinselliği üzerinde çevrelerindeki bileşenlerde etkili olmaktadır. Kadınların cinselliği üzerinde yaşamları boyunca gelenek ve görenekler etki etmekte olup cinselliğin sınırlarını çizilmektedir (Avcı & Özdedeli, 2015). Cinsiyet ayrımcılığı tüm zamanlar boyunca kadınların uğradığı bir durumdur. Bu durum her ne kadar da cinsiyetler arası eşitliğine yönelik çalışmalar olmasına rağmen değişim göstermemektedir. Bu durumun ortaya çıkmasında öğrenilmiş cinsiyet rollerinin etkisi büyüktür (Demirbilek, 2007). Kadınlar toplum tarafından kendine dayatılan bekâretini kaybetmemek için kendisi istese bile birliktelikten kaçınmakta olup cinsel istismara uğramamak için de kendisini koruması için denetimi erkekle paylaşır, bazı durumlarda ise kendisi üstlenir. Bu durumdan kaynaklı kadın her zaman denetim altında olmaktadır (Dinçer, 2007). Kadınların cinsel olarak kontrol altında tutulmaya çalışılması ataerkil toplumların özelliği olup kadının saflığını koruması kendisine biçilmiş görevlerdendir. Bireylere daha küçükken bedenlerini korumaları ve cinsellikten kaçınılması

öğretilmekte olup bu öğretiler çocuklar üzerinde utanç ve endişe duyguları oluşturmaktadır (Kahraman, 2010). Kadınlar üzerinde daha çocukken cinsellik üzerinde tahakküm kurulmaktadır. Çocuklar büyütülürken cinselliğe atfedilen ayıp ve günah olguları, cinselliğe karşı mesafeli durmanın erdem olarak algılanması çocukları cinsellik konusunda olumsuz olarak etki etmektedir. Bu olumsuz etkilenmeler sonraki süreçlerde kadınların cinsellik ile ilgili problem yaşamakta, cinsel isteklerini bastırmaya çalışmakta olup cinsel birliktelik yaşadktan sonra hep suçluluk ve utanç duyarlar (Avcı & Özdedeli, 2015). Kadının üzerinde toplumsal kontrolünde ne kadar etkili olduğu böylece ortaya çıkar. Toplum kadından sadece eşlerinin cinsel taleplerine cevap vermeyi bekler. Bunun dışında kendilerinin de taleplerinin olacağını göz ardı etmektedir. Kadınlar ise bu baskılardan etkilenmekte olup cinsel talebini söylemeye, birliktelik esnasında daha aktif olmaya, çekinirler. Kadınlar cinsellik konusunda hep ikinci planda kalmış olup kontrolü erkeğe bırakmaktadır. Cinsellikte erkek kontrolünün; kadının eğitim seviyesinin artması ve çalışmaya başlamasıyla biraz da olsa azaldığı görülmüştür (Avcı & Özdedeli, 2015). Ülkemizde de bu durum aynı süreçte devam etmekte olup toplumun kabul etmiş olduğu cinsiyet rollerini daha küçük yaşta çocuklara dayatılmaktadır. Kız çocuğunun istemsiz bir şekilde bile iç çamaşırının görünmesi onun için utanması gereken bir unsur olarak görülmektedir. Bu telkin ve söylemler kız çocukları üzerinde etki bırakmış olup ileri zamanlarda cinsel organla özdeşleşmiş olan cinselliği de utanç ve günah olarak algılamasına neden olmaktadır. Gördüğümüz üzere kadının cinselliği ve davranışları üzerinde yaşadığı toplum ve kültürlerinin etkisi büyüktür (Dinçer, 2007). Kadının cinselliği içselleştirmesi onu özgür bir şekilde yaşamasını engellemiştir. Bu engellenmeler nedeniyle kadınlar gerekli bilgiyi elde edememekte olup sağlıklı ilişkiler kurması önlenmiştir (Dinçer, 2007). Toplum tarafından güç ilişkilerinin adaletli bir şekilde dağıtılmaması, gelenek ve kültür gibi öğelerle bireylerin bilinçaltına yüklenen ve kadını alt statüye indirgeyen anlayış, kadının sömürülmesine ve ayrımcılığa uğramasına sebep olmaktadır. Kadın ve erkek arasındaki biyolojik farklılıklar bu durumun ortaya çıkmasında etkili olmadığı, bu ayrımcılığın toplum kaynaklığı olduğu, bu ayrımcılık sadece bireylerin kimliği, kişiliği üzerinde olmayıp kurumsal ve toplumsal örgütlerde ki cinsiyetçi ayrıma dayalı iş bölümüne değin her alanda kendini göstermektedir (Pakdemirli, 2015). Toplum tarafından bireylerden beklenen rol beklentileri toplumdaki cinsiyet algısını oluşturmuş

olup değiştirilemez unsur haline getirmiştir. Cinsiyetler arasında ki iktidar ilişkileri hep erkek lehine sonuçlanmıştır. Bunun nedeni ise toplum tarafından benimsenen kabuller kültür yoluyla nesilden nesille aktarılmış olup kadının ayrımcılığa uğraması devam etmiştir (Pakdemirli, 2015).

Geleneksel ataerkil toplumların kadına yüklediği “iyi” ya da “kötü” anlamlandırmalar kadının toplumdaki konumuna şekil vermektedir. Kadının cinselliğine yönelik tanımlamalar; geleneksellik, kültürel özellikler ve dini olgular tarafından oluşturulmakta ve nesilden nesille aktarılmaktadır (Bilgin, 2016).

Cinsiyete göre belirlenmiş yargılar cinsiyetlerin birbirleriyle olan ilişkilerini anlamada önemli bir role sahiptirler. Cinsiyetlerin temel unsuru olarak bilinen özellikler (rneğin; erkek, koruyucu, sert, kadın ise narin, uyumlu, güzel gibi) kadın ve erkeğe dönük davranış ve tutumu belirler. Kültürel ve ya diğer faktörler vasıtasıyla öğrenilen kadın, erkek rolleri kişilerin ilişki ve beklentileri üzerinde de etkili olup onlara yön vermektedir (Kümbetoğlu, 2010).

Yaşadığımız dönemde her ne kadar da evrensel bir kadın özellikleri yoksa da, kadın ve kadının cinselliğine yönelik değişmeyen kabuller vardır. Dünya sürekli değişim halinde değildir; bazı değişmeyen unsurlar dünyayı anlamlandırmanın temelini oluşturmaktadır. Kadının kendisine, cinselliğine atfedilen anlam ve kalıpların geçmişten günümüze aktarılarak geldiğini söylemek mümkündür (Türk, 2008).

Erkek egemen olana toplumlarda, düzen eril bakış açısıyla kurulmaktadır. Eril baskının olduğu toplumlarda kadınlarda kendilerine belirlenen konumları onaylamaktadır. Kadının kendisine biçilen rolleri ve konumları kabul edip düzene itiraz etmemesi, durumun değişmesini engellemiş olup kadının ikincil olarak konumlandırılmasına neden olmuştur. Modern toplumlarda ise kadının bu arka plandaki konumu onu bedenini silah olarak kullanmaya itmektedir. Günümüzde kadının kendisini bedeni üzerinden tanımlamasının altında yatan ana unsurun bedenini silah olarak kullanmasından kaynaklanmaktadır (Türk, 2008).

Kadının toplum içerisinde ikincil konuma koyan, değersizleştiren, ayrıma maruz bırakan cinsiyetçi bakış açıları bu durumun ortaya çıkmasında etkilidir. Toplumsal kimlikler açıklanırken kadının erkeğin ötekisi olarak konumlandırılması eril tahakkümün sonucudur. Eril tahakkümün belirgin olduğu toplumlarda kadınların ayrıma

uğraması, Şiddet görmesi ve istismar edilmesi görülebilecek durumlardır (Küntay, 2010). lkemizin her kesiminde kadın ailenin namusu olarak konumlandırılmaktadır. Bu yüzden erkeklerin namusu olarak anlam bulan kadın ve onun cinselliği kadının erkekler tarafından denetlenmesini gerektirmektedir. Bu anlayıŐtan kaynaklı olarak cinsellik adına iŐlenen tre cinayetlerinin namus adı altında işlenmesi ve sadece kadına yönelik olması görülmektedir (Tahincioğlu, 2011).

2. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

2.1. Araştırmanın Modeli

Bilimsel araştırmalarda doğru bilgi sahibi olmak ve doğru karar vermek esastır. Bu yüzden doğru bilgilere ulaşmak ve elde edilen bilgileri genelleştirme ihtiyacı vardır (Arıkan, 2004). Bir araştırmanın sonuçları ne kadar fazla genellenebiliyorsa o kadar değerlidir. Bilim, genellenebilirliği olan bilgiler bütünü olduğu için araştırmalarda geniş bir alanda genellenebilirliği olacak bilgiler elde etmeye çalışmak önemlidir (Karasar, 2004). Bu nedenle araştırmamız tarama modeliyle gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın modeli araştırmanın amacına yönelik ve ekonomik olarak, verilerin elde edilmesi ve yorumlanabilmesi için gerekli şartların düzenlenmesidir. Bu şartların düzenlenmesinde iki ana unsur olmaktadır. Bu unsurlar; tarama ve denemdir. Araştırmacı amacına ve içinde bulunduğu şartlara uygun, bu ana unsurlardan faydalanmak zorundadır (Karasar, 2004).

“Evli Kadınların Cinselliğe Bakış Açısı: Malazgirt İlçe Örneği” adlı araştırmada araştırmanın konusuna en uygun olacak olan nicel araştırma kullanılmıştır. Araştırmaya konu olan konunun hedef kitesine ulaşılp kendilerine alan araştırması olan anket uygulaması yapılmıştır. Anket formu soruları araştırmacı ve danışmanı tarafından yazılan “Malazgirt İlçesinde Yaşayan Evli Kadınların Cinselliğe Bakış Açısı” adlı makaleden yararlanılmıştır. Sorular yapılandırılmış mülakat formu kullanılarak derinlemesine yüz yüze görüşme tekniğiyle toplanan veriler doğrultusunda yazılan makaleden elde edilen bilgiler ışığında hazırlanmıştır. Makaleye konu olan kadınlarla yapılan görüşmeler sonucunda ortaya çıkan sorunlara yönelik oluşturulan 37 soruluk anket formu gönüllük esasına bağlı kalınarak kadınlara uygulanmıştır. Kişilerin seçiminde kolaylama rastlantısal örneklem kullanılmıştır. Kategorik veri ve sıralamalı ölçek türü kullanılmış olan araştırmada, anket sonuçları, bilgisayar ortamına aktarılarak SPSS programı ile analiz edilmiş, ulaşılan frekans tabloları ve karşılaştırmalı tablolar ilişkili olduğu düşünülen değişkenlerin testinde ki kare bağımsızlık testi kullanılmış olup çıkarımlar elde edilmiştir. Bununla birlikte öncesinde oluşturulan hipotezlerle elde edilen verilerin ilişkisi ortaya çıkarılmıştır.

2.2. Araştırmanın Hipotezleri

Çoğunlukla eril tahakkümün hüküm sürdüğü toplumlarda kadınlar birçok alanda ikinci plana itilmiş olup kendisine atfedilen rolleri yerine getirmiştir. Ülkemizde kadına biçilen rollere baktığımızda; kadının ikincil planda olduğunu görmekteyiz. Toplumumuzda cinselliğin tabu olarak görüldüğü ve konuşulmaktan kaçınıldığı bilinse de kadınların cinsellik gibi öznesinin kendisi oldukları bu alandaki suskunluğu irdelenmesi gereken bir konudur (Efe & Gündüz, 2022).

Araştırmamızın hipotezleri oluşturulmada araştırmacı ve danışmanı tarafından yazılan “Malazgirt İlçesinde Yaşayan Evli Kadınların Cinselliğe Bakış Açısı” adlı makaleden yararlanılmıştır. Yapılandırılmış mülakat formu kullanılarak derinlemesine yüz yüze görüşme tekniğiyle toplanan verilerden elde edilen bilgiler ışığında hazırlanan makalenin bulgu ve sonuçlarından yola çıkılarak araştırmanın problemi tespit edilmiştir. Makaleye konu olan kadınlarla yapılan görüşmeler ve gözlemler sonucunda kadınların kendilerini ifade etme şekilleri, yaşadıkları problemler, onları etkileyen etmenler nedeniyle ortaya çıkan bilgiler neticesinde araştırmanın temel ve alt hipotezleri oluşturulmuştur. Araştırmanın temel hipotezi; “Kadınların cinsellik ile ilgili hususları dillendirmeyi sıkı mahrem alanı olarak görmektedir.” şeklindedir.

Kadınların sahip olduğu sosyo-demografik özellikleri, araştırmada kullanılan sorular göz önünde bulundurulduğunda, araştırmanın alt hipotezleri ise şu şekildedir:

Hipotez 1: Aile tipi ile cinsel birlikteliğin sıklığı arasında ilişki vardır.

Hipotez 2: Aile tipi ile cinsel birlikteliğin gerçekleşme vakti arasında ilişki vardır.

Hipotez 3: Meskenin ısıtma sisteminin soba olmasına bağlı olarak cinsel birliktelik sıklığı düşmektedir.

Hipotez 4: Çalışan kadınların çocuk sahibi olduktan sonra cinsel isteklerinde azalma olmaktadır.

Hipotez 5: Kadınların eğitim seviyesi arttıkça kadınların cinselliğe verdiği önem artmaktadır.

Hipotez 6: Evliliğin gerçekleşme durumunun cinselliğe verilen önem üzerinde olumlu etkisi vardır.

Hipotez 7: Kadınlar cinselliği eşlerine karşı kullanabilecekleri bir güç olarak görmektedirler.

Hipotez 8: Kadınların eğitim seviyesi arttıkça cinselliği güç olarak kullanma oranları azalmaktadır.

Hipotez 9: Kadınların eğitim seviyesi ile cinsellik arzularını söyleyebilme durumları arasında ilişki vardır.

Hipotez 10: Kadınların eğitim düzeyi yükseldikçe cinsellik ile ilgili bilgileri ailesi ve çevresinden edinme durumları azalmıştır.

Hipotez 11: Kadınların cinselliğe bakış açıları üzerinde dini değerlerinde etkisi bulunmaktadır.

Hipotez 12: Öğrenim durumu ile cinsel birliktelikte kadının isteğinin önem durumu arasında ilişki vardır.

Hipotez 13: Evliliğin gerçekleşme durumunun kadının cinsel birliktelikte isteğine verilen önem üzerinde ilişki vardır.

Hipotez 14: Çocukların kendilerine ait oda durumu ile cinsel birlikteliğin sıklığı arasında ilişki vardır.

2.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Evren, araştırmanın verilerinin çıktılarının analizlerini genellenebilir elemanlar bütünüdür. Bu bütün, canlı ya da cansız bütün varlıkların ortak yapıları bulunan büyük gruptur (Karasar, 2004). Örneklem ise belli olan evrenden belirlenen ölçütlere göre seçilmiş ve seçildiği evreni temsil ettiğini düşünülen görece daha küçük örnek olaylar kümesidir. Çalışmalar örneklem kümeler üzerinden yürütülür ve araştırmanın çıktıları, ilgili evrenlerine genelleme yapılı (Karasar, 2004).

Bu araştırmanın evrenini, Muş ili Malazgirt ilçesinde yaşayan evli kadınlar oluşturmaktadır. Örneklem ise belirlenen ilçede araştırmaya katılan ilçeyi temsil edebileceği düşünülen farklı özelliklere sahip kolaylama rastlantısal örnekleme modeli kullanılarak seçilen 242 kadından oluşmaktadır. Araştırmaya yalnızca evli kadınların seçilmesinin sebebi bölgede cinselliğin tabu olarak görülmesi bu konuda araştırmamıza yardımcı olacak kitlenin evli kadınların olabileceğinin tespit edilmesidir.

2.4. Araştırmanın Veri Toplama Araçları

Araştırmanın veri toplama sürecinde, Muş ili Malazgirt ilçesinin çeşitli mahalleleri ve köylerinde kalan 242 evli kadın veri sağlayıcıları olarak belirlenmiştir.

Araştırma kapsamında amaca yönelik uygulanmak üzere hazırlanan anket formu katılımcılara uygulanmadan önce, araştırmanın amacı, önemi ve beklenen olası sonucu, cevaplamış oldukları soruların ve vermiş oldukları bilgilerin, herhangi bir kurum veya kuruluşla paylaşılmayacağı konusunda bilgilendirilme yapılmıştır. Araştırmaya katılım, gönüllülük esasına dayalı gerçekleştirilmiş ve uygulama öncesi her katılımcının izni alınmıştır.

2.4.1. Kişisel Bilgi (Anket) Formu

Anket formunda araştırmacı tarafından araştırmanın amacına uygun olan ve katılımcıların içinde buldukları durumları belirlemeye yönelik 37 soru sorulmuştur. Bu sorular sosyo-demografik, evlilik durumları, cinsellik ve cinsel birliktelik ile ilgili tutum ve davranışları ölçmeye yönelik sorulardır.

2.5. Araştırmanın Sınırlılıkları ve Varsayımları

Evren ve örneklem göz önünde bulundurulduğunda, araştırmanın Muş ili Malazgirt ilçesi sınırları içerisinde yaşayan evli kadınlarla yapılması, araştırmanın konusunun tabu olarak bilinmesi ve kadınların kendilerini ifade etmekte zorlanması, bu konu dâhilinde bilgi vermek isteyen kadınların sayılarının az olması ve kadınların bilgi vermeye çekinmesi araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Uygulanan çalışmada, ilçede bulunan belirli bir sayıda kadın ile gerçekleştirilmesi çalışmanın sınırlılıkları çerçevesinde değerlendirilmiştir. Araştırma kapsamında örneklem olarak seçilen kadınların kendilerine yöneltilen anket formunu içtenlikle, güvenilir ve doğru şekilde cevapladığı varsayılmıştır.

3. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUM

Bulgular ve yorum bölümünde, araştırmaya katılan evli kadınların hazırlanan anket formlarına vermiş oldukları yanıtlardan elde edilen frekans tablolarına ve değişkenlerin birbiri arasındaki ilişkileri ölçülmek istenmiştir.

3.1. Kadınlara İlişkin Tanımlayıcı Bulgular

Araştırmaya katılan kadınların yaşlarına baktığımızda aritmetik ortalamaları 38,21'dir. Katılımcılar tek bir yaş aralığı seçilmemiş olup daha güvenilir sonuçlar verip geneli kapsamı adına her yaş grubu dâhil edilmiştir. Alt sınır 18 üst sınır 64 olmak üzere toplam 242 kadın araştırmamıza gönüllü olarak katılmıştır.

Tablo 1: Kadınların Öğrenim Durumu

Kadınların Öğrenim Durumu	Sıklık	Yüzde
Okur-yazar değil	12	5,0
Okur-yazar ama diploma yok	32	13,2
İlkokul mezunu	54	22,3
Ortaokul mezunu	59	24,4
Lise mezunu	64	26,4
Ön lisans mezunu	5	2,1
Lisans mezunu	16	6,6
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1'de görüldüğü üzere katılımcıların 12'si (%5) okur-yazar değildir, 32'si (%13,2) okur-yazar ama diploma yok, 54'ü (%22,3) ilkokul mezunu, 59'u (%24,4) ortaokul mezunu, 64'ü (%26,4) lise mezunu, 5'i (%2,1) ön lisans mezunu, 16'sı (%6,6) ise lisans mezunudur. Araştırmamızın daha geneli kapsamı adına farklı eğitim durumlarına sahip kadınlara ulaşılmaya çalışılmış olup tek bir veride toplanmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Türkiye'de diğer bölgelere nazaran toplumsal yapılarından kaynaklı Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinde okur-yazarlık oranı oldukça düşüktür. İçinde bulunduğumuz yüzyılda eğitim ve öğretimde ilerlemelerin ve gelenen seviyelerin çok yükseklerde olmasına rağmen Malazgirt ilçesinde 6 yaş üzeri kadın nüfusun yaklaşık % 15'inin okuma-yazma bilmediği görülmektedir. Bu durum yalnızca Malazgirt ilçesine

ait bir durum olmayıp Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde bulunan il ve ilçelerde özellikle kadınlarda okuma-yazma oranının düşük olduğu bilinmektedir (Yılmaz, 2016). TÜİK' in 2020 yılı verilerine göre Türkiye genelinde 6 yaş üstü nüfusta okuma-yazma bilenlerin oranı %97,4'dür (TÜİK, 2020). Malazgirt ilçesinde (%88,7) okuma- yazma bilenlerin oranının Türkiye ortalamasının oldukça altında olduğu görülmüştür. Türkiye de kadınlarda okuma-yazma oranına baktığımızda Malazgirt ilçesi %97,4 olan oranın oldukça altında kalmakta olup erkeklere göre okuma-yazma bilen oranı daha düşüktür. Malazgirt ilçesinde yaşayıp araştırmamıza katılan kadınların eğitim düzeylerine baktığımızda; araştırmamıza katılan kadınların 12'si (%5) okur-yazar değildir, 32'si (%13,2) okur-yazar ama diploma yok, 54'ü (%22,3) ilkokul mezunu, 59'u (%24,4) ortaokul mezunu, 64'ü (%26,4) lise mezunu, 5'i (%2,1) ön lisans mezunu, 16'sı (%6,6) lisans mezunudur.

Tablo 2: Kadınların Çalışma Durumu

Kadınların Çalışma Durumu	Sıklık	Yüzde
Ev Hanımı	213	88,0
İşçi	7	2,9
Memur	20	8,3
Esnaf	2	,8
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2'ye bakıldığında araştırmamıza katılan kadınların 213'ü (%88) ev hanımı, 20'si (%8,3) memur, 7'si (%2,9) işçi, 2'si (%0,8) esnafıdır. Görüldüğü üzere ilçede yaşayan kadınların eğitim durumlarıyla orantılı bir şekilde çoğunluğunun ev hanımı olduğu, çok az bir kesimin aktif olarak çalışma hayatında olduğu görülmüştür. İlçede yaşayan ailelerin ev ekonomisini Tablo 2'de görüldüğü üzere büyük çoğunluğunu erkeklerin sağladığı anlaşılmıştır. İlçede aktif olarak çalışma hayatında olan kadın sayısı hala ülkemizin ortalamasının oldukça altındadır.

Tablo 3: Aile Tipi Durumu

Aile Tipi Durumu	Sıklık	Yüzde
Çekirdek Aile	182	75,2
Geniş Aile	60	24,8
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların 182'si (%75,2) çekirdek aile, 60'ı (%24,8) geniş ailedir. 21. yüzyılda değişen dönüşen aile yapılarıyla birlikte geniş aile tipinin mevcut durumda azaldığı çekirdek aile yapısının fazlalaştığı görülmektedir. Bu durumun Tablo 3' e bakıldığında ilçede de kendini gösterdiği görülmüştür.

3.2. Kadınların Kaldığı Hanelere İlişkin Bulgular

Kadınların ikamet ettikleri hane durumlarının cinsellik üzerinde etkisi olduğu düşünülmüştür. Kadınların kaldıkları evlerin; oda sayısı, ısınma sistemi, çocuk odasının bulunma durumu, tuvalet-banyonun konumu cinsellik ve cinselliğe bakış açıları üzerinde etkili olduğu düşünüldüğünden kadınların ikamet ettikleri hane durumu ve hanede kalan kişi sayısı değerlendirilmiştir.

Tablo 4: Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Durumu

Hanede Yaşayan Kişi Sayısı Durumu	Sıklık	Yüzde
2	15	6,2
3	34	14,0
4	64	26,4
5	59	24,4
6	33	13,6
7	19	7,9
8	11	4,5
9	1	,4
10	4	1,7
11	1	,4
12	1	,4
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 4'e bakıldığında araştırmamıza katılan 242 kadının hanesinde yaşayan kişi sayısı; 64 ailede (%26,4) 4 kişi, 59 ailede (% 24,4) 5 kişi, 34 ailede (% 14) 3 kişi, 33 ailede (%13,6) 6 kişi, 19 ailede (% 7,9) 7 kişi, 15 ailede (%6,2) 2 kişi, 11 ailede (% 4,5) 8 kişi, 4 ailede (% 1,7) 10 kişi, 1 ailede (%0,4) 9 kişi, 1 ailede (%0,4) 11 kişi, 1 ailede (%0,4) 12 kişi olmaktadır. Sonuçlara genel olarak baktığımızda hane başına ortalama 5 kişi düşmektedir.

Tablo 5: Yaşanılan Konutların Oda Durumu

Evin Oda Durumu	Sıklık	Yüzde
2 odalı	16	6,6
3 Odalı	112	46,3
4 Odalı	107	44,2
5 ve üstü	7	2,9
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 5'e bakıldığında kadınların yaşadığı evlerin; 112'si (%46,3) 3 odalı, 107'si (%44,2) 4 odalı, 16'sı (%6,6) 2 odalı, 7'si (%2,9) 5 ve üstü odalı olmaktadır. Katılımcıların çoğunluğunun 3 veya 4 odalı meskenlere sahip olması ailelerin kalabalık olmasından kaynaklı olduğu ailelerin kalabalık olması meskenlerin büyüklük oranına

da yansıdığı görülmüştür. Bu durum aynı zamanda ailelerin meskenlerde sahip olduğu kişisel alanı da büyütmektedir.

Tablo 6: Yaşanılan Konutların Wc Ve Banyo Durumu

Evlerin Wc Ve Banyo Durumu	Sıklık	Yüzde
Ayrı ve içerde	189	78,1
Birlikte ve içerde	45	18,6
Wc dışarıda, banyo içerde	7	2,9
İkisi de dışarıda	1	,4
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 6’da kadınların yaşamlarını sürdürdükleri meskenlerde wc ve banyoların konumlarına bakıldığında; evlerin 189’unda (%78,1) ayrı ve içerde, 45’inde (%18,6) birlikte ve içerde, 7’sinde (%2,9) wc dışarıda, banyo içerde, 1’inde (%0,4) ikisi de dışarıda bulunmaktadır. Bildiği üzere banyo ve wc durumu kişilerin mahremiyetini etkileyen unsurlardan biridir. Özellikle evin ortak kullanım alanları olan wc ve banyonun konumu aile bireyleri için önem arz etmektedir. Ailelerin kısmen kalabalık olması, bu alanların kullanımının ailenin bütün fertlerini etkilemesi ve bu durumun çiftlerin cinsel hayatları üzerinde de etkili olduğu kaçınılmaz bir sonuçtur. Örneğin; cinsel birliktelik sonrası duş alınmasının gerekliliği ve bazı çiftlerin cinsel birlikteliği bu sebeple akşam ve gece vakitleri gerçekleştirmesidir.

Tablo 7: Konutun Isınma Sistemi Durumu

Konutun Isınma Sistemi Durumu	Sıklık	Yüzde
Soba-odun/kömür	112	46,3
Soba-tezek	2	,8
Soba-elektrik	6	2,5
Merkezi ısıtma-odun/kömür	122	50,4
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 7’ye bakıldığında araştırmaya katılan kadınların mevcut yaşamlarını sürdürdükleri meskenlerin ısınma sistemleri; 122’sinin (%50,4) merkezi ısıtma (kalorifer), 112’sinin (%46,3) soba-odun/kömür, 6’sının (%2,5) soba-elektrik, 2’sinin(%0,8) soba-tezek olduğu görülmüştür. Kadınların yaşadıkları mesken durumuna

bakıldığında 122'sinin (%50,4) kalorifer ile ısınmasını sağladığı, 120'sinin (%49,6) ise meskeninin ısınmasını soba ile sağladığı görülmüştür. Soba ile ısınan evlerin kış boyunca tek odanın kullanıma açık olduğu, bu durumun kişisel alanı fazlasıyla etkilediği, evli çiftlerin ister istemez cinsel yaşamlarını olumsuz etkilediği ve kısıtladığı anlaşılmıştır. Özellikle Doğu Anadolu bölgesinde karasal iklimin etkin olarak görüldüğü, kış aylarının yaklaşık yedi ay sürdüğü, soba ile ısınmasını sağlayan ailelerin soğuk havaların hüküm sürdüğü zamanlarda meskenlerinin tek odalarını kullanmak zorunda kaldıkları, bu nedenle konutun ısınma sisteminin cinsel birlikteliğin sıklığı ve zamanını etkilediği görülmüştür.

Tablo 8: Evde Çocukların Odalarının Olma Durumu

Evde Çocukların Odalarının Olma Durumu	Sıklık	Yüzde
Var	106	43,8
Yok	136	56,2
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 8'e bakıldığında araştırmaya katılan kadınların 136'sının(%56,2) çocuklarına ait odalarının bulunmadığı, 106'sının (%43,8) çocuklarının kendilerine ait odalarının bulunduğu görülmüştür. Tablo 8'de görüldüğü üzere ailelerin çoğunluğunun çocuklarının kendilerine ait özel alanının olmadığı ortak kullanım alanlarını oda olarak kullandığı dolayısıyla mahrem alanlarının kısıtlandığı görülmüştür.

3.3. Kadınların Evliliklerini Gerçekleştirme Şekillerine İlişkin Bulgular

Kadınların evliliklerini gerçekleştirme şekillerinin cinsellik üzerinde etkisi olduğu düşünülmüştür. Katılımcıların evliliklerinin kendi veya ailelerinin isteğiyle gerçekleşmesi durumu değerlendirilmiştir.

Tablo 9: Kadınların Evliliğinin Gerçekleşme Durumu

Evliliğinin Gerçekleşme Durumu	Sıklık	Yüzde
Kendimiz anlaşarak, daha sonradan ailelerin onayıyla	90	37,2
Arkadaşların tanıştırmalarıyla, daha sonradan ailelerin onayıyla	7	2,9
Ailelerin isteğiyle, daha sonradan benim onayım	114	47,1
Ailelerin isteğiyle, benim onayım alınmadan	27	11,2
Kaçarak	4	1,7
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 9'a bakıldığında katılımcıların 114'ü (%47,1) ailelerinin isteğiyle tanışıp kendi onayıyla, 90'ını (%37,2) kendisi eşiyle anlaşarak, 27'si (%11,2) ailelerinin isteğiyle kendisinin onayı alınmadan 7'sinin (%2,9) arkadaşlarının tanıştırmalarıyla, 4'ü (%1,7) kaçarak evlendiğini belirtmiştir. Her ne kadarda kadınların 215'i (%88,9) kendi istekleri ile evlenseler bile 27'sinin (%11,2) onayı alınmadan evlendikleri görülmektedir. Çoğunluğa göre sayıları az olsa bile sevmedikleri ve onayları alınmadan evlenmek zorunda kalan bu kadınların evliliklerinin başlangıcında sorun yaşadıkları ve devamında sorun yaşanma ihtimallerinin diğer kadınlara göre daha fazla olabileceği düşünülmektedir. Bölge kültüründe var olan kız çocuğunun ikinci planda olması çoğu zaman ailesinin kendisi için karar verdiği kendisine söz hakkı tanınmadığı düşüncenin yansımalarını kadınların "Evliliğiniz nasıl gerçekleşti?" sorusuna verdikleri cevaplarda da görmekteyiz.

3.4. Kadınların Çocuk Sahibi Olma Durumuna İlişkin Bulgular

Kadınların çocuk sahibi olma durumlarının cinsellik üzerinde etkisi olduğu düşünülmüştür. Kadınların çocuk sahibi olma durumları ve çocuk sayılarının değerlendirilmiştir.

Tablo 10: Çocuk Olma Durumu

Çocuk Olma Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	229	94,6
Hayır	13	5,4
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılan 242 kadından 229' unun (%94,6) çocuğu bulunduğu, 13'ünün (%5,4) ise çocuk sahibi olmadığı görülmüştür.

Tablo 11: Kadınların Sahip Olduğu Çocuk Sayısı Durumu

Çocuk Sayısı Durumu	Sıklık	Yüzde
0	13	5,4
1	25	10,3
2	57	23,6
3	56	23,1
4	54	22,3
5	23	9,5
6	9	3,7
7	2	,8
8	1	,4
9	1	,4
10	1	,4
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılan 242 kadından; 57'sinin (% 23,6) 2, 56'sının (%23,1) 3, 54'ünün (%22,3) 4, 25'inin (%10,3) 1, 23' ünün (%9,5) 5, 9'unun (%3,7) 6, 2' sinin (%0,8) 7, 1'inin (%0,4) 8, 1'inin (%0,4) 9, 1'inin (%0,4) 10 çocuğunun olduğu, 13'ünün ise çocuğunun bulunmadığı görülmüştür. Genel olarak ailelerin çocuk durumunu değerlendirdiğimizde ortalama olarak ailelerin 3 çocuğa sahip olduğu anlaşılmıştır.

3.5. Kadınların Hamilelik Süreci ve Sonrasında Cinsellikle İlgili Yaşadıkları Problemler

Kadınların hamilelik süreçleri ve doğum sonrasında vücutta meydana gelen değişimlerin cinsellik üzerinde etkisi olduğu düşünülmüştür. Kadınların hamilelik ve

doğum sonrası cinsel birliktelikten kaynaklanan problemlerin cinselliğe bakış açıları üzerinde etkili olduğu düşünüldüğünden çocuk olma durumu halinde kadınların yaşadığı sıkıntılar değerlendirilmiştir.

Tablo 12: Hamilelik Döneminde Cinsellik İle İlgili Problem Yaşama Durumu

Problem Yaşama Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	75	32,8
Hayır	154	67,2
Toplam	229	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmamıza katılan kadınların 154'ü (% 67,2) hamilelik döneminde cinsellik ile ilgili problem yaşamamış olup 75'i (% 32,8) ise hamilelik döneminde cinsellik ile ilgili problem yaşamıştır. Hamilelik döneminde kadınlar bedenleri ve psikolojileri nedeniyle hassas dönemler yaşamaktadır. Erkeklerin bu dönemde kadınlara karşı daha hassas ve anlayışlı davranması gerekirken Tablo 12'de gördüğümüz üzere kadınların %32,8 'i bu dönemlerde eşleriyle problem yaşamıştır.

Kadınlar hamilelik sürecinde cinsel birliktelik ile ilgili ön yargıları ve eksik bilgileri nedeniyle cinsel birliktelikten kaçınmakta olup eşleriyle problem yaşamaktadırlar. Literatüre baktığımızda; çiftler arasındaki cinsel davranışlar yaşam kalitesini büyük ölçüde etkileyebilir (Bilgiç, Demirel, & Dağlar, 2018). Gebelikte ve doğum sonrasında cinsel ilişki sırasında daha az istek, cinsel uyarı ve memnuniyet gibi durumlar cinsel aktivitenin azalmasına neden olabilmekte, cinsel sorunlar ve eş ilişkilerinde çatışmalar yaşanabilmektedir. Bu duruma katkıda bulunan faktörlerden biride gebelikte cinselliğe ilişkin inançlar ve önyargılardır (Ertem & Sevil, 2010). Çalışmamızda elde edilen bilgilerde gebelik yaşayan kadınların bu dönemdeki inandıkları önyargılar nedeniyle bebek beklemeye başladıklarından itibaren gebelik döneminde cinsel aktivitenin kesilmesi gerektiğine inanmaktadırlar. Trutnovsky ve arkadaşlarının (2006), Zahraee ve arkadaşlarının (2002), Naim ve arkadaşlarının (2000) çalışmasında ki bulgularda da kadınlar gebelikte cinsel aktivitenin bebeğe zarar vereceğine inanmaktadırlar (Akt. Bilgiç, Demirel, & Dağlar, 2018). Yapılan benzer bir çalışmada da Shojaave ark. (2009) gebelerin en yaygın cinsel ilişkinin“bebeğe zarar vereceği, inciteceği” önyargısına sahip oldukları saptanmıştır (Akt. (Bilgiç, Demirel, & Dağlar, 2018). Bunun yanı sıra bazı çalışmalarda da görüldüğü gibi çoğu kadın için, cinsel ilişki gebelik süresince

güvenlidir, hatta teşvik edilmeli ve kadınlar amniyom kesesi açılıncaya kadar bunu yapmaya devam edebilmelidir (Bilgiç, Demirel, & Dağlar, 2018). Bazı çalışmalarda ve bazı ilgili kanıt temelli rehberlerde de herhangi bir riskli durum olmadığı sürece gebelikte cinsel aktivitenin normal olduğu, gebeliğin doğal bir parçası olduğu, sürdürülebilir olduğu ve güvenli olduğu vurgulanmaktadır. Cinsellikte salgılanan sevgi ve mutluluk hormonları, gebenin ve bebeğin zaten ihtiyacı olan hormonlardır. Doğum kontrolü olmadan cinselliğin yaşanıyor olması da bazı çiftleri özel olarak rahatlatmaktadır. Sadece özel durumlarda ya da riskli durumda kadınlara cinsel aktivite konusunda danışmanlık verilmelidir. Onun dışında gebelikte cinsellik vardır ve hatta olmalıdır (The truth about Sex during pregnancy. <http://www.babygaga.com/10-fears-and-truths-about-sex-during-pregnancy>). Kadınların bilgi edinme kanallarının eksik olması onları böyle bir yanılgıya düşürmüş olup eksik bilgi yüzünden gebelik döneminde kadınların %32,8' i eşleriyle sorun yaşamıştır.

Tablo 13: Doğum Sonrası Problem Yaşama Durumu

Doğum Sonrası Problem Yaşama Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	46	20,1
Hayır	183	79,9
Toplam	229	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 13'e bakıldığında araştırmaya katılan ve çocuk sahibi olan kadınların 183'ü (%79,9) doğum sonrası problem yaşamadığını, 46'sı (%20,1) ise doğum sonrası vücutlarında oluşan deformeler ve vajinalarında doğum sonrası meydana gelen açılma nedeniyle eşleriyle problem yaşadıklarını belirtmiştir.

Kadınların büyük bir çoğunluğu bu konuda sorun yaşamasa da %20,1'i sorun yaşamıştır. Doğum sürecinde bebeğin büyümesiyle deride olan çatlamlar ve normal doğum sonucunda oluşan vajinadaki açılmalar kadının elinde olmayan unsurlardandır. Her ne kadar kadınlar önlem almaya çalışsa bile bu gibi sonuçları bazen önleyemez. Bu yüzden kadınların bu konularda sorun yaşamak yerine anlayışla karşılanması gerekmektedir.

Tablo 14: Çocuk Olduktan Sonra Cinsel İstekte Ki Değişim Durumu

Cinsel İstekte Değişim Durumu	Sıklık	Yüzde
Olmadı	124	54,1
İsteğimde azalma oldu	99	43,2
İsteğimde artma oldu	6	2,6
Toplam	229	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmaya katılan ve çocuğu olan kadınların 124'ünün (%54,1) doğum sonrasında cinsel isteğinde herhangi bir değişim olmadığı, 105'inde (%45,8) değişim olduğu ve bu değişimin kadınların 99'unda (%43,2) azalma, 6'sında (%2,6) artma şeklinde kendini gösterdiği görülmektedir.

Kadınların büyük çoğunluğunda doğum sonrası her hangi bir değişim olmasa bile azımsanamayacak bir kısmında değişim olmuştur. Özellikle kadınların 99'unda azalma şeklinde kendini gösteren değişimin; kadınların diğer sorumluluklarından kaynaklı olduğu düşünülmektedir. Özellikle kadınların kendilerinden beklenen çocuk bakımı, ev temizliği ve diğer sorumlulukları kadına ekstra sorumluluk atfetmiş olup kadını yeteri kadar yormaktadır. Bu sebeple kadınlar cinsel birlikteliği ertelemekte olup azaltmaya çalışmaktadır. Yaşam şartlarının ve çocuk sahibi olmanın kadının cinsel birlikteliği üzerinde etkili olduğu ve cinsellik ile ilgili düşüncelerini şekillendirdiği görülmüştür.

3.6. Kadınların Cinsellikle İlgili Bilgileri Edinme Durumları

Kadınların cinsellikle ilgili düşüncelerinin oluşmasında ki en önemli unsur bu bilgilerini hangi kaynaklardan edindikleridir. Kadınların cinselliğe bakış açılarının şekillenip oluşmasında ki bilgi kaynakları incelenmiş olup bunların neler olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 15: Kadınların Cinsellik İle İlgili Bilgileri Edinme Durumu

Cinsellik İle İlgili Bilgileri Edinme Durumu	Sıklık	Yüzde
Arkadaşlarımdan	63	26,0
Annem ve akrabalarımdan	27	11,2
İnternette	20	8,3
Okuldaki derslerden	11	4,5
Eşimden	121	50,0
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 15'e bakıldığında araştırmaya katılan kadınlara yöneltilen "Cinsellikle ilgili bilgilerinizi nereden edindiniz?" sorusuna kadınların; 121'i (%50) eşinden, 63'ü (%26) arkadaşlarından, 27'si (%11,2) annesi ve akrabalarından, 20'si (%8,3) internette, 11'i (%4,5) ise okuldaki derslerden cevabını vermiştir. Cevaplara bakıldığında kadınların büyük bir çoğunluğu cinsellikle ilgili bilgilerini kulaktan dolma bilgilerle, aile ve arkadaşlarının kendi deneyimlerini aktarmasıyla edinmişlerdir. Bazen yanlış olarak bilinen bilgiler ve ön yargılar böylelikle süregelmiştir. Özellikle tabu olarak görülen bu konu, açık bir şekilde konuşulmayıp kadınlar tarafından irdelenmemiştir. Süregelen bilgiler kabul edilmiş olup sahip olunan eksik bilgiler ve inanışlar devam ettirilmiştir. Cinsellikte konularını tam olarak bilmeyen kadınlar, kendilerini sürekli olarak eşlerinin şekillendirmesine izin vermişlerdir. Cinselliğin kadınların 140'ı (%57,9) tarafından evlilikte önemsiz olarak görülmesinin sebeplerinden biriside bilgi kaynaklarının yetersiz ve eksik olmasıdır.

3.7. Cinselliğin Evlilikte Önem Durumuna İlişkin Bulgular

Cinsellik olgusu evlilik kurumuyla ayrılmaz bir bütündür. Evliliğin önemli bir parçası olan cinselliğe kadınların atfettiği önem derecesi tespit edilmek istenmiştir. Kadınların evlilikte cinselliğe verdikleri önem sorgulanmıştır.

Tablo 16: Cinselliğin Evlilikteki Önem Durumu

Cinselliğin Evlilikteki Önem Durumu	Sıklık	Yüzde
Hiç önemli değil	57	23,6
Pek önemli değil	83	34,3
Fikrim yok	21	8,7
Biraz Önemli	43	17,8
Çok Önemli	38	15,7
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Katılımcıların “Cinsellik sizin için evlilikte önemli midir?” sorusuna kadınların; 57’si (%23,6) hiç önemli değil, 83’ü (%34,3) pek önemli değil, 21’i (%8,7) fikrim yok, 43’ü (%17,8) biraz önemli, 38’i (%15,7) çok önemli cevabını vermiştir. Tablo 16’ya bakıldığında kadınların; 140’ı (%57,9) cinselliği evlilikte önemli bir unsur olarak görmemekte olup 21’i (%8,7) de bu durumla ilgili fikrinin olmadığını belirtmiştir. Araştırmaya katılan kadınların çoğunluğunun cinselliği evliliklerinde önemli bulmaması; kadınların kendilerini evliliklerinde ve cinsellikte özne olarak görmediğinden, cinsellik kavramını tam olarak anlayamadıklarından kaynaklanmaktadır. Soruya verilen cevaplardan yola çıkıldığında kadınların çoğunluğunun kendilerini ikinci plana attıkları, cinselliğin evliliklerinde kendileri için de önemli bir unsur olduğunun farkında olmadıkları, cinselliği ve cinsel birlikteliği eşleri için gerçekleştirdikleri anlaşılmıştır.

3.8. Cinselliğin Evlilikte Güç Olarak Görülme ve Kullanılma Durumu

Cinsellik hem kadın hem erkek için önemli bir ihtiyaç olup bu ihtiyacın sorunsuz karşılanması evlilik birliği için önem arz etmektedir. Evliliğin önemli bir parçası olan cinselliğin evlilik birliğinde güç olarak görülme durumu sorgulanmış olup güç olarak kullanılma durumları saptanmıştır.

Tablo 17: Kadınların Cinselliği Güç Olarak Görme Durumu

Cinselliği Güç Olarak Görme Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	202	83,5
Hayır	40	16,5
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 17 incelendiğinde; araştırmaya katılan kadınlara yöneltilen “Cinselliği bir güç olarak görüyor musunuz?” sorusuna kadınların 202’si (%83,5) cinselliği güç olarak gördüklerini, 40’ı (%16,5) ise güç olarak görmediklerini ifade etmiştir. Kadınların %57,9’u cinselliği önemsiz bulsa bile %83,5’i güç olarak görmektedir. Kadınların cinselliği algılayışı, kendisi için de bir ihtiyaç ve doğal bir istek olduğunu tam olarak kavrayamaması cinselliği amaç olmaktan çıkartıp araç olarak kullanmasına sebep olmuştur. Tablolardan gördüğümüz üzere kadının bilgi kaynaklarının eksik ve yetersiz olması, kadının cinselliğin önemini algılamada sorun yaşamasına ve sonrasında cinselliği bir güç olarak kullanmasına neden olmuştur. Sonuç olarak “Kadınlar cinselliği eşlerine karşı kullanabilecekleri bir güç olarak görürler.” hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 18: Cinselliği Güç Olarak Kullanma Durumu

Cinselliği Güç Olarak Kullanma Durumu	Sıklık	Yüzde
Her zaman	35	14,5
Çoğu zaman	46	19,0
Bazen	68	28,1
Nadiren	53	21,9
Hiçbir zaman	40	16,5
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Araştırmamıza katılan 242’i kadından; 35’i (%14,5) her zaman, 46’sı (%19) çoğu zaman, 68’i (%28,1) bazen, 53’ü (%21,9) nadiren cinselliği bir güç olarak eşine karşı kullandığını, 40’ı (%16,5) ise güç olarak kullanmadığını belirtmiştir. Cinselliği 202’i kadının güç olarak kullanması; kadınların eşlerinin bu konuda zayıf olduğunu, bu konuda ki zaaflarının kadınlar tarafından kullanıldığını ortaya koymaktadır. Kadınların isteklerini gerçekleştirmek için kendi duygu ve isteklerini ikinci plana attıkları, bedenleri ve cinsiyetleriyle söz sahibi olmaya çalıştıkları görülmüştür. Evliliklerinde

yeteri kadar birey olarak saygı görmeyip söz sahibi olamayan kadının cinselliği güç olarak kullanması kaçınılmaz bir sonuç olduğu anlaşılmıştır.

3.9. Cinselliğin Gerçekleşme Faktörleri ve Cinsellikte Kadının Konumu

Cinsel birliktelik yaşanırken oluşan faktörlerin (zamanı, sıklığı) üzerinde cinsellik ile ilgili bakış açıların etkisi bulunmaktadır. Cinselliğin sıklığı ve zamanı gibi değişkenlerin kadınlar üzerinde ki farklılığı tespit edilmiştir. Bunun yanında cinsel birliktelik yaşarken kadının isteklerinin önemi ve buna bağlı olarak maruz kaldığı yaptırımlar öğrenilmiştir.

Tablo 19: Cinsel Birlikteliğin Gerçekleşme Sıklık Durumu

Cinsel Birlikteliğin Gerçekleşme Sıklık Durumu	Sıklık	Yüzde
Haftada bir ya da iki gün	139	57,4
Haftada üç ya da dört gün	78	32,2
Haftada beş ya da altı gün	15	6,2
Her gün	10	4,1
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 19'a bakıldığında kadınların cinsel birliktelikte bulunma sıklığı kadınların 139'unda (%57,4) haftada bir ya da iki gün, 78'inde (%32,2) haftada üç ya da dört gün, 15'inde (%6,2) haftada beş ya da altı gün, 10'unda (%4,1) her gün olmaktadır. Tablonun sonuçlarını incelediğimizde kadınların birçoğunun aktif olarak cinsel yaşamlarının bulunduğu görülmektedir.

Tablo 20: Birlikteliğin Hangi Vakitlerde Gerçekleşme Durumu

Birlikteliğin Hangi Vakitlerde Gerçekleşme Durumu	Sıklık	Yüzde
Sabah	4	1,7
Öğle	1	,4
Akşam	44	18,2
Gece	147	60,7
Her vakit	5	2,1
Belli bir vakit yok	41	16,9
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

“Birliktelik hangi vakitlerde oluyor?” Sorusuna kadınların verdiği cevaplara bakıldığında; 147’si (%60,7) gece, 44’ü (%18,2) akşam, 41’i (%16,9) belli bir vakti yok, 5’i (%2,1) her vakit, 4’ü (%1,7) sabah, 1’i (%0,4) ise öğle cevaplarını vermişlerdir.

Katılımcıların cevapları incelendiğinde cinsellikle akşam ve gece vakitlerini bütünleştirdikleri görülmektedir. Özellikle evde birilerinin olması çiftlerin rahat davranamamasına sebep olmaktadır. Kadınların cinselliği ayıp olarak kavraması ve gizli olması gerektiğini düşünmesi, özellikle herkesin uyuduğu ya da özel alanına çekildiği vakitlerde gerçekleştirmesine sebep olmuştur. Bu verilerde görüldüğü üzere ilçede yaşayan insanlar da hala cinsellik saklanması gereken bir unsur olarak algılanmakta eşleriyle bile cinsel birliktelik yaşarken rahat olamamaktadırlar. Cinsellik kişilerin istedikleri ya da ihtiyaç duydukları vakitler değil de ev halkının uygun olduğu vakitler gerçekleşmektedir.

3.10. Cinsellikte Kadının Konumuna İlişkin Bulgular

Cinsellik hem kadın hem erkek için önemli bir unsur olmaktadır. Cinsel birlikteliğin gerçekleşmesi için çiftlerin kendilerini hazır hissetmesi gereklidir. Bu nedenle genellikle ikincil konumda yer alan kadınların, cinsel birliktelik gerçekleşirken isteklerinin önemi ve isteklerini dile getirebilme durumları değerlendirilmiştir.

Tablo 21: Birliktelikte Kadının İsteğinin Önemi Durumu

Birliktelikte Kadının İsteğinin Önemi Durumu	Sıklık	Yüzde
Hiç önemli değil	22	9,1
Pek önemli değil	96	39,7
Fikrim yok	32	13,2
Biraz önemli	42	17,4
Çok önemli	50	20,7
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 21'e bakıldığında katılımcılara yöneltilen "Birliktelikte kadının isteği önemli midir?" sorusuna; kadınların 22'si (%9,1) hiç önemli değil, 96'sı (%39,7) pek önemli değil, 32'i (%13,2) fikrim yok, 42'si (%17,4) biraz önemli, 50'si (%20,7) çok önemli cevaplarını vermiştir.

Kadınlar yaradılışları boyunca algılanışları hep erkekler üzerinden yapılmış olup kendilerine has özellikleri eksiklik olarak atfedilmiş, bundan kaynaklı olarak hayatlarının her parçasında problem yaşamışlardır. (Komut, 2011). Yaşam boyunca kadın, yaşadığı toplumun kabulleri ile anlamlandırılıp konumunu bulan ve bazen kadını ön planda tutan düşünceye göre kültürün temeli bazen de toplumların bilgi birikimini sonradan gelecek olan kuşaklara aktarılmasını sürekli sağlayan aracı olarak değer kazanmıştır. Kadına atfedilen anlamlara baktığımızda çok fazla unsur olduğunu görmek mümkündür; öncelikle neslin devamı ve korumasını sağlayan unsur, doğurganlık anlamlarının yanı sıra narin/yumuşak, güçsüz ve bir grubu yönetmekte zorlanan, korunmaya ihtiyacı olan bir varlık, bazen topluma mal olmuş konularda günah keçisi, bazen ise bir kurban olarak nitelendirilmiş, bazen yoldan çıkararak, şeytani özellikleri olan kirliliği bir varlık, bazen ise dinen erkeklerle var olan eksiklik olarak görülmüştür (Akyüz, 2018). Cinsellik kavramında ana unsurlardan biri olan kadınların, cinsel birliktelik gerçekleşirken % 48,8'inin fikrinin önemsiz olması %13,2'sinin de her hangi bir fikrinin olmaması toplum tarafından kadına atfedilen anlamlar ve görevlerden kaynaklanmaktadır.

Tablo 22: Kadının Cinsel İsteğini Söyleyebilme Durumu

Kadının Cinsel İsteğini Söyleyebilme Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	96	39,7
Hayır	146	60,3
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 22'e bakıldığında kadınların 146'sı (%60,3) eşine cinsel isteğini söyleyemediğini, 96'sı (%39,7) ise cinsel isteğini dile getirebildiğini ifade etmiştir. Cinsel arzu ve istekler yalnızca erkeklere özgü bir durum olmadığı erkek kadar bu dürtülerin kadında da var olduğu, kadınların bu dürtülerini bastırmaya çalışıp eşlerine karşı dile getirmediği, araştırmaya katılan kadınların özellikle büyük bir çoğunluğunun bu duruma ayak uydurduğu ve dürtülerini dile getirmekten kaçındığı görülmüştür.

3.11. Cinsiyete Göre Cinsel Birlikteliğe Zorlama Durumu

Cinsellik bireyler için karşılanması gereken bir ihtiyaçtır. Cinsellik ihtiyacı karşılanırken hem erkeğin hem kadının bu durum için istekli olması, herhangi biri tarafından istenmediği takdirde gerçekleşmemesi gerekmektedir. Bu nedenle kadınlar ve eşlerinin cinsel birliktelik için isteksiz olmaları halinde birbirlerini cinsel ilişkiye zorlama durumları değerlendirilmiştir.

Tablo 23: Kadın İstemezse Eşinin Cinsel İlişkiye Zorlama Durumu

Kadın İstemezse Eşinin Kendisini Cinsel İlişkiye Zorlama Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	112	46,3
Hayır	130	53,7
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 23'te katılımcıların " Siz istemeyecek olsanız eşiniz yine de sizinle cinsel ilişkide bulunur mu/ sizi cinsel ilişkiye zorlar mı/ ikna eder mi? sorusuna verdikleri cevaplara bakıldığında; kadınların 130'u (%53,7) istemedikleri zamanlarda eşleriyle cinsel birliktelik yaşamadıklarını, 112'si (%46,3) ise istemedikleri halde eşlerinin kendileriyle cinsel ilişkide bulunduğunu ifade etmişlerdir. Cinsel birlikteliğin gerçekleşmesi için iki tarafında buna hazır olması ve istemesi gerekmektedir. Birlikteliğin tek taraflı isteğe

göre gerçekleşemeyeceği, gerçekleşmesi halinde kadının özel alanını ihlal edildiği ve bunun saklanacak bir sorun olmadığı algılanmalıdır. Kadınların cinsellik ile ilgili yaşadıkları sorunları dile getirmekten çekindiği, özellikle cinselliğin toplum tarafından tabu olarak görülmesi, kadınların %46,3'ünün bu konularda problem yaşamasına kaynaklık ettiği görülmüştür.

Tablo 24: Kadınların Eşlerini Cinsel İlişkiye Zorlama Durumu

Kadınların Cinsel İlişkiye Zorlama Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	18	7,4
Hayır	224	92,6
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 24'e bakıldığında kadınların 224'ü (% 92,6) eşleri istemezse onları cinsel birlikteliğe zorlamadıklarını, 18'inin (%7,4) ise zorladığı görülmüştür. Cinsiyete göre zorlama durumları karşılaştırıldığında erkeklerin eşlerini kadınlara nazaran 6,2 kat daha fazla istemedikleri halde cinsel birlikteliğe zorladıkları görülmüştür. Bu durumun erkeğe yüklenen anlamlar ve özellikle cinsellikte fikirlerinin daha önemli olduğu kadının kendisine tabi olması gerektiği düşüncesinden kaynaklanmaktadır.

3.12. Cinsel Birlikteliğe İsteksiz Olunması Halinde Tavır Alma Durumu

Cinsel birliktelik yaşanırken bireylerin kendilerini hazır hissetmeleri gerekmektedir. Cinsel birliktelik için çiftlerden birinin isteksiz olması halinde birlikteliğin gerçekleşmemesi daha sağlıklı olacaktır. Bireylerin isteksiz olmaları halinde tavır ile karşılaşmaları kendilerini rahatça ifade etmelerine engel olacaktır. Bu nedenle cinsiyete göre cinsel birliktelik için isteksiz olunması halinde tavır alma durumları ve şekilleri değerlendirilmiştir.

Tablo 25: Kadının İsteksiz Olması Halinde Eşinin Tavır Alma Durumu

Eşinin Tavır Alma Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	188	77,7
Hayır	54	22,3
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 25'e bakıldığında kadınların cinsel birliktelik için isteksiz olması halinde 188'inin (%77,7) eşinin kendilerine karşı tavır aldığını, 54'ünün (%22,3) ise isteksiz olması halinde eşinin kendisine karşı tavır almadığını belirtmiştir. Kadınların büyük çoğunluğunun eşleriyle isteksiz olmaları halinde sorunlar yaşamaması, bir süre sonra fikirlerini açıkça söyleyememelerine ve bu durumdan kaynaklı olarak yıpranmalarına neden olacaktır.

Tablo 26: Tavır Alma Şekillerinin Durumu

Tavır Alma Şekillerinin Durumu	Sıklık	Yüzde
Küser günlerce konuşmaz	110	58,5
Benimle günlerce ilgilenmez	68	36,2
Evin ihtiyaçlarını karşılamaz	10	5,3
Toplam	188	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 26'ya bakıldığında araştırmamıza katılan kadınların 188'inin eğer cinsel birliktelik için isteksiz olmaları halinde eşlerinin kendilerine karşı tavır aldığı, "Nasıl tavır alır?" sorusuna ise kadınlardan; 110' unun (%58,5) "küser günlerce konuşmaz", 68'inin (%36,2) "benimle günlerce ilgilenmez", 10'unun (%5,3) "evin ihtiyaçlarını karşılamaz" cevaplarını verdiği görülmüştür. Kadınlara eşlerinin isteksiz olmaları halinde bu gibi yaptırımları uygulaması, evlilikleri içerisindeki iletişimi olumsuz yönde etkilemekte olup özellikle kadınların psikolojisi üzerinde baskı kurdukları ve bu yolla istediklerini zamanla gerçekleştirdikleri anlaşılmıştır.

Tablo 27: Eşinin İsteksiz Olması Halinde Kadınların Tavır Alma Durumu

Eşlerinin İsteksiz Olması Halinde Kadınların Tavır Alma Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	22	9,1
Hayır	220	90,9
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 27'ye bakıldığında kadınların 220'si (%90,9) eşleri cinsel birliktelik için isteksiz olması halinde tavır almadıklarını, 22'sinin (%9,1) ise tavır aldığını belirtmiştir. Tavır alma durumlarını cinsiyete göre karşılaştırdığımızda; erkeklerin sayı olarak kadınlara nazaran 8,5 kat daha fazla tavır aldığı görülmüştür. Bu orantısız farklılığın nedeni toplumun kabulleri ve kadınların cinselliğe bakış açısından kaynaklanmaktadır.

Tablo 28: Tavır Alma Şekillerinin Durumu

Tavır Alma Şekillerinin Durumu	Sıklık	Yüzde
Küserim, onunla ilgilenmem	15	68,2
Bir daha cinsel talebimi söylemem	6	27,3
İhtiyaçlarını gidermem	1	4,5
Toplam	22	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 28'e bakıldığında araştırmamıza katılan kadınların 22'sinin eğer cinsel birliktelik için eşlerinin isteksiz olması halinde eşlerine karşı tavır aldığı, "Nasıl tavır alırsınız?" sorusuna ise kadınlardan; 15'i (%68,2) "küserim, onunla ilgilenmem", 6'sı (%27,3) "bir daha cinsel talebimi söylemem", 1'i (%4,5) ise "ihtiyaçlarını gidermem" cevaplarını vermiştir. Kadınların isteklerinin cevapsız kalması halinde %27,3'ünün "bir daha cinsel talebimi söylemem" cevabını vermesi; kadınların cinsel birliktelik için eşlerinin isteksiz olması dâhilinde bundan etkileneceği, bu konuda sonraki süreçler de kendini ifade etmekte sorun yaşayacağı ve dürtülerini bastırmaya çalışacağı anlaşılmaktadır.

3.13. Cinsel Birliktelik Esnasında Eşlerin Davranış Durumu

Kadınların cinselliğe bakış açısı üzerinde eşlerinin kendilerine gösterdiği davranış ve tutumların etkili olduğu, evlilikte özellikle cinselliğe verilen önem üzerinde belirleyici bir rolünün bulunduğu düşünülmektedir. Bu sebeple cinsel birliktelik yaşanırken kadınların eşlerinin davranış şekilleri değerlendirilmiştir.

Tablo 29: Eşlerinin Cinsel Birliktelik Sırasında Nasıl Davrandıkları Durumu

Eşlerinin Cinsel Birliktelik Sırasında Kadınlara Nasıl Davrandıkları Durumu	Sıklık	Yüzde
Nazik ve kibar	114	47,1
Anlayışlı ve sağduyulu	108	44,6
Umursamaz ve önemsiz	14	5,8
Sert ve canımı acıtan	6	2,5
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 29'a bakıldığında kadınların "Eşiniz cinsel birliktelik sırasında size nasıl davranıyor?" sorusuna; 114'ü (%47,1) "Nazik ve kibar", 108'i (%44,6) "Anlayışlı ve sağduyulu", 14'ü (%5,8) "Umursamaz ve önemsiz", 6'sı (%2,5) "Sert ve canımı acıtan" cevaplarını vermiştir. Sonuçların büyük çoğunluğu olumlu olsa bile kadınların 20'sinin (%8,3) bu konuda sorun yaşadığı ve eşlerinin kendilerine yakışır şekilde davranmadığını belirtmiştir. Kadınlarımızın bu gibi davranışları hak etmediği fakat gerek bilgi eksikliği gerekse toplumsal öğelerin kendilerine yükledikleri sorumluluklar yüzünden bu duruma kabullendikleri görülmüştür.

3.14. Kadınların Öğrenim Durumlarının Cinsellik Üzerindeki Etkileri

Kadınların öğrenim durumlarının cinsellik üzerinde önemli etkilerinin bulunduğu düşünüldüğü için kadınların eğitim seviyelerinin farklılığı cinselliğe yaklaşımda ne gibi değişimler getirdiği tespit edilmiştir. Özellikle eğitim seviyesine göre cinsellikle ilgili bilgi edinme kaynakları, cinselliğe verilen önem, cinselliği güç olarak görüp kullanmak gibi değişkenler incelenmiştir.

Tablo 30: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Cinselliğin Evlilikte Önem Durumu

Öğrenim Durumu		Cinselliğin Önem Durumu			Toplam
		Önemsiz	Fikrim yok	Önemli	
Okula gitmemiş	Sayı	35	4	5	44
	%	24,8	19,0	6,3	18,2
İlkokul mezunu	Sayı	39	4	11	54
	%	27,7	19,0	13,8	22,3
Ortaokul mezunu	Sayı	31	7	21	59
	%	22,0	33,3	26,3	24,4
Lise mezunu	Sayı	30	6	28	64
	%	21,3	28,6	35,0	26,4
Üniversite mezunu	Sayı	6	0	15	21
	%	4,3	0,0	18,8	8,7
Toplam	Sayı	141	21	80	242
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 30’da kadınların öğrenim durumu ile cinselliğe verdikleri önem durumunun ilişkisine bakıldığında; okula gitmemiş kadınların 35’i (%24,8) cinselliği önemsiz, 4’ü (%19) cinsellik hakkında fikri olmadığı, 5’i (%6,3) ise cinselliği önemli bulduğunu belirtmiştir. İlkokul mezunu kadınların 39’u (%27,7) cinselliği önemsiz, 4’ü (%19) cinsellik hakkında fikri olmadığı, 11’i (%13,8) ise cinselliği önemli bulduğunu belirtmiştir. Ortaokul mezunu kadınların 31’i (%22) cinselliği önemsiz, 7’si (%33,3) cinsellik hakkında fikri olmadığı, 21’i (%26,3) ise cinselliği önemli bulduğunu belirtmiştir. Lise mezunu kadınların 30’u (%21,3) cinselliği önemsiz, 6’sı (%28,6) cinsellik hakkında fikri olmadığı, 28’i (%35) ise cinselliği önemli bulduğunu belirtmiştir. Üniversite mezunu kadınların 6’sı (%4,3) cinselliği önemsiz, 15’i (%18,8) ise cinselliği önemli bulduğunu belirtmiştir. Kadınların öğrenim durumuna göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; katılımcıların öğrenim durumları ile cinselliğe verdikleri önem durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($p=0,00$). “Kadınların eğitim seviyesi arttıkça kadınların cinselliğe verdiği önem artmaktadır.” hipotezi doğrulanmıştır. Katılımcıların öğrenim seviyeleri eğitim seviyeleri düştükçe cinselliğin evlilikte önemsiz olduğunu, eğitim seviyesi yükseldikçe

cinselliğin evlilikte önemli olduğunu düşündükleri bu sebeple eğitim seviyesinin cinsellik üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 31: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Bilgileri Edinme Kaynak Durumu

Öğrenim Durumu		Cinsellik Hakkındaki Bilgi Edinme Kaynaklarının Durumu				Toplam
		Arkadaşları m	Annem ve akrabalarım	İnternet ve okul dersleri	Eşimden	
Okula gitmemiş	Sayı	11	9	0	24	44
	%	17,5	33,3	0,0	19,8	18,2
İlkokul mezunu	Sayı	17	5	2	30	54
	%	27,0	18,5	6,5	24,8	22,3
Ortaokul mezunu	Sayı	16	5	8	30	59
	%	25,4	18,5	25,8	24,8	24,4
Lise mezunu	Sayı	19	8	9	28	64
	%	30,2	29,6	29,0	23,1	26,4
Üniversite mezunu	Sayı	0	0	12	9	21
	%	0,0	0,0	38,7	7,4	8,7
Toplam	Sayı	63	27	31	121	242
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 31’de kadınların eğitim seviyesi ile cinsellik hakkında ki bilgilerini edinme durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında; okula gitmemiş kadınların 24’ü (%19,8) eşinden, 11’i (%17,5) arkadaşlarından, 9’u (%33,3) anne ve akrabalarından cinsellik hakkında ki bilgilerini edindiğini belirtmiştir. İlkokul mezunu kadınların 30’u (%24,8) eşinden, 17’si (%27) arkadaşlarından, 5’i (%18,5) anne ve akrabalarından, 2’si (%6,5) ise internet ve okul derslerinden cinsellik hakkında ki bilgilerini edindiğini belirtmiştir. Ortaokul mezunu kadınların 30’u (%24,8) eşinden, 16’sı (%25,4) arkadaşlarından, 8’i (%25,8) internet ve okul derslerinden, 5’i (%18,5) anne ve akrabalarından cinsellik hakkında ki bilgilerini edindiğini belirtmiştir. Lise mezunu kadınların 28’i (%23,1) eşinden, 19’u (%30,2) arkadaşlarından, 8’i (%29,6) anne ve akrabalarından, 9’u (%29) internet ve okul derslerinden cinsellik hakkında ki bilgilerini edindiğini belirtmiştir. Üniversite mezunu kadınların 12’si (%38,7) internet ve okul derslerinden, 9’u (%7,4)

ise eşinden cinsellik hakkında ki bilgilerini edindiğini belirtmiştir. Kadınların öğrenim durumuna göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; katılımcıların eğitim seviyeleri ile cinsellik hakkında ki bilgilerini edinme durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($p=0,00$). “Kadınların eğitim düzeyi yükseldikçe cinsellik ile ilgili bilgileri ailesi ve çevresinden edinme durumları azalmıştır.” hipotezi doğrulanmıştır.

Katılımcıların eğitim seviyeleri arttıkça cinsellik hakkında ki bilgilerini internet ve okul derslerinden edindikleri çevre faktörlerinin etkisinin azaldığı görülmüştür. Kadınların eğitim seviyesi düştükçe büyük çoğunluğunun cinsellik ile ilgili bilgilerini eşlerinden almış olduğu, sonrasında sırasıyla arkadaşlar, anne ve akrabalar, internet ve okuldaki dersler gibi bilgi kaynakları takip ettiği anlaşılmıştır. Kadınların eğitim seviyesinin artmasıyla bilgi kaynaklarının önceliğinin değiştiği, bilgi edinme kaynaklarında okul dersleri ve internetin daha fazla etkin olduğu görülmüştür. Fakat kadınların eğitim durumlarından kaynaklı olarak bir kesiminin evliliğe kadar cinsellik ile ilgili bilgi sahibi olmadığı, evlilik sonrasında bilgi edindikleri bu yüzden cinselliğe bakış açıları, eşlerinin verdiği bilgiler dâhilinde oluştuğu anlaşılmıştır. Bu durum kadınlarda cinsellik ile ilgili önyargılar ve yanlış inanışların oluşmasına zemin hazırlamıştır.

Tablo 32: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Cinselliği Güç Olarak Kullanma Durumu

Öğrenim Durumu		Cinselliği Güç Olarak Kullanma Durumu		Toplam
		Evet	Hayır	
Okula gitmemiş	Sayı	40	4	44
	%	19,8	10	18,2
İlkokul mezunu	Sayı	47	7	54
	%	23,3	17,5	22,3
Ortaokul mezunu	Sayı	51	8	59
	%	25,2	20	24,4
Lise mezunu	Sayı	49	15	64
	%	24,3	37,5	26,4
Üniversite mezunu	Sayı	15	6	21
	%	7,4	15	8,7
Toplam	Sayı	202	40	242
	%	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 32’de kadınların eğitim seviyesi ile cinselliği eşlerine karşı güç olarak kullanma durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında; cinselliği güç olarak okula gitmemiş kadınların 40’ı (%19,8) kullandığını, 4’ü (%10) ise kullanmadığını belirtmiştir. Cinselliği güç olarak; ilkokul mezunu kadınların 47’si (%23,3) kullandığını, 7’si (%17,5) ise kullanmadığını belirtmiştir. Cinselliği güç olarak; ortaokul mezunu kadınların 51’i (%25,2) kullandığını, 7’si (%17,5) ise kullanmadığını belirtmiştir. Cinselliği güç olarak; lise mezunu kadınların 49’u (%24,3) kullandığını, 15’i (%37,5) ise kullanmadığını belirtmiştir. Cinselliği güç olarak; üniversite mezunu kadınların 15’i (%7,4) kullandığını, 6’sı (%15) ise kullanmadığını belirtmiştir. Kadınların öğrenim durumuna göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; katılımcıların öğrenim durumları ile cinselliği güç olarak kullanmaları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,13$). “Kadınların eğitim seviyesi ile cinselliği güç olarak kullanması arasında ilişki vardır.” hipotezi yanlışlanmıştır. Kadınların büyük bir çoğunluğu cinselliği eşlerine karşı kullanabilecekleri güç olarak görmektedir. Tablo 15’te gördüğümüz üzere kadınların cinsellik ile ilgili bilgilerini edinme kaynaklarının yetersiz ve eksik olması kadınların cinselliği bir güç olarak kullanmalarına neden olmuştur. Kadınların kendileri içinde cinselliğin bir ihtiyaç ve dürtü olduğu, bu

dürtünün tatmin edilmesi gerektiği, cinselliği istekleri için araç olarak kullanmaması yönünde bilgi eksikliğinin olduğu, bu durumun bilgi kaynaklarının yetersizliğinden dolayı ortaya çıktığı görülmüştür.

Tablo 33: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Güç Olarak Kullanma Sıklık Durumu

Öğrenim Durumu		Cinselliği Güç Olarak Kullanma Durumu				Toplam
		Her zaman	Çoğu zaman	Bazen	Hiçbir zaman	
Okula gitmemiş	Sayı	4	13	23	4	44
	%	11,4	28,3	19,0	10,0	18,2
İlkokul mezunu	Sayı	9	13	26	6	54
	%	25,7	28,3	21,5	15,0	22,3
Ortaokul mezunu	Sayı	14	10	26	9	59
	%	40,0	21,7	21,5	22,5	24,4
Lise mezunu	Sayı	8	7	32	17	64
	%	22,9	15,2	26,4	42,5	26,4
Üniversite mezunu	Sayı	0	3	14	4	21
	%	0,0	6,5	11,6	10,0	8,7
Toplam	Sayı	35	46	121	40	242
	%	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 33’de kadınların eğitim seviyesi ile cinselliği eşlerine karşı güç olarak kullanma durumu arasındaki ilişkiye bakıldığında; cinselliği güç olarak okula gitmemiş kadınların 4’ü (%11,4) her zaman, 13’ü (%28,3) çoğu zaman, 23’ü (%19) bazen kullandığını, 4’ü (%10) ise hiçbir zaman kullanmadığını belirtmiştir. Cinselliği güç olarak; ilkokul mezunu kadınların 9’u (%25,7) her zaman, 13’ü (%28,3) çoğu zaman, 26’sı (%21,5) bazen kullandığını, 6’sı (%15) ise hiçbir zaman kullanmadığını belirtmiştir. Cinselliği güç olarak; ortaokul mezunu kadınların 14’ü (%40) her zaman, 10’u (%21,7) çoğu zaman, 26’sı (%21,5) bazen kullandığını, 9’u (%22,5) ise hiçbir zaman kullanmadığını belirtmiştir. Cinselliği güç olarak; lise mezunu kadınların 8’i (%22,9) her zaman, 7’si (%15,2) çoğu zaman, 32’si (%26,4) bazen kullandığını, 17’si (%42,5) ise hiçbir zaman kullanmadığını belirtmiştir. Cinselliği güç olarak; üniversite mezunu kadınların 3’ü (%6,5) çoğu zaman, 14’ü (%11,6) bazen kullandığını, 4’ü (%10) ise hiçbir zaman kullanmadığını belirtmiştir. Kadınların öğrenim durumuna göre uygulanan Ki kare

bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; katılımcıların öğrenim durumları ile cinselliği güç olarak kullanmaları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($p=0,04$). “Kadınların eğitim seviyesi arttıkça cinselliği güç olarak kullanma oranları azalmaktadır.” hipotezi doğrulanmıştır. Katılımcıların eğitim seviyeleri arttıkça cinselliği eşlerine güç olarak kullanma oranlarının azaldığı görülmüştür. Bunun yanında kadınlar cinselliğin her iki cinsiyet için de doğal bir ihtiyaç olduğu, araç olarak kullanılmaması gerektiği bilincine eğitim seviyesi yükseldikçe varılmıştır. Eğitim seviyesinin kadınların cinsellik algıları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 34: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Kadının İsteğinin Önem Durumu

Öğrenim Durumu		Birliktelikte Kadının İsteğinin Önem Durumu			Toplam
		Önemsiz	Fikrim yok	Önemli	
		Sayı			
	%				
Okula gitmemiş	Sayı	28	9	7	44
	%	23,7	28,1	7,6	18,2
İlkokul mezunu	Sayı	37	3	14	54
	%	31,4	9,4	15,2	22,3
Ortaokul mezunu	Sayı	30	8	21	59
	%	25,4	25,0	22,8	24,4
Lise mezunu	Sayı	20	10	34	64
	%	16,9	31,3	37,0	26,4
Üniversite mezunu	Sayı	3	2	16	21
	%	2,5	6,3	17,4	8,7
Toplam	Sayı	118	32	92	242
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 34’de kadınların öğrenim durumu ile cinsel birliktelikte kadının isteğinin önem durumunun ilişkisine bakıldığında; okula gitmemiş kadınların 28’i (%23,7) isteğinin önemsiz olduğunu, 9’u (%19) fikri olmadığı, 7’ si (% 7,6) ise isteğinin önemli olduğunu belirtmiştir. İlkokul mezunu kadınların 37’si (% 31,4) isteğinin önemsiz olduğunu, 3’ü (% 9,4) fikri olmadığı, 14’ ü (% 15,2) ise isteğinin önemli olduğunu belirtmiştir. Ortaokul mezunu kadınların 30’u (% 25,4) isteğinin önemsiz olduğunu, 8’i (% 25) fikri olmadığı, 21’ i (% 22,8) ise isteğinin önemli olduğunu belirtmiştir. Lise mezunu

kadınların 20'si (% 16,9) isteğinin önemsiz olduğunu, 10'u (% 31,3) fikri olmadığı, 34'ü (% 37) ise isteğinin önemli olduğunu belirtmiştir. Üniversite mezunu kadınların 3'ü (% 2,5) isteğinin önemsiz olduğunu, 2'si (% 6,3) fikri olmadığı, 16'sı (% 17,4) ise isteğinin önemli olduğunu belirtmiştir. Kadınların öğrenim durumuna göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; katılımcıların öğrenim durumları ile cinsel birliktelikte kadının isteğinin önem durumunun arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir (p=0,00). “Öğrenim durumu ile cinsel birliktelikte kadının isteğinin önem durumu arasında ilişki vardır.” hipotezi doğrulanmıştır. Katılımcıların öğrenim seviyeleri arttıkça cinsel isteklerini dile getirebildikleri, eğitim seviyesinin kadınların cinsel isteklerini dile getirebilme durumları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu görülmüştür. Kadınların eğitim durumları yükseldikçe fikirlerini söyleyebildikleri ve fikirlerinin değer görmeye başladığı anlaşılmıştır.

Tablo 35: Öğrenim Durumuna Bağlı Olarak Cinsel İsteğini Söyleyebilme Durumu

Öğrenim Durumu		Cinsellik İsteğini Söyleyebilme Durumu		Toplam
		Evet	Hayır	
Okula gitmemiş	Sayı	8	36	44
	%	8,3	24,7	18,2
İlkokul mezunu	Sayı	11	43	54
	%	11,5	29,5	22,3
Ortaokul mezunu	Sayı	23	36	59
	%	24,0	24,7	24,4
Lise mezunu	Sayı	37	27	64
	%	38,5	18,5	26,4
Üniversite mezunu	Sayı	17	4	21
	%	17,7	2,7	8,7
Toplam	Sayı	96	146	242
	%	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 35’de kadınların öğrenim durumu ile cinsellik taleplerini eşlerine söyleyebilme ilişkisine bakıldığında; okula gitmemiş kadınların 36’sı (%24,7) talebini söyleyemediğini, 8’i (%8,3) ise talebini söyleyebildiğini belirtmiştir. İlkokul mezunu kadınların 43’ü (%29,5) talebini söyleyemediğini, 11’i (%11,5) ise talebini söyleyebildiğini belirtmiştir. Ortaokul mezunu kadınların 36’sı (%24,7) talebini

söyleyemediğini, 23'ü (%24) ise talebini söyleyebildiğini belirtmiştir. Lise mezunu kadınların 37'si (%38,5) talebini söyleyebilirken, 27'si (%18,5) talebini söyleyemediğini belirtmiştir. Üniversite mezunu kadınların 17'si (%17,7) talebini söyleyebilirken, 4'ü (%2,7) talebini söyleyemediğini belirtmiştir. Kadınların öğrenim durumuna göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; katılımcıların öğrenim durumları ile cinsellik taleplerini eşlerine söyleyebilme durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($p=0,00$). “Kadınların eğitim seviyesi ile cinsellik arzularını söyleyebilme durumları arasında ilişki vardır.” hipotezi doğrulanmıştır. Katılımcıların eğitim seviyeleri arttıkça kendilerini ifade edebildikleri görülmüştür. Bunun yanında erkekler kadar kadınlarında cinsel talepleri olduğu ve bunu dile getirmekte çekinmemeleri gerektiği kadınların eğitim seviyeleri arttıkça anlaşılmıştır. Eğitim seviyesinin kadınların cinsel isteklerini dile getirme durumu üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu görülmüştür. Katılımcıların 146'sının (% 60,3) fikirlerini dile getiremediği, 96'sının (% 39,7) cinsel isteğini dile getirebildiği görülmüştür. Tablo 15'de incelediğimiz üzere kadınların cinsellik ile ilgili bilgilerini edinme kanallarının yetersiz olması, kendilerini ikinci plana atmalarına neden olmuştur. Erkekler gibi kendilerinin de cinsel dürtülerinin olduğu, bunun için de cinselliğin doyurulması gereken bir ihtiyaç olduğu gibi bilgilerde eksikliklerinin ve yanlış inançlarının olması kadınların cinsel istek ve taleplerini rahatça eşlerine karşı dile getirmelerini engellemiştir.

3.15. Kadınların Çalışma Durumlarının Cinsellik Üzerindeki Etkileri

Kadınların çalışma durumlarının cinsellik üzerinde önemli etkilerinin bulunduğu düşünüldüğü için kadınların eğitim seviyelerinin farklılığı cinselliğe yaklaşımda ne gibi değişimler getirdiği tespit edilmiştir. Özellikle kadınların iş durumunun çocuk olduktan sonra kadının cinsel isteğinde ki değişimlere etkileri incelenmiştir.

Tablo 36: Kadının İşine Bağlı Olarak Çocuktan Sonra Cinsel İstek Durumu

Çalışma Durumu		Çocuk Olduktan Sonra Cinsel İsteğe Ki Değişim Durumu			Toplam
		Olmadı	İsteğinde azalma	İsteğinde artma	
		1	oldu	oldu	
Çalışmaya n	Sayı	108	90	5	203
	%	87,1	90,9	83,3	88,6
Çalışan	Sayı	16	9	1	26
	%	12,9	9,1	16,7	11,4
Toplam	Sayı	124	99	6	229
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 36’da kadınların iş durumu ile çocuk sahibi olduktan sonra cinsellik isteği üzerindeki değişim durumunun ilişkisine bakıldığında; herhangi bir işte çalışmayan kadınların 108’i (%87,1) çocuk sahibi olduktan sonra cinsellik isteğinde değişimin olmadığını, 90’ı (%90,9) cinsellik isteğinde azalma olduğu, 5’i (%83,3) ise cinsellik isteğinde artma olduğunu belirtmiştir. Buna karşın çalışan kadınların 16’sı (%12,9) çocuk sahibi olduktan sonra cinsellik isteğinde değişimin olmadığını, 9’u (%9,1) cinsellik isteğinde azalma olduğu, 1’i (%16,7) ise cinsellik isteğinde artma olduğunu belirtmiştir. Kadınların iş durumuna göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; katılımcıların çalışma durumları ile çocuk sahibi olduktan sonra cinsellik isteklerinde değişim durumları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,61$). “Çalışan kadınların çocuk sahibi olduktan sonra cinsel isteklerinde azalma olmaktadır.” hipotezi yanlışlanmıştır. Katılımcıların çalışma durumunun çocuk sahibi olduktan sonra cinsel istekte değişim durumu üzerinde etkisi olmamasının temel nedenine bakıldığında araştırmamıza katılan kadınların 141’i (%58,3) evliliğinde cinselliği önemsiz bulmakta olup 21’i (%8,7) ise fikri olmadığını belirtmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun cinsellik hakkında olumsuz düşünmesi bu sonucun ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Kadınlar tarafından önem verilmeyen cinselliğin, çalışma durumuna göre sıklığının değişmesi beklenemez. Bir diğer neden ise katılımcıların 139’u (57,4) cinsel birlikteliği haftada bir ya da iki kez gerçekleştirmektedir. Kadınların büyük bir çoğunluğu cinsel birlikteliği asgari seviyede

gerçekleştirdiği görülmüş olup bu sebeple çalışma durumlarının cinsel istek üzerinde etkili bir faktör olmadığı görülmüştür.

3.16. Aile Tiplerinin Cinsel Birlikteliğin Sıklığı ve Zamanı Üzerindeki Etkileri

Kadınların sahip olduğu aile tiplerinin, kadınların cinsel birlikteliği gerçekleştirme sıklığı ve gerçekleştirme zamanı üzerinde ki etkileri incelenmiştir. Özellikle çekirdek ve geniş aile tiplerine sahip kadınların cinsellik üzerindeki farklılıkları görülmek istenmiştir.

Tablo 37: Aile Tipine Bağlı Olarak Cinsel Birlikteliğin Sıklık Durum

Aile Tipi Durumu		Cinsel Birliktelik Sıklıkla Durumu			Toplam
		Haftada bir ya da iki gün	Haftada üç ya da dört gün	Haftada beş ve üzeri	
Çekirdek Aile	Sayı	98	64	20	182
	%	70,5	82,1	80,0	75,2
Geniş Aile	Sayı	41	14	5	60
	%	29,5	17,9	20,0	24,8
Toplam	Sayı	139	78	25	242
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 37’de aile tipi ile cinsel birlikteliğin sıklık durumunu ilişkisine bakıldığında; çekirdek aile yapısına sahip olan kadınların 98’i (%70,5) haftada bir gün, 64’ü (%82,1) haftada üç ya da dört gün, 20’si (%80) haftada beş ve üzeri cinsel birlikteliği gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Buna karşın geniş aile tipine sahip kadınların ise 41’i (%29,5) haftada bir gün, 14’ü (%17,9) haftada üç ya da dört gün, 5’i (%20) haftada beş ya da yedi gün cinsel birlikteliği gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Aile tipine göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; aile tipi ile cinsel birliktelik sıklığı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,14$). “Aile tipi ile cinsel birlikteliğin sıklığı arasında ilişki vardır.” hipotezi yanlışlanmıştır. Aile tipinin cinsel sıklık üzerinde etkisi olmamasının temel nedenine bakıldığında araştırmamıza katılan kadınların 141’i (%58,3) evliliğinde cinselliği önemsiz bulmakta olup 21’i (%8,7) ise fikri olmadığını belirtmiştir. Katılımcıların büyük çoğunluğunun cinsellik hakkında olumsuz düşünmesi

bu sonucun ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Kadınlar tarafından önem verilmeyen cinselliğin, aile tipine göre sıklığının değişmesi beklenemez bir durumdur.

Tablo 38: Aile Tipine Bağlı Olarak Cinsel Birlikteliğin Zaman Durumu

Aile Tipi Durumu		Birlikteliğin Zaman Durumu			Toplam
		Gündüz	Akşam veya gece	Her vakit	
Çekirdek Aile	Sayı	4	145	33	182
	%	57,1	76,7	71,7	75,2
Geniş Aile	Sayı	3	44	13	60
	%	42,9	23,3	28,3	24,8
Toplam	Sayı	7	189	46	242
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 38’de aile tipi ile cinsel birlikteliğin gerçekleşme zamanı ilişkisinin durumuna bakıldığında; çekirdek aile yapısına sahip olan kadınların 145’i (%76,7) akşam veya gece, 33’ü (%71,7) ise her vakit, 4’ü (%57,1) ise gündüz cinsel birlikteliği gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Buna karşın geniş aile tipine sahip kadınların ise 44’ü (%23,3) akşam veya gece, 13’ü (% 28,3) ise her vakit, 3’ü (% 42,9) gündüz cinsel birlikteliği gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Aile tipine göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; aile tipi ile cinsel birlikteliğin gerçekleşme vakti arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,41$). “Aile tipi ile cinsel birlikteliğin gerçekleşme vakti arasında ilişki vardır.” hipotezi yanlışlanmıştır. Katılımcıların büyük bir çoğunluğu aile tipi fark etmeksizin cinsel birlikteliğin gerçekleşme zamanına “akşam veya gece” cevabını vermiştir. Bu durumun cinselliğin toplum tarafından tabu olarak görülmesi, saklanmaya çalışılması ve gerçekleştirildiği vakitlerde aile bireylerinin kendi özel alanına çekilmesini beklenilmesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 39: Çocukların Oda Durumuna Bağlı Olarak Birlikteliğin Sıklık Durumu

Çocukların Odasının Olma Durumu		Cinsel Birliktelik Sıklıkla Durumu			Toplam
		Haftada bir ya da iki gün	Haftada üç ya da dört gün	Haftada beş ve üzeri	
Var	Sayı	61	32	13	106
	%	43,9	41	52	43,8
Yok	Sayı	78	46	12	136
	%	56,1	59	48	56,2
Toplam	Sayı	139	78	25	242
	%	100	100	100	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 39’da çocukların kendilerine ait odalarının olması ile cinsel birlikteliğin sıklık durumunu ilişkisine bakıldığında; çocuklarının kendisine ait odası bulunan kadınların 61’i (%43,9) haftada bir gün, 32’si (%41) haftada üç ya da dört gün, 13’ü (%52) haftada beş veya daha fazla cinsel birlikteliği gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Buna karşın çocuklarının kendilerine ait odası bulunmayan kadınların ise 78’i (% 56,1) haftada bir gün, 46’sı (% 59) haftada üç ya da dört gün, 12’si (% 48) haftada beş veya daha fazla cinsel birlikteliği gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Çocukların kendilerine ait odalarının durumuna göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; çocukların kendilerine ait oda durumu ile cinsel birliktelik sıklığı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,62$). “Çocukların kendilerine ait oda durumu ile cinsel birlikteliğin sıklığı arasında ilişki vardır.” hipotezi yanlışlanmıştır. Sonuçlara baktığımızda kadınların çocuklarının evde odalarının olup olmaması, cinsel birlikteliğin sıklığı üzerinde etkisi olmadığı görülmüştür.

3.17. Hanenin Isınma Sisteminin Cinsellik Üzerindeki Etkileri

Hanenin ısınma sisteminin cinsellik üzerinde önemli etkilerinin bulunduğu düşünüldüğü için hanenin ısınma sisteminin farklılığının kadınların cinselliğinin sıklığı üzerinde ki etkileri incelenmiştir.

Tablo 40: Konutun Isınma Sistemine Bağlı Olarak Birlikteliğin Sıklık Durumu

Konutun Isınma Durumu		Cinsel Birlikteliğin Gerçekleşme Sıklık Durumu			Toplam
		Haftada bir ya da iki gün	Haftada üç ya da dört gün	Haftada beş ve üzeri	
Soba	Sayı	69	41	10	120
	%	49,6	52,6	40	49,6
Merkezi Isıtma	Sayı	70	37	15	122
	%	50,4	47,4	60	50,4
Toplam	Sayı	139	78	25	242
	%	100	100	100	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 40’da katılımcıların ikamet ettikleri konutun ısınma sistemi ile cinsel birlikteliğin sıklık durumunu ilişkisine bakıldığında; soba ile ısınmasını sağlayan kadınların 69’u (%49,6) haftada bir gün, 41’i (%52,6) haftada üç ya da dört gün, 10’u (%40) haftada beş ya da daha fazla gün cinsel birlikteliği gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Buna karşın kalorifer ile ısınmasını sağlayan kadınların ise 70’i (% 50,4) haftada bir gün, 37’si (% 47,4) haftada üç ya da dört gün, 15’i (% 60) haftada beş ya da daha fazla gün cinsel birlikteliği gerçekleştirdiğini belirtmiştir. Konutun ısınmasına göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; konutun ısınma sistemi ile cinsel birliktelik sıklığı arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,55$). “Meskenin ısıtma sisteminin soba olmasına bağlı olarak cinsel birliktelik sıklığı düşmektedir.” hipotezi yanlıştır. Sonuçlara baktığımızda kadınların konutlarını ısıtma sisteminin farklı olması, cinsel birlikteliğin gerçekleşme sıklığı üzerinde etkisi olmadığı, her durumda kadınların cinsel birlikteliğinin sıklığının değişmediği anlaşılmıştır.

3.18. Evliliğin Gerçekleşme Şeklinin Cinsellik Üzerindeki Etkileri

Evliliğin gerçekleşme şeklinin cinsellik üzerinde önemli etkilerinin bulunduğu düşünüldüğü için kadınların kendi isteğiyle evlenmesi ya da ailesinin isteğiyle evlenmesi gibi faktörlerin cinsellik ve cinsel birliktelik üzerindeki etkileri incelenmiştir.

Tablo 41: Evliliğin Gerçekleşme Şekline Bağlı Olarak Cinselliğin Önem Durumu

Evliliğin Gerçekleşme Şekli		Cinselliğin Önem Durumu			Toplam
		Önemsiz	Fikrim yok	Önemli	
Kendimiz anlaşarak, daha sonradan ailelerin onayıyla	Sayı	49	10	42	101
	%	34,8	47,6	52,5	41,7
Ailelerin isteğiyle, daha sonradan benim onayım ile	Sayı	68	10	36	114
	%	48,2	47,6	45,0	47,1
Ailelerin isteğiyle, benim onayım alınmadan	Sayı	24	1	2	27
	%	17,0	4,8	2,5	11,2
Toplam	Sayı	141	21	80	242
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 41’de evliliğin gerçekleşme şekli ile cinselliğin önem durumunun ilişkisine bakıldığında; eşiyile anlaşıp daha sonradan ailelerinin onayını alarak evlenen kadınların 49’u (%34,8) cinselliği önemsiz, 10’u (%47,6) cinsellik hakkında fikri olmadığını, 42’si (%52,5) ise cinselliği önemli bulduğunu belirtmiştir. Ailelerin isteğiyle kendisinin de onayı alınarak evlenen kadınların 68’i (%48,2) cinselliği önemsiz, 10’u (%47,6) cinsellik hakkında fikri olmadığını, 36’sı (%45) ise cinselliği önemli bulduğunu belirtmiştir. Buna karşın ailelerin isteğiyle kendisinin onayı alınmadan evlenen kadınların 24’ü (%17) cinselliği önemsiz, 1’i (%4,8) cinsellik hakkında fikri olmadığını, 2’si (%2,5) ise cinselliği önemli bulduğunu belirtmiştir. Evliliği gerçekleştirme şekline göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; evliliğin gerçekleşme şekli ile cinselliğin önem durumu arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir ($p=0,05$). “Evliliğin gerçekleşme durumunun cinselliğe verilen önem üzerinde olumlu etkisi vardır.” hipotezi doğrulanmıştır. Katılımcıların evliliklerini gerçekleştirme şekillerinin cinselliğe verdikleri önem üzerinde etkili olduğu, özellikle kendisi anlaşarak evlenen kadınların evlilikte cinselliğe daha fazla önem verdiği görülmektedir. Kadınların evliliklerini gerçekleştirirken fikirlerinin alınması, bu konuda söz sahibi olmaları cinselliğe verilen önemi olumlu yönde etkilemiştir.

Tablo 42: Evliliğin Şekline Bağlı Olarak İlişkide Kadının İsteğinin Önem Durumu

Evliliğin Gerçekleşme Şekli		Birliktelikte Kadının İsteğinin Önem Durumu			Toplam
		Önemsiz	Fikrim yok	Önemli	
Kendimiz anlaşarak, daha sonradan ailelerin onayıyla	Sayı	45	12	44	101
	%	38,1	37,5	47,8	41,7
Ailelerin isteğiyle, daha sonradan benim onayım	Sayı	53	18	43	114
	%	44,9	56,3	46,7	47,1
Ailelerin isteğiyle, benim onayım alınmadan	Sayı	20	2	5	27
	%	16,9	6,3	5,4	11,2
Toplam	Sayı	118	32	92	242
	%	100,0	100,0	100,0	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 42’de evliliğin gerçekleşme şekli ile cinsel birliktelikte kadının isteğinin önem durumunun ilişkisine bakıldığında; eşiyile anlaşıp daha sonradan ailelerinin onayını alarak evlenen kadınların 22’si (%24,4) isteğinin önemli olduğunu, 9’u (%10) cinsellik hakkında fikri olmadığını, 8’i (%8,9) ise isteğinin önemsiz olduğunu belirtmiştir. Ailelerin isteğiyle kendisinin de onayı alınarak evlenen kadınların 22’si (%19,3) isteğinin önemli olduğunu, 18’i (%15,8) cinsellik hakkında fikri olmadığını, 9’u (%7,9) isteğinin önemsiz olduğunu belirtmiştir. Buna karşın ailelerin isteğiyle kendisinin onayı alınmadan evlenen kadınların 4’ü (%14,8) isteğinin önemsiz olduğunu, 2’si (%7,4) cinsellik hakkında fikri olmadığını, 2’si (%7,4) ise isteğinin önemli olduğunu belirtmiştir. Evliliği gerçekleştirme şekline göre uygulanan Ki kare bağımsızlık testi (χ^2) sonucunda; evliliğin gerçekleşme şekli ile kadının cinsel birliktelikte isteğinin önem durumu arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı tespit edilmiştir ($p=0,06$). “Evliliğin gerçekleşme durumunun kadının cinsel birliktelikte isteğine verilen önem üzerinde ilişki vardır.” hipotezi yanlışlanmıştır. Kadınların evlenme şekillerinin cinsel birliktelikte isteklerinin önem durumu üzerinde çok ayırt edici bir etkisinin bulunmadığı anlaşılmıştır. Yaşam boyunca kadın, yaşadığı toplumun kabulleri ile anlamlandırılıp konumunu bulan ve bazen kadını ön planda tutan düşünceye göre kültürün temeli bazen de toplumların bilgi birikimini sonradan gelecek olan kuşaklara aktarılmasını sürekli sağlayan aracı olarak değer kazanmıştır. Kadına atfedilen anlamlara baktığımızda çok

fazla unsur olduğunu görmek mümkündür; öncelikle neslin devamı ve korumasını sağlayan unsur, doğurganlık anlamlarının yanı sıra narin/yumuşak, güçsüz ve bir grubu yönetmekte zorlanan, korunmaya ihtiyacı olan bir varlık, bazen topluma mal olmuş konularda günah keçisi, bazen ise bir kurban olarak nitelendirilmiş, bazen yoldan çıkararak, şeytani özellikleri olan kirli bir varlık, bazen ise dinen erkekle var olan eksik olarak görülmüştür (Akyüz, 2018). Bu sebeple de kadının algılanışından kaynaklı olarak ortaya çıkan olumsuzluklar kadının isteğinin önemsizleşmesini etkilemiştir.

3.19. Cinsellik ve Cinsel Birliktelik Üzerinde Etkili Olan Diğer Faktörler

Cinsellik üzerinde etkili olan dini etmenler ve kadınların inanışlarının kararları ve cinsel güdülerinde ki etkileri incelenmiştir.

Tablo 43: Özel Günlerde Cinsel İlişkide Bulunma Durumu

İlişkide Bulunma Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet	3	1,2
Hayır	239	98,8
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 43'te katılımcıların özel günlerinde cinsel ilişkide bulunma durumlarına bakıldığında kadınların; 239'u (%98,8) eşlerinin taleplerini kabul etmediği, 3'ü (%1,2) ise kabul ettiğini belirtmiştir. 239 kadının özel günlerde cinsel ilişkide bulunmama nedenleri ise Tablo 44'te verilmiştir.

Tablo 44: İlişkide Bulunmama Neden Durumu

İlişkide Bulunmama Neden Durumu	Sıklık	Yüzde
Çok fazla ağrı olduğu için	2	,8
Kendimi kötü hissettiğim için	6	2,5
Dinen haram olduğu için	221	92,5
Sağlıklı bulmadığım için	10	4,2
Toplam	239	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tabloya 44'e bakıldığında araştırmamıza katılan 242 kadından "Özel günlerinizde (Adet döneminizde) cinsel ilişkide bulunur musunuz?" sorusuna 239' u "Hayır" cevabını vermiştir. Cevabı "hayır" olan 239 kadının eşinin talebini kabul etmeme nedenlerine bakıldığında; 221'i (% 92,5) dinen haram olduğu için, 10' u (% 4,2) sağlıklı bulmadığı, 6'sı (%2,5) kendini kötü hissettiği için, 2' si (% 0,8) özel günlerinde çok fazla ağrısı olduğu için cevabını vermiştir. Katılımcıların 239' u eşinin özel günlerde ki cinsel birliktelik talebini kabul etmediğini belirtmiştir. Kadınların % 92,5'inin de bunun nedeni olarak bu durumun dinen haram olmasını dile getirmiştir. Sonuçlara baktığımızda kadınların cinselliğe bakış açısı üzerinde dini inanışlarında etkili olup bakış açılarını şekillendirdiği görülmüştür.

"Sana kadınların ay halini soruyorlar. De ki: O bir ezadır (rahatsızlıktır). Ay halinde kadınlardan uzak durun. Temizleninceye kadar onlara yaklaşmayın. Temizlendikleri vakit, Allah' ın size emrettiği yerden onlara yaklaşın." (Bakara, 2/222). Kuran-ı Kerim de yer alan Bakara Suresi' n de geçen ayette, özel günlerde cinsel ilişkinin kesin bir dille yasaklanması kadınların bu konuyla ilgili hassasiyet göstermesine neden olmuş kadınların cinselliğe bakış açısı üzerinde dini değerler ve kabullerinde etkisi olduğu anlaşılmıştır. Böylelikle "Kadınların cinselliğe bakış açıları üzerinde dini değerlerinde etkisi bulunmaktadır." hipotezi doğrulanmıştır.

Tablo 45: Anal ve Oral Seks Talebi ve Cinsel İlişkide Bulunma Durumu

Anal ve Oral Seks Talebi ve Cinsel İlişkide Bulunma Durumu	Sıklık	Yüzde
Evet, oluyor, bende istiyorum	6	2,5
Evet, oluyor, kabul etmiyorum	87	36,0
Hayır olmuyor	149	61,6
Toplam	242	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 45'te katılımcıların eşlerinin anal ve oral seks talebinin olma ve kadınların bu talebi kabul etme durumlarına bakıldığında kadınların; 149'u (%61,6) eşlerinin taleplerinin olmadığını, 87'si (%36) eşlerinin bu konuda taleplerinin olduğunu ancak kabul etmediğini, 6'sı (%2,5) ise eşinin talebi olduğunu ve talebini kabul ettiğini belirtmiştir. 87 kadının eşlerinin anal ve oral seks talebini kabul etmeme nedenlerini Tablo 46'da verilmiştir.

Tablo 46: İlişkide Bulunmama Neden Durumu

İlişkide Bulunmama Neden Durumu	Sıklık	Yüzde
Sağlık açısından zararlı olduğu için	8	9,2
Dinen haram olduğu için	72	82,8
Cinsel ilişki için farklı yollar istemediğim için	7	8,0
Toplam	87	100,0

Kaynak: Yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 46'ya bakıldığında katılımcı 242 kadından; "Eşinizin *oral* (*Ağız yolu-dudak*) veya *anal* (*Ters ilişki-arkadan*) seks talebi oluyor mu? Sizin bu duruma tepkiniz nasıl oluyor?" sorusuna 87'si "Evet oluyor, kabul etmiyorum" cevabını vermiştir. Cevabı "evet oluyor, kabul etmiyorum" olan 87 kadının eşinin talebini kabul etmeme nedenlerine baktığımızda; 72'si (% 82,8) dinen haram olduğu için, 8'i (% 9,2) sağlık açısından zararlı olduğunu düşündüğüm için, , 7'si (% 8) cinsel birliktelik için farklı yollar denemek istemediğim için cevabını vermiştir. Araştırmaya katılan kadınların 87'si eşinin "oral ya da anal seks" talebini kabul etmediğini ve % 82,8'inin ise bu durumun dinen haram olmasından kaynaklı olduğunu dile getirmiştir. Kuran-ı Kerim de yer alan ve Bakara Suresi'nde geçen ayette; "Allah'ın size emrettiği yerden onlara yaklaşın" hükmüyle anal seksin haram kılınması kadınların bu konuyla ilgili hassasiyet

göstermesine neden olmuş kadınların cinselliğe bakış açısı ve kabullerinde dini değerlerin etkisi olduğu anlaşılmıştır. Ayrıca, kadınların eşlerinin anal ve oral seks talebini dinen haram olduğu gerekçesiyle kabul etmemeleri, dini kabullerin hala sosyal ve cinsel yaşantılarında önemli yeri olduğunu, kadınların dinsel kurallar gibi toplum tarafından kabul edilmiş dayanak bulduklarında, çaresiz olmadıklarını, kararlarını eşlerine sonuna kadar dayattıkları görülmüştür.

SONUÇ

Bu araştırmada, Malazgirt ilçesinde yaşayan evli kadınların cinselliğe bakış aılları, yaş durumu, öğrenim durumu, çalışma durumu, aile tipi, hane durumu, ocuk sayısı, evliliğin gerçekleşme şekli gibi çeşitli değişkenlerle birlikte değerlendirilmiştir.

Araştırma, Muş ili Malazgirt ilçesinde yaşayan 242 evli kadın ile yapılmıştır. Araştırmada nicel araştırma modeli, alan taraması (survey) tekniği ve yüz yüze görüşme (anket) yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya katılan kadınların yaşlarına baktığımızda aritmetik ortalamaları 38,21' dir. Katılımcılar tek bir yaş aralığı seçilmemiş olup daha güvenilir sonuçlar verip geneli kapsaması adına her yaş grubu dâhil edilmiştir. Alt sınır 18 üst sınır 64 olmak üzere toplam 242 kadın araştırmamıza gönüllü olarak katılmıştır.

Malazgirt ilçesinde yaşayıp araştırmamıza katılan kadınların eğitim düzeylerine bakıldığında; araştırmamıza katılan kadınların 12' si (%5) okur-yazar değildir, 32' si (%13,2) okur-yazar ama diploma yok, 54'ü (%22,3) ilkokul mezunu, 59'u (%24,4) ortaokul mezunu, 64'ü (%26,4) lise mezunu, 5'i (%2,1) ön lisans mezunu, 16'sı (%6,6) lisans mezunudur. İlçede yaşayan kadınların eğitim durumlarıyla orantılı bir şekilde çoğunluğunun ev hanımı olduğu, çok az bir kesimin aktif olarak çalışma hayatında olduğu görülmüştür. İlçede yaşayan ailelerin ev ekonomisinin büyük çoğunluğunu erkeklerin sağladığı anlaşılmıştır. İlçede aktif olarak çalışma hayatında olan kadın sayısı hala ölkemizin ortalamasının oldukça altındadır.

Katılımcıların; 182'si (%75,2) ekirdek aile, 60'ı (%24,8) geniş aile yapısına sahiptir. 21. yüzyılda değişen dөнüşen aile yapılarıyla birlikte geniş aile tipinin mevcut durumda azaldığı çekirdek aile yapısının fazlalaştığı görölmektedir. Katılımcıların; 13' ünün (%5,4) ocuğu bulunmadığı, 25'inin 1 (%10,3), 57' sinin 2 (%23,6), 56'sının (%23,1) 3, 54'ünün (%22,3) 4, 23' ünün (%9,5) 5, 9' unun (%3,7) 6, 2' sinin (%0,8) 7, 1' inin (%0,4) 8, 1'inin (%0,4) 9, 1'inin (%0,4) ise 10 çocuğunun olduğu görölmüştür. Genel olarak ailelerin ortalama 3 çocuğa sahip olduğu anlaşılmıştır. Araştırmaya katılan kadınların ikamet ettikleri meskenlerde yaşayan kişi sayılarını incelendiğinde; 15 (%6,2) ailede 2 kişi, 34 (%14) ailede 3 kişi, 64 (%26,4) ailede 4 kişi, 59 (%24,4) ailede 5 kişi, 33 (%13,6) ailede 6 kişi, 19 (%7,9) ailede 7 kişi, 11 (%4,5) ailede 8 kişi, 1

(%0,4) ailede 9 kişi, 4 (%1,7) ailede 10 kişi, 1 (%0,4) ailede 11 kişi, 1 (%0,4) ailede 12 kişi yaşamaktadır.

Kadınların yaşadığı evlerin oda durumuna baktığımızda; 16'sının (%6,6) 2 odalı, 112'sinin (%46,3) 3 odalı, 107'sinin (%44,2) 4 odalı, 7'sinin (%2,9) ise 5 ve üstü odalı evlerde ikamet ettiği görülmüştür. Çoğunluğun 3 ve 4 odalı meskenlere sahip olması ailelerin kalabalık olmasından kaynaklı olduğu ailelerin kalabalık olması meskenlerin büyüklük oranına da yansımıştır. Bu durum aynı zamanda ailelerin meskenlerde sahip olduğu kişisel alanı da büyütmektedir.

Kadınların yaşamlarını sürdürdükleri meskenlerde wc ve banyoların konumlarına baktığımızda evlerin 189'ununda (%78,1) ayrı ve içerde, 45'inde (%18,6) birlikte ve içerde, 7'sinde (%2,9) wc dışarıda, banyo içerde, 1'inde (%0,4) ikisi de dışarıda bulunmaktadır. Bildiğimiz üzere banyo wc durumu kişilerin mahremiyetini etkileyen unsurlardan biridir. Özellikle evin ortak kullanım alanları olan wc ve banyonun konumu aile bireyleri için önem arz etmektedir. Ailelerin kısmen kalabalık olması, bu alanların kullanımının ailenin bütün fertlerini etkilemesi ve dolayısıyla çiftlerin cinsel hayatlarını etkilediği düşünülmektedir. Özellikle cinsel birliktelik sonrası duş alınması ve kişilerin cinsel birlikteliği bu sebeple akşam ve gece vakitleri gerçekleştirmesine sebep olduğu görülmüştür.

Araştırmaya katılan kadınların mevcut yaşamlarını sürdürdükleri meskenlerin ısınma sistemleri; 120'sinin (%49,6) soba ile 122'sinin (%50,4) ise merkezi ısıtma(kalorifer) olduğu soba ile ısınan evlerin kış boyunca tek odanın kullanıma açık olduğunun bu durumun kişisel alanı fazlasıyla etkilediği, özellikle Doğu Anadolu bölgesinde karasal iklimin etkin olarak görüldüğü, kış aylarının yaklaşık yedi ay sürdüğü, soba ile ısınmasını sağlayan ailelerin soğuk havaların hüküm sürdüğü zamanlarda meskenlerinin tek odalarını kullanmak zorunda kaldıkları fakat buna rağmen konutun ısınma sisteminin katılımcıların cinsel birlikteliğinin zamanı ve sıklığı üzerinde etkisi olmadığı anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların 106'sının (%43,8) çocuklarının kendilerine ait odalarının bulunduğu fakat 136'sının (%56,2) çocuklarına ait odalarının bulunmadığını görülmüştür. Sonuçlara baktığımızda ailelerin çoğunluğunun çocuklarının kendilerine ait özel alanının olmadığı ortak kullanım alanlarını oda olarak kullandığı dolayısıyla

mahrem alanlarının kısıtlandığı görülmüştür. Kadınların çocuklarına ait odalarının bulunma ya da bulunmama durumunun cinsel birlikteliklerinin sıklığı ve gerçekleşme zamanı üzerinde etkisinin bulunmadığı görülmüştür.

Kadınların 114'ü (%47,1) ailelerinin isteğiyle tanışıp kendi onayıyla, 90'ını (%37,2) kendisi eşiyle anlaşarak, 27'si (%11,2) ailelerinin isteğiyle kendisinin onayı alınmadan, 7'sinin (%2,9) arkadaşlarının tanıştırmalarıyla, 4'ü (%1,7) kaçarak evlendiğini belirtmiştir. Her ne kadarda kadınların 215'i kendi istekleri ile evlenseler bile 27'sinin onayı alınmadan evlendikleri görülmektedir. Kadınların evliliklerini gerçekleştirme şekillerinin cinselliğe verdikleri önem ile cinsel birliktelik sırasında isteklerinin önem durumuna etki etmediği anlaşılmıştır.

Araştırmamıza katılan hamilelik yaşamış kadınların 154'ü (%67,2) ise hamilelik döneminde problem yaşamamış olup 75'i (%32,8) sorun yaşamıştır. Hamilelik sürecinde problem yaşayan kadınların cinsellik ve cinsel birliktelik ile ilgili ön yargıları ve eksik bilgi edinmeden kaynaklandığı görülmüştür. Katılımcıların 46'sı (%20,1) doğum sonrası vücudunda oluşan deformeler ve vajinalarında doğum sonrası açılması nedeniyle de eşiyle problem yaşadığını belirtmiştir.

Çocuğu olan kadınların 124' ünün (%54,1) doğum sonrasında cinsel isteğinde herhangi bir değişim olmadığı, 105'inde (%45,8) değişim olduğu bu değişimin kadınların 99'unda (%43,2) azalma, 6' sını da (%2,6) artma şeklinde kendini gösterdiği görülmüştür. Kadınların büyük çoğunluğunda doğum sonrası herhangi bir değişim olmasa bile azımsanamayacak bir kısmında değişim olmuştur. Özellikle kadınların 99'unda azalma şeklinde kendini gösteren değişimin; kadınların diğer sorumluluklarından kaynaklandığı, özellikle kadınların kendilerinden beklenen çocuk bakımı, ev temizliği ve diğer sorumlulukları kadına ekstra sorumluluk atfetmiş olup kadını yeteri kadar yormaktadır. Bu yüzden kadınlarda cinsel birlikteliği ertelemekte olup azaltmaya çalışmaktadır. Yaşam şartları ve çocuğun kadının cinsel birlikteliği üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

Katılımcıların cinsellikle ilgili bilgilerini edinme kaynaklarına bakıldığında; 121'i (%50) eşinden, 63' ü (%26) arkadaşlarından, 27'si (%11,2) annesi ve akrabalarından, 20'si (%8,3) internette, 11'i (%4,5) okuldaki derslerden cinsellikle ilgili bilgilerini edinmiştir. Kadınların büyük bir çoğunluğu cinsellikle ilgili bilgilerini kulaktan dolma

bilgilerle, aile ve arkadaşlarının kendi deneyimlerini aktarmalarıyla edinmişlerdir. Tabu olarak görülen bu konu genellikle açık bir şekilde konuşulmayıp kadınlar tarafından irdelenmemiştir. Süregelen bilgiler kabul edilmiş olup sahip olunan eksik bilgiler ve inanışlar devam ettirilmiştir. Fakat bu durumun kadınların öğrenim durumuyla bağlantılı bir şekilde değiştiği görülmüştür. Kadınların eğitim seviyesi arttıkça bilgi edinme kaynaklarının değiştiği ve kadınların daha güvenilir kaynaklardan bilgilerini edinmeye başladığı anlaşılmıştır.

Araştırmaya katılan kadınların 140'ı (%57,9) cinselliği evlilikte önemli bir unsur olarak görmemekte olup 21'i (%8,7) de bu durumla ilgili fikrinin olmadığını belirtmiştir. Araştırmamıza katılan kadınların çoğunluğunun cinselliği evliliklerinde önemli bulmaması; kadınların kendilerini evliliklerinde ve cinsellikte özne olarak görmediği, cinsellik kavramını tam olarak anlayamadıkları görülmüştür. Kadınların çoğunluğunun kendilerini ikinci plana attıkları, cinselliğin evliliklerinde kendileri için de önemli bir unsur olduğu fakat bunun farkında olmadıkları, cinselliği ve cinsel birlikteliği eşleri için gerçekleştirdikleri anlaşılmıştır. Bu durum kadının eğitim durumuna göre değiştiği kadınların eğitim durumu yükseldikçe cinselliğe verdiği önemim arttığı, eğitimin kadınların cinselliği algılayışı üzerinde olumlu etkisi olduğu anlaşılmıştır.

Cinsellik kadınların %57,9' u tarafından evlilikte önemsiz olarak görülse bile %83,5'i tarafından güç olarak algılanmaktadır. Kadınların cinselliği algılayışı, kendisi içinde bir ihtiyaç ve doğal bir istek olduğunu tam olarak kavrayamaması cinselliği amaç olmaktan çıkartıp araç olarak kullanmasına sebep olmuştur. Kadınların bilgi kaynaklarının eksik ve yetersiz olması, kadınların cinselliğin önemini algılamada sorun yaşamasına ve sonrasında cinselliği bir güç olarak kullanmasına neden olmuştur.

Katılımcılardan 202'sinin cinselliği güç olarak eşlerine karşı kullandığı görülmüştür. Kadınların eşlerinin bu konuda zayıf olduğunu, bu konuda ki zaaflarının kadınlar tarafından kullanıldığını ortaya koymaktadır. Kadınların isteklerini gerçekleştirmek için kendi duygu ve isteklerini ikinci plana attıkları, bedenleri ve cinsiyetleriyle söz sahibi olmaya çalıştıkları görülmüştür. Evliliklerinde yeteri kadar birey olarak saygı görmeyip söz sahibi olamayan kadının cinselliği güç olarak kullanması kaçınılmaz bir sonuç olduğu anlaşılmıştır. Bu durum kadınların eğitim durumları ile orantılı bir şekilde değiştiği, kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe cinselliği güç olarak kullanmadığı

anlaşlmıştır. Kadının eğitim durumu yükseldikçe kendi konumunun ve isteklerinin farkına vardığı, cinselliğin kadın içinde önemini kavradığı görülmüştür.

Kadınların cinsel birlikteliği gerçekleştirme zamanına bakıldığında; çoğunlukla cinsel birlikteliği akşam ve gece vakitleriyle bütünleştirdikleri görülmüştür. Cinselliğin toplum tarafından ayıp olarak kavranması ve gizli olması gerektiğini düşünmesi kadınlar üzerinde de etkili olduğu ve çiftlerin cinselliği özellikle herkesin uyuduğu ya da özel alanına çekildiği vakitlerde gerçekleştirmesine sebep olmuştur. Cinsellik ile ilgili sahip olunan genel yargıların kişileri etkilediği, kadınların istedikleri ya da ihtiyaç duydukları vakitlerde değil de ev halkının uygun olduğu vakitlerde gerçekleştiği görülmüştür.

Kadınların 146'sı (%60,3) eşine cinsel isteğini söyleyemediğini, 96'sı (%39,7) ise cinsel isteğini dile getirebildiğini ifade etmiştir. Cinsel arzu ve istekler yalnızca erkeklere özgü bir durum olmadığı erkek kadar bu dürtülerin kadında da var olduğu, kadınların bu dürtülerini bastırmaya çalışıp eşlerine karşı dile getirmediği, araştırmaya katılan kadınların özellikle büyük bir çoğunluğunun bu duruma ayak uydurduğu ve dürtülerini dile getirmekten kaçındığı görülmüştür.

Kadınların 130'u (%53,7) istemedikleri zamanda eşleriyle cinsel birliktelik yaşamadıklarını, 112'si (%46,3) ise istemedikleri halde eşlerinin kendileriyle cinsel ilişkide bulunduğunu ifade etmişlerdir. Cinsel birlikteliğin gerçekleşmesi için iki tarafında buna hazır olması ve istemesi gerekmektedir. Birlikteliğin tek taraflı isteğe göre gerçekleşmeyeceği, gerçekleşmesi halinde kadının özel alanını ihlal edildiği ve bunun üzeri kapatılmaz bir sorun olduğu algılanmalıdır. Kadınların cinsellik ile ilgili yaşadıkları sorunları dile getirmekten çekindiği, özellikle cinselliğin toplum tarafından tabu olarak görülmesi, kadınların %46,3'ünün bu konularda problem yaşamasına kaynaklık ettiği görülmüştür. Kadınların 224'ü (% 92,6) eşleri istemezse onları cinsel birlikteliğe zorlamadıklarını, 18'inin (%7,4) ise zorladığı görülmüştür. Cinsiyete göre zorlama durumları karşılaştırıldığında erkeklerin eşlerini kadınlara nazaran 6,2 kat daha fazla istemedikleri halde cinsel birlikteliğe zorladıkları görülmüştür. Bu durumun erkeğe yüklenen anlamlar ve özellikle cinsellikte fikirlerinin daha önemli olduğu kadının kendisine tabi olması gerektiği düşüncesinin kaynaklandığı anlaşlmıştır.

Kadınların cinsel birliktelik için isteksiz olması halinde büyük çoğunluğunun (%77,7) eşleriyle sorunlar yaşadığı, eşlerinin kendilerine yaptırımlar uyguladığını ifade etmiştir. Fakat eşleri cinsel birliktelik için isteksiz olması halinde kadınların %90,9'u eşlerine herhangi bir yaptırım uygulamadığını belirtmiştir. Cinsel birliktelik için isteksiz olma durumunda tepki gösterme durumlarını cinsiyete göre karşılaştırdığımızda; erkeklerin sayısı olarak kadınlara nazaran 8,5 kat daha fazla kişinin tepki gösterip yaptırım uyguladığı görülmüştür. Oranların cinsiyete göre bu kadar farklılaşmasının sebebi toplumun kabulleri ve kadınların cinselliğe bakış açısından kaynaklanmaktadır.

Kadınların cinsellik ile ilgili bilgilerini edinme kanallarının yetersiz olması, cinsellik kavramını tam olarak kavrayamamaları, büyük çoğunluğunun cinsellik ile ilgili bilgilerini evlenme dönemlerine kadar edinmemeleri ve sonrasında eşlerinden öğrenmeleri gibi faktörlerin etkisiyle kadınların kendilerini ifade etmede güçlük çektiği, cinsel istek ve taleplerini eşlerine rahatça ifade edemediği görülmüştür. Kadınların eğitim durumları arttıkça bu durumun değiştiği kendilerini ifade etmekten çekinmedikleri, istek ve taleplerini dile getirdikleri, eğitim durumunun kadının cinsellikle ilgili isteklerini dile getirmeleri üzerinde olumlu etkiye sahip olduğu anlaşılmıştır.

Katılımcıların %88'i (213 kişi) ev hanımı, %8,3'ü (20 kişi) memur, %2,9'u (7 kişi) işçi, %0,8'i (2 kişi) ise esnaftır. İlçede yaşayan kadınların çalışma durumuna bakıldığında büyük çoğunluğunun ev hanımı olduğu görülmektedir. Çocuk sahibi olan kadınların çalışma durumlarının cinsel istekleri ve cinsel birlikteliği gerçekleşme sıklığı üzerinde etkili bir faktör olmadığı görülmüştür. Kadınların çalışma durumlarının ayırt edici bir özelliği olmadığı, her iki durumda da kadına yüklenen sorumlulukların kadını yorduğu görülmüştür.

Kadınların sahip oldukları ailenin tipinin cinsel birliktelik sıklığı ve gerçekleşme zamanı üzerinde etkilerine bakıldığında her iki aile tipine de sahip katılımcıların cinsel birlikteliği "hafta da bir ya da iki kez" gerçekleştirdiğini ve gerçekleşme zamanını ise "akşam ve ya gece" olarak belirttiği görülmüştür. Aile tipinin etkili bir faktör olmadığı anlaşılmıştır. Bu durum kadınların cinselliği evlilikte önemsiz bulması ve cinselliğin toplum tarafından tabu olarak görülmesi, saklanmaya çalışılması ve gerçekleştirildiği vakitlerde aile bireylerinin kendi özel alanına çekilmesini beklenilmesinden

kaynaklanmaktadır. Bunun yanında katılımcıların ikamet ettikleri konutların ısınma sisteminin de cinsel birlikteliğin gerçekleşme sıklığı ve gerçekleşme vakti üzerinde etkisi olmadığı anlaşılmıştır.

Kadınların evlenme şekillerinin cinsellik ve cinsel birliktelik üzerinde etkilerine bakıldığında; kendi tanışıp sonrasında ailesinin onayıyla evlenen 101 kadının; 49'u (%34,8) cinselliği evlilikte önemsiz bulduğunu, 10'u (%47,6) fikri olmadığını, 42'si (%52,5) ise önemli olduğunu, ailesinin isteğiyle sonrasında onayı alınıp evliliği gerçekleştiren 114 kadının; 68'i (%48,2) cinselliği evlilikte önemsiz bulduğunu, 10' u (%47,6) fikri olmadığını, 36'sı (%45) ise önemli olduğunu, ailesinin isteğiyle sonrasında onayı alınmadan evliliği gerçekleşen 27 kadının; 24'ü (%17) cinselliği evlilikte önemsiz bulduğunu, 1'inin (%4,8) fikri olmadığını, 2'si (%2,5) ise önemli olduğunu belirtmiştir. Kadınların evlenme şekillerinin evlilikte cinselliğe verilen önem durumu ve kadınların cinsel birliktelik gerçekleştirilirken istek durumu üzerinde etkili olmadığı anlaşılmıştır. Kadınların evliliklerini kendi istekleri dâhilinde ya da ailelerinin onayıyla gerçekleştirmelerinin cinsellik üzerinde ki olumsuz düşüncelerinin üzerinde etkili olmadığı görülmüştür. Bunun sebebi kadınların büyük çoğunluğu cinsellik ile ilgili bilgilerini eşinden edinmiş olup cinsellik algılarını eşlerinin şekillendirmiş olmasıdır. Kadınların gerekli bilgiye daha güvenilir ve yeterli kaynaklardan ulaşamamış olması cinsellik hakkında ki ön yargılarının değiştirmemiş olup cinselliği önemsiz bulmasına neden olmuştur.

Katılımcıların eşlerinin özel günlerinde cinsel birliktelik, anal veya oral seks taleplerini kabul etmediklerini belirtmişlerdir. Bunun nedeni olarak her iki durumun dinen haram olmasını ifade etmişlerdir. Özel günlerde cinsel birliktelik ve anal seksin İslam dininde haram olması ve kadınların dini değerlere bağlılığı, cinselliğe bakış açıları ve tutumları üzerinde etkili olduğu görülmüştür.

Cinsellikle ilgili yanlış bilgi, önyargı ve algıların düzeltilmesine yönelik kadınlara eğitim verilmesi, eğitimlere katılmalarının teşvik edilmesi ve cinsellik ile ilgili problem yaşayan kadınlara sosyal hizmet kapsamında psiko-sosyal destekte bulunulması sorunun çözümünü kolaylaştıracaktır.

Araştırmanın sadece kadınlarla sınırlı kalmaması kadınlarla birlikte eşleriyle de görüşmelerin yapılması daha kapsamlı sonuçları elde edilmesine katkı sağlayıp sorunların kaynağının iki yönlü incelenmesini sağlayacaktır.

Araştırmanın konusu farklı evren ve örneklem üzerinde çalışılıp çıktılarının karşılaştırılmasıyla farklı bölgelerde yaşayan kişilerin bakış açıları arasında var olan farklılıklar tespit edilebilecektir.

Evlilik yaşayan kadınların, evlilik süreçlerinde yaşanabilecek bireysel ve eşler arası problemlerinin en kısa zamanda çözülmesi gerekmektedir. Kadınların yaşadığı bu sorunlar çözülemediği takdirde hem bireysel hem de evliliklerinin zarar görebileceği aşikârdır. İlçede kadınların en çok vakit geçirdiği ve birbirleriyle iletişim halinde oldukları kurumlar olan Aile Destek Merkezi, Halk Eğitim Merkezi bu sorunların çözümünde oldukça önem arz etmektedir.

Kadınların problemlerinin çözülmesi, eksik veya yanlış bilgilerin düzeltilmesi, kendilerini yetiştirmeleri, iyilik hallerinin geliştirilmesi için bu merkezlerde sosyal servislere ihtiyaç duyulmaktadır. Aile Destek Merkezi ve Malazgirt Halk Eğitim Merkezinde sosyal servisin olmaması problemlerin tespiti ve çözümü aşamasında aksaklıklara yol açmaktadır. Bu kurumlar Malazgirt Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğünden destek alsalar bile bu destek yetersiz görülmektedir. Bu nedenle merkezlerin daha iyi hizmet verilebilmesi, problemlerin çözümü ve uygun hizmet modellerinin sunulabilmesi için sosyal servislerin açılması gerekli olup bu birimlerde görevleri yerine getirebilecek sosyal çalışmacı, psikolog, hemşireler gibi farklı alanlardan meslek elemanlarına ihtiyaç vardır.

Bir disiplin ve meslek olan sosyal hizmet; insanlar ve çevreleri arasındaki birçok unsuru birlikte inceler. Sosyal hizmetin amacı; her kişinin kendini tam olarak geliştirmesini, yaşamını zenginleştirmesini sağlamak ve işlev bozukluğunu önlemektir. Sosyal hizmet mesleği, sorunun kaynağını tespit etmeye, sorunu çözmeye ve değişimine odaklanmıştır. Buna bağlı olarak sosyal hizmet uzmanları; hizmet sunduğu bireylerin, ailelerin ve toplulukların yaşamlarındaki değişim temsilcileridir. Sosyal hizmet birbiriyle ilişkili değer, kuram ve uygulama sistemidir. Multidisipliner bir meslek olan sosyal hizmet, diğer meslek grupları ile işbirliği yaparak kadınların içerisinde yaşadığı tüm sistemleri problemlerin odak noktası haline getirip çözüm yolları üretmektedir. Bu

kapsamda ilçede hizmet veren daha çok kadınların yararlandığı ve birbirleriyle aktif iletişim kurdukları; Aile Destek Merkezi, Malazgirt Halk Eğitim Merkezi, Kur'an kursları ve Malazgirt İlçe Sağlık Müdürlüğü ile koordineli bir şekilde çalışma yürütülmeli, sağlık çalışanları tarafından düzenli olarak evlilik adaylarına, yeni evli çiftlere, evliliğinde sorun yaşayan kadınlara cinsellik ve cinsel sağlık hususlarında eğitimler verilmeli, kadınların eksik ve yetersiz bilgilerinden kaynaklı ön yargıları giderilmelidir.

İlçede aktif olarak hizmet veren Malazgirt Sosyal Hizmet Merkezi Müdürlüğünde görev yapan sosyal çalışmacı, psikolog ve psikolojik danışmanlar tarafından kadınların kursiyer olarak aktif gittikleri kurumlara ihtiyaçları dâhilinde Aile Eğitim Programları kapsamında eğitimler yapılmalıdır.

İlçede aktif olarak yayın yapan ilçe radyosunda "Sosyal Hizmet Kuşağı" adı altında her hafta ihtiyaç dâhilinde farklı konularda bilgilendirici programlar yapılmalıdır. Radyo programları ile ilçede yaşayan fakat evlerinden çıkamayan kadınlara ulaşılmalı ve tüm ilçe halkı bilgilendirilmeye çalışılmalıdır.

İlçedeki kadınların yanı sıra erkeklere de müdahaleler yapılmalı onlar için de eğitici programlar düzenlenmelidir. İlçe müftülüğü ile görüşülüp erkek bireylere cami imamları tarafından İslamiyet'te cinselliğin yeri, erkeklerin eşlerine karşı sorumlulukları ve nasıl davranmaları gerektiği, cinsel birliktelikte haram olan hususlar hakkında bilgilendirmeler yapılmalıdır.

Evlilik birliği gerçekleştirilirken iki bireyin belli bir olgunluğa erişmesi ve sorumluluklarının bilincinde olması sağlıklı bir evliliğin gereklerindedir. Bireylerin bilgi konusunda ki eksiklerinden dolayı mağduriyet yaşanmaması adına, çiftlerin evliliği gerçekleşmeden önce cinsellik ve cinsel sağlık gibi konularda eğitim almaları zorunlu tutulmalıdır. Bu konuda ki eğitimler için Malazgirt İlçe Sağlık Müdürlüğüyle koordineli çalışılıp yetkin olan sağlık çalışanları tarafından çiftlere eğitimler verilmelidir.

Literatürde cinsellik ile ilgili kaynakların azlığı ve kişilerin yaşadığı sorunları dile getiren çalışmaların yetersizliği nedeniyle bu çalışmanın literatüre kaynaklık etmesi düşünülmüştür. Diğer taraftan bu çalışma sadece belirlenen evren içerisinde seçilen örneklemeyle ve araştırma nicel şekilde uygulanmasıyla sınırlı kalmıştır. Bu konuyla

ilgili kadınlarn eşlerinin de dâhil edildiği çalışmalar yapmak daha kapsamlı sonuçlar elde edilmesini sağlayacaktır. İki öznenin bir arada dūřuncelerinin analiz edilmesi ise cinsellik adına yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı dūřünülmektedir. Ayrıca araştırmanın konusu farklı evren ve örneklemler üzerinde çalışılıp çıktıların karşılaştırılmasıyla farklı bölgelerde yaşayan kişilerin bakış açıları arasında var olan farklılıklar tespit edilebilecektir. Yapılan bu araştırmaların farklı bir çalışmayla bir araya getirilmesi ülkemizde cinsellik kapsamında yapılan araştırmaları görünür hale getirebilecektir.

KAYNAKÇA

- Akyüz, M. (2018). İçeridekinin Bakış Açısıyla Kadın. *Doktora Tezi* , 1-204. Ankara: Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma Teknikleri ve Rapor Hazırlama*. Ankara: Asil Yayınevi.
- Avcı, K., & Özdedeli, K. (2015). Kadının Cinselliği ve Kültürel Farklılıklar. *Kadın Cinsel Sağlığı* , 224-230. Androloji Bülteni.
- Beji, N., & Aşçı, Ö. (2011). Cinsellikle ilgili Kuramlar ve İlk Bilimsel Çalışmalar. (45) , 160-163. Androloji Bülteni.
- Bilgiç, D., Demirel, G., & Dağlar, G. (2018). Gebelerin Gebelik Dönemine ve Doğuma İlişkin Mitlerinin Belirlenmesi. *Zeynep Kamil Tıp Bülteni* , 49 (1), 59-64.
- Bilgin, R. (2016). Geleneksel ve Modern Toplumda Kadın Bedeni ve Cinselliği. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 26 (1), 219-243.
- Bilgin, Z., & Kömürcü, N. (2016). Kadının Cinsel Sağlığı ve Kanıt Temelli Yaklaşımlar. (18(64)), s. 48-55.
- Bozdemir, N., & Özcan, S. (2011). Cinselliğe ve cinsel sağlığa genel bakış. *Turkish Journal of Family Medicine and Primary Care* , 5 (4), 37.
- Bussey, K., & Bandura, A. (1999). Social cognitive theory of gender development and differentiation. *Psychological review*. 106 (4) , 676.
- Demirbilek, S. (2007). Cinsiyet ayrımcılığının sosyolojik açıdan incelenmesi. *Finans Politik&Ekonomik Yorumlar* , 44(511) , 25.
- Diñer, Ö. (2007). Namus ve Bekaret: Kuşaklar Arasında Değişen Ne? İki Kuşaktan Kadınların Cinsellik Algıları. *Yüksek Lisans Tezi* , 5-61. Ankara.
- Doğan, S., & Küçükgöncü, S. (2009). Geçmişten Günümüze Cinsellik Araştırmaları. (46) , 102-109. Nöropsikiyatri Arşivi Dergisi.
- Dökmen, Z. (2004). *Toplumsal Cinsiyet- Sosyal Psikolojik Açıklamalar*. Ankara: Sistem Yayıncılık.
- Dökmen, Z. (2009). *Toplumsal cinsiyet*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Eagly, A. H., & Steffen, V. J. (1984). Gender stereotypes stem from the distribution of women and men into social roles. *Journal of personality and social psychology*. 46 (4) , 735.
- Efe, F., & Gündüz, E. (2022). Malazgirt İlçesinde Yaşayan Evli Kadınların Cinselliğe Bakış Açısı. *Yayınlanmamış Makale* .
- Ersoy, E. (2009). Cinsiyet kültürü içerisinde kadın ve erkek kimliği. *Fırat Üniversitesi*

Sosyal Bilimler Dergisi , 19 (2), 209-230.

Ertem, G., & Sevil, Ü. (2010). Gebeliğin Cinselliğe Etkisi. *Dirim Tıp Gazetesi* , 1 (85), 40-47.

Esencan, T. Y., & Beji, N. K. (2015). Günümüze değin cinsellik konusunda yapılan çalışmaların irdelenmesi. *17 (63)* , 301-310. *Androloji Bülteni*.

Greenberg, J. S., Bruess, C. E., & Conklin, S. C. (2011). Exploring The Dimensions of Human Sexuality. *Fourth Edition*, 47-60. USD: Jones and Bartlett Publishers.

Kadioğlu, H., & Yıldız, A. (2007). Yetişkin ve akran liderli cinsel eğitimin ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin cinsellikle ilgili bilgi ve tutumları üzerindeki etkileri. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi* (7), 34-44.

Kahraman, S. (2010). Kadınların toplumsal cinsiyet eşitsizliğine yönelik görüşlerinin belirlenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi* , 3 (1), 30-35.

Karagöz, M. (2021). Toplumsal Cinsiyet Rollerini İle Cinsel Doyum Ve Cinsel Özgüven Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Yüksek Lisans Tezi* , 6-22. İstanbul: İstanbul Kent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Karasar, N. (2004). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Komut, S. (2011). Türkiye'de Kadın, Cinsellik ve Kürtaj. *Sosyal Bilimler ve Beşeri Dergisi* , 3 (1), 87-95.

Kümbetoğlu, B. (2010). "Değersizleştirme: Kadın Bedeninin Maruz Kaldığı Şiddet" içinde Kadın ve Bedeni. 39-61. (E. İ.-A. Kar, Dü.) İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Küntay, E. (2010). "Bedene Şiddet –Özbenlik Değerlendirmeleri Toplumbilimsel Bir Analiz" içinde Kadın ve Bedeni. 17-19. İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

Lott, B., & Maluso, D. (1993). The social learning of gender.

Masters, W., & Johnson, V. (1966). Human Sexual Response. Boston: Little Brown.

Pakdemirli, M. N. (2015). "Kadın Sömürüsünün Temelleri: Gelenek, Din ve Eğitim Bağlamında Bir Değerlendirme" içinde Kadın Bedeni ve İstismarı. (E. F. Alptekin, Dü.) İstanbul: Kolektif Opsiyon Yayınları.

Tahincioğlu, A. N. (2011). *Namusun Halleri*. İstanbul: Positiga Yayınları.

The truth about Sex during pregnancy. <http://www.babygaga.com/10-fears-and-truths-about-sex-during-pregnancy>. (tarih yok). 01 05, 2022 tarihinde alındı

TÜİK. (2020). Türkiye İstatistikler Kurumu. *Okuryazarlık ve cinsiyete göre nüfus (6+ yaş)* .

- Türk, E. (2019). Beliren yetişkinlerde toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumun, benlik kurgusunun ve benliğin ayrımlaşmasının eş seçme stratejilerini yordamadaki rolü. *Yüksek Lisans Tezi* , 1-152. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Eğitim Bilimleri Enstitüsü / Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı / Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bilim Dalı.
- Türk, H. B. (2008). “Eril Tahakkümü Yeniden Düşünmek: Erkeklik Çalışmaları İçin Bir İmkân Olarak Pierre Bourdieu. *Toplum ve Bilim Dergisi* (112), 119-147.
- Vatandaş, C. (2007). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Sosyoloji Konferansları* (35) , 29-56.
- Yaşar, M. R. (2007). Depresyonun Kadınlaşması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* , 17 (2), 251-281.
- Yılmaz, M. (2014). Erişkin kadınlarda toplumsal cinsiyet rolü ile cinsel doyumun ilişkisi. 1-111.
- Yılmaz, M. (2016). Malazgirt İlçesinin (Muş) Nüfus Coğrafyası. *Turkish Studies International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* , 11 (2), 1361-1388.

EKLER

Ek-1: Anket Formu

İyi günler;

Bu anket formu, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Hizmet Bölümü bünyesinde “ Evli Kadınların Cinselliğe Bakış Açısı: Malazgirt İlçe Örneği” adlı yüksek lisans tezi kapsamında yürütülmektedir. Anket formunu doldururken size en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Bilimsel bir nitelik taşımayı amaç edinen bu araştırmanın herhangi bir idari veya siyasi yönü yoktur. Bu sebeple, anket formuna kişisel bilgilerinizi (ad, soyad, tc gibi) yazmayınız. Araştırmaya katılmanız gönüllülük esasına dayalıdır. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi için anket sorularına gerçekçi ve samimi cevaplar vermeniz önem arz etmektedir. Sorulara parantez içerisindeki boşluklara “X” koyarak cevap veriniz. Örneğin: (X). Ankete katıldığınız ve yardımcı olduğunuz için teşekkür ederim.

Doç. Dr. Fikret EFE
Yüksek Lisans Tez Danışmanı

Elif GÜNDÜZ
Yüksek Lisans Öğrencisi

1.Yaşınız?	
2. Öğrenim Durumunuz?	1. ( ) Okur-yazar değil 2. ( ) Okur- yazar 3. ( ) İlkokul mezunu 4. ( ) Ortaokul mezunu 5.( )Lise mezunu 6.( )Ön lisans Mezunu 7.( )Lisans mezunu 8.( )Yüksek lisans +
3. Ne işle uğraşıyorsunuz?	1. ( ) Ev Hanımı 2.( ) İşçi 3.( ) Memur 4.( ) Esnaf
4. Aile tipiniz nedir?	1.( )Çekirdek Aile 2.( )Geniş Aile
5. Hanede yaşayan kişi sayısı?	
6. Ev kaç odalı (salon dahil)?	1.( )1 Odalı 2.( ) 2 Odalı 3.( ) 3 Odalı 4.( ) 4 Odalı 5.( ) 5 ve üstü
7. Evin tuvaleti, banyosu nerede?	1.( ) Ayrı ve içerde 2.( ) Birlikte ve içerde 3. ( ) Wc dışarıda, banyo içerde 4.( ) İki de dışarıda

8. Oturduğunuz konutun ısıtma sistemi nedir?	1.( )Soba- odun/kömür 2.( ) Soba-tezek 3.( )Soba- elektrik 4.( )Merkezi ısıtma(Kalorifer)
9. Evinizde çocukların ayrı odaları var mı?	1.( ) Var 2.( ) Yok
10. Evliliğiniz Nasıl Gerçekleşti?	1.( ) Kendimiz anlaşarak, daha sonradan ailelerin onayıyla 2.( ) Arkadaşların tanıştirmasıyla, daha sonradan ailelerin onayıyla 3.( ) Ailelerin isteğiyle, daha sonradan benim onayımla 4.( ) Ailelerin isteğiyle, benim onayım alınmadan 5.( ) Kaçarak
11. Kaç yıldır evlisiniz?	
12. Çocuğunuz var mı?	1.( ) Evet 2.( ) Hayır
13.(Cevabınız Evet ise) Çocuk sayınız?.....	
14. (Cevabınız Evet ise) Hamilelik döneminde cinsellikle ilgili problem yaşadınız mı?	1.( ) Evet 2.( ) Hayır
15. Doğumdan sonra vücutta olan deformeler ve vajinada gerçekleşen açılma sebebiyle eşinizle problem yaşadınız mı?	1.( ) Evet 2.( ) Hayır
16. Çocuk olduktan sonra cinselliğe duyulan isteğinizde değişimler oldu mu?	1.( ) Olmadı 2.( ) İsteğimde azalma oldu 3.( ) İsteğimde artma oldu
17. Cinsellik sizin için evlilikte önemli midir?	1.( ) Hiç Önemli Değil 2.( )Pek Önemli değil 3.( )Fikrim Yok 4. ( )Biraz Önemli 5.( )Çok Önemli
18. Cinsellik Hakkındaki Bilgilerinizi Nereden Edindiniz?	1.( ) Arkadaşlarımdan 2.( ) Annem ve akrabalarımdan 3.( ) İnternette 4.( ) Okuldaki derslerden 5.( ) Eşimden
19. Sizce cinsellik eşinize karşı kullanabileceğiniz bir güç müdür?	1.( ) Evet 2. ( ) Hayır

20. Cinselliği eşinize karşı bir güç olarak kullanır mısınız?	1. ( ) Her Zaman 2. ( ) Çoğu Zaman 3. ( ) Bazen 4. ( ) Nadiren 5. ( ) Hiçbir Zaman
21. Cinsel birliktelik ne sıklıkla oluyor?	1. ( ) Haftada bir ya da iki gün 2. ( ) Haftada üç ya da dört gün 3. ( ) Haftada beş ya da altı gün 4. ( ) Her gün
22. Birliktelik hangi vakitlerde oluyor?	1. ( ) Sabah 2. ( ) Öğle 3. ( ) Akşam 4. ( ) Gece 5. ( ) Her vakit 6. ( ) Belli bir vakit yok
23. Birliktelikte kadının isteği önemli midir?	1. ( ) Hiç Önemli Değil 2. ( ) Pek Önemli değil 3. ( ) Fikrim Yok 4. ( ) Biraz Önemli 5. ( ) Çok Önemli
24. İsteddiğiniz zaman cinsellik arzunuzu eşinize söyleyebiliyor musunuz?	1. ( ) Evet 2. ( ) Hayır
25. Siz istemeyecek olsanız eşiniz yine de sizinle cinsel ilişkide bulunur mu/ sizi cinsel ilişkiye zorlar mı/ ikna eder mi?	1. ( ) Evet 2. ( ) Hayır
26. Eşiniz istemeyecek olsa siz yine de eşinizle cinsel ilişkide bulunur musunuz/ onu cinsel ilişkiye zorlar mısınız/ ikna eder misiniz?	1. ( ) Evet 2. ( ) Hayır
27. Cinsel ilişki için isteksiz olduğunuzda eşiniz size bir şekilde tavrı koyar mı/ tavrı alır mı?	1. ( ) Evet 2. ( ) Hayır
28. (Cevabınız Evet ise) Nasıl tavrı alır?	1. ( ) Küser günlerce konuşmaz 2. ( ) Benimle günlerce ilgilenmez 3. ( ) Evin ihtiyaçlarını karşılamaz
29. Eşiniz cinsel ilişki için isteksiz olduğunda siz eşinize bir şekilde tavrı koyar mısınız/ tavrı alır mısınız?	1. ( ) Evet 2. ( ) Hayır
30. (Cevabınız Evet ise) Nasıl tavrı alırsınız?	1. ( ) Küserim, onunla ilgilenmem 2. ( ) Bir daha cinsel talebimi söylemem 3. ( ) İhtiyaçlarını gidermem

<p>31. Eşiniz cinsel birliktelik sırasında size nasıl davranıyor?</p>	<p>1.( ) Nazik ve kibar 2. ( ) Anlayışlı ve sağduyulu 3.( ) Umursamaz ve önemsiz 4.( ) Sert ve canımı acıtan</p>
<p>32. Özel günlerinizde (Adet döneminizde) cinsel ilişkide bulunur musunuz?</p>	<p>1.( ) Evet 2. ( ) Hayır</p>
<p>33. (Cevabınız Hayır ise) Neden eşinizin talebini kabul etmezsiniz?</p>	<p>1.( ) Özel günlerimde çok fazla ağrım olduğu için 2.( ) Kendimi kötü hissettiğim için 3. ( ) Dinen haram olduğu için 4. ( ) Sağlıklı bulmadığım için</p>
<p>34. Eşinizin oral (Ağız yolu-dudak)veya anal (Ters ilişki-arkadan) seks talebi oluyor mu? Sizin bu duruma tepkiniz nasıl oluyor?</p>	<p>1.( ) Evet oluyor, bende istiyorum 2.( ) Evet oluyor, kabul etmiyorum 3.( ) Hayır olmuyor</p>
<p>35. (Cevabınız Evet oluyor, kabul etmiyorum ise) Neden eşinizin talebini kabul etmezsiniz?</p>	<p>1.( ) Sağlık açısından zararlı olduğunu düşündüğüm için 2.( ) Dinen haram olduğu için 3.( ) Cinsel birliktelik için farklı yollar denemek istemediğim için</p>
<p>36. Cinsel birliktelik yaşarken korunuyor musunuz?</p>	<p>1.( ) Evet 2.( ) Hayır</p>
<p>37.(Cevabınız Evet ise) Korunmayı kim gerçekleştiriyor, Korunma kararını nasıl aldınız?</p>	<p>1.( ) Ben korunuyorum, eşimin bilgisi dâhilinde 2. ( ) Ben korunuyorum, eşimin haberi yok 3. ( ) Eşim korunuyor, onun isteği dâhilinde 4.( ) Eşim korunuyor, birlikte aldığımız kararlar</p>

ÖZGEÇMİŞ

Ad Soyad: Elif GÜNDÜZ	
Eğitim Bilgileri	
Lisans	
Üniversite	Sakarya Üniversitesi
Fakülte	Fen Edebiyat Fakültesi
Bölümü	Sosyal Hizmet
Makale ve Bildiriler	
1. Fikret EFE & Elif GÜNDÜZ - Malazgirt İlçesinde Yaşayan Evli Kadınların Cinselliğe Bakış Açısı (Perspectives on Sexuality of Married Women Living in Malazgirt District) – Turkish Journal of Applied Social Work Dergisi – ISSN:2651-4923	